

Warszawa, dnia 16 listopada 2023 r.

Poz. 1235

**UCHWAŁA NR 204
RADY MINISTRÓW**

z dnia 17 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Przeciwdziałania Przesłępsłwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małolelnich na lata 2023–2026

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się pierwszy Krajowy Plan Przeciwdziałania Przesłępsłwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małolelnich na lata 2023–2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwala wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

Załącznik do uchwały nr 204 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. (M.P. poz. 1235)

KRAJOWY PLAN

Przeciwdziałania przestępstwom przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

**NA LATA
2023-2026**

Warszawa 2023

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka zjawiska wykorzystywania seksualnego i czynów nieobyczajnych na szkodę małoletnich.....	3
2. Skala występowania przestępstw z rozdziału XXV Kodeksu karnego	6
3. Krajowe i międzynarodowe ramy prawne	8
4. Podsumowanie.....	11
I. Cele Planu	12
A. Cel główny.....	12
B. Cele szczegółowe.....	13
II. Założenia Planu	15
III. Beneficjenci Planu.....	17
IV. Realizatorzy Planu	18
V. Obszary, działy i działania Planu	19
Obszar 1. Polityka i zarządzanie.....	19
Dział 1.1. Badania, analizy, gromadzenie danych statystycznych	19
Dział 1.2. Działania legislacyjne	25
Obszar 2. Organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	27
Dział 2.1. Wspecjalizowane organy ścigania	27
Dział 2.2. Wymiar sprawiedliwości i prokuratorzy	41
Dział 2.3. Strategia postępowania ze sprawcami przestępstw	48
Dział 2.4. Dostęp do baz wizerunków	54
Obszar 3. Wsparcie i ochrona osoby pokrzywdzonej oraz członków ich rodzin	56
Dział 3.1. Kompleksowe wsparcie.....	56
Dział 3.2. Służby i instytucje odpowiedzialne za ochronę dzieci.....	67
Dział 3.3. Środki kompensacyjne oraz procedury ich dochodzenia	73
Dział 3.4. Infolinia dla dzieci.....	75
Obszar 4. Profilaktyka ogólnospołeczna	76
Dział 4.1. Program edukacyjny.....	76

Dział 4.2. Zawiadamianie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego, także w cyberprzestrzeni	80
Dział 4.3. Uczestnictwo małoletnich	81
Dział 4.4. Programy pracy ze sprawcami i osobami, co do których istnieje ryzyko popełnienia przestępstwa o charakterze seksualnym na szkodę osoby małoletniej.	82
Obszar 5. Działania związane z przeciwdziałaniem przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich prowadzone w sektorze gospodarki i usług	86
Dział 5.1. Przeciwdziałanie wykorzystywaniu usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.....	86
Dział 5.2. Zawiadamianie o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich przez podmioty sektora gospodarki i usług.....	86
Obszar 6. Etyczny przekaz medialny	87
Dział 6.1. Etyczny i świadomy przekaz medialny	87
VI. Skutki społeczne rozwiązań wynikających z Planu	89
VII. Źródła finansowania	95
VIII. Sposób koordynacji, monitorowania i sprawozdawczości	96

Wstęp

1. Charakterystyka zjawiska wykorzystywania seksualnego i czynów nieobyczajnych na szkodę małoletnich

Wykorzystanie seksualne dzieci (małoletnich) określane jest jako wciąganie osoby najmłodszej w sferę aktywności seksualnej, nieadekwatnej do jego etapu rozwoju, w sferę działań, których dziecko nie rozumie i nie jest w stanie zaakceptować i które naruszają jednocześnie normy prawne i społeczne¹.

Wykorzystywanie seksualne może polegać na:

- nakłanianiu lub zmuszaniu małoletniego do angażowania się w czynności seksualne;
- wykorzystywaniu małoletniego do wytwarzania treści pornograficznych;
- prezentowaniu i ułatwianiu małoletniemu dostępu do treści pornograficznych;
- wykorzystywaniu małoletniego do prostytucji lub innych czynności o charakterze seksualnym.

Czynniki ryzyka występowania zjawiska wykorzystywania seksualnego małoletnich w dużej mierze obejmują przede wszystkim ogólne czynniki ryzyka istnienia przemocy i zachowań agresywnych wobec dzieci, natomiast dużo mniej jest czynników specyficznych dla przemocy seksualnej. Za nieuzasadnione należy uznać niektóre z rozpowszechnianych przekonań na temat problemu wykorzystania seksualnego małoletnich, które niestety rzutują na jego ocenę. Jednym z nich jest przeświadczenie, iż tylko niektórzy małoletni mogą zostać skrzywdzeni czynem o charakterze seksualnym (co *implicite* może niesłusznie sugerować ich przyczynienie się w jakiś sposób do zaistnienia czynu zabronionego)².

Kolejnym, również nieuprawnionym, przekonaniem jest to, że do wykorzystywania seksualnego dochodzi tylko w środowiskach przejawiających patologię społeczną, w szczególności, gdy chodzi o przypadki kazirodztwa. Postawy te mogą kształtować negatywny stosunek do pokrzywdzonych wykorzystaniem i wpływać na kwestionowanie ich relacji o zdarzeniach. Tymczasem bez wątpienia zjawisko wykorzystywania seksualnego małoletnich może wystąpić w każdym środowisku, a wykształcenie czy też poziom zamożności

¹ Definicję podali R. Krugman i D. Jones (1994 r.); za: J. Brągiel, *Zrozumieć dziecko skrzywdzone*, Opole 1998, s. 51.

² T. Jaśkiewicz-Obydzińska, E. Wach, *Czynniki ryzyka wystąpienia przemocy seksualnej wobec małoletnich*, opracowanie dla Zespołu do spraw przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę osób małoletnich.

osoby pokrzywdzonej i sprawcy są tutaj bez znaczenia. Jak wynika z praktyki, do wydarzeń takich dochodzi w bardzo różnych środowiskach i każde dziecko może być narażone na wykorzystanie seksualne. Co istotne, w większości przypadków sprawcami tych czynów są osoby znane małoletniemu, co jest sprzeczne z częstym poglądem, iż osoby bliskie rzadko wykorzystują seksualnie dzieci³.

Wreszcie w opiniach społecznych często występuje także utożsamianie sprawców wykorzystania seksualnego z osobami określanymi mianem „pedofilów”. Tymczasem zgodnie z ustaleniami naukowymi fakt wykorzystania seksualnego dziecka nie musi pociągać za sobą rozpoznania pedofilii, czyli zaburzenia preferencji seksualnych polegających na uzyskaniu lub podtrzymaniu podniecenia seksualnego przez kontakt z dzieckiem⁴. Istnieje bowiem spora grupa takich sprawców, którzy podejmują czyny z dziećmi z powodów pozaseksualnych. Mogą to być np. osoby o specyficznych cechach osobowości, które włączają dzieci w aktywność seksualną dla rozładowania swojego napięcia emocjonalnego czy też np. z powodów materialnych⁵ (Bocheński 2015)⁶ i w takich przypadkach motywacja dorosłego ma charakter zastępczy⁷.

Narastające zagrożenie wiąże się też z powszechnym dostępem i korzystaniem z Internetu, z wykorzystywaniem dzieci w celach komercyjnych (*Commercial sexual exploitation of children* – CSEC) – powiązanych lub występujących niezależnie od Internetu. To ostatnie zjawisko zostało zidentyfikowane i nagłośnione podczas I Światowego Kongresu Przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych (*World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children*), który odbył się w 1996 r. w Sztokholmie.

Przechodząc do korzystania z Internetu, to zgodnie z raportem Global Kids Online przygotowanym dla UNICEF 1/3 dzieci na świecie korzysta z Internetu, a 1/3 użytkowników Internetu ma mniej niż 18 lat. Dane przedstawione w raporcie EU Kids Online 2020 zebrane na podstawie ankiet przeprowadzonych w 19 państwach europejskich wskazują, że 57% badanych w wieku 9–17 lat jest cały czas podłączonych do Internetu za pomocą telefonów komórkowych, a kolejne 23% korzysta z Internetu przynajmniej raz dziennie⁸. Aż 81% nastolatków w wieku

³ M. Beisert, A. Izdebska, *Wykorzystanie seksualne dzieci*, „Dziecko Krzywdzone” 2012/2(39), s. 54–55.

⁴ I. Kałka, *Dzieci krzywdzone i wykorzystywane seksualnie*, Sosnowiec 2007, s. 92–93.

⁵ M. Beisert, A. Izdebska, *op. cit.*

⁶ T. Jaśkiewicz-Obydzińska, E. Wach, *op. cit.*

⁷ I. Kałka, *op. cit.*, s. 92.

⁸ D. Smahel, H. Machackova, G. Mascheroni, L. Dedkova, E. Staksrud, K. Ólafsson, S. Livingstone, U. Hasebrink, *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*, London 2020,

15–16 lat i 68% w wieku 12–14 lat jest online przez cały czas lub kilkanaście razy w ciągu dnia. Czas spędzany w sieci w ciągu dnia różni się w zależności od grupy wiekowej i wynosi średnio dwie godziny w przypadku dzieci w wieku 9–11 lat, ponad trzy godziny w wieku 12–14 lat i prawie cztery godziny w przypadku nastolatków 15–16-letnich.

Korzystanie z Internetu przez małoletnich, obok pozytywnych aspektów tej aktywności, wiąże się z wieloma zagrożeniami, przede wszystkim z narażeniem na nielegalne lub niechciane treści, cyberprzemoc oraz naruszanie prywatności i danych osobowych. Wraz ze wzrostem czasu spędzanego w sieci zwiększa się także ryzyko styczności z materiałami o charakterze pornograficznym, przedstawiającymi wykorzystywanie seksualne dzieci, treściami szkodliwymi, mową nienawiści i dezinformacją, jak również ryzyko niechcianego kontaktu, uwodzenia, wykorzystywania i przemocy. Zgodnie ze statystykami aż 20% dzieci w wieku 9–11 lat miało w ciągu ostatniego roku przykre lub negatywne doświadczenie w czasie korzystania z sieci, a w przypadku starszych nastolatków odsetek ten wzrasta do 34%⁹.

W literaturze przedmiotu¹⁰ wskazuje się na wielorakie zróżnicowanie reakcji dzieci na doświadczenie seksualnego wykorzystania, a co więcej, brak jednego wzorca, określającego sposób funkcjonowania w przyszłości osób najmłodszych, które doświadczyły wykorzystania seksualnego. Podnosi się, że przekroczenie granic intymności dziecka jest dla jego rozwoju wysoce niekorzystne – zarówno w okresie bezpośrednio po wystąpieniu traumatycznych przeżyć, jak i w dalekiej przyszłości. Konsekwencje tego doświadczenia ujawniają się u większości osób skrzywdzonych praktycznie we wszystkich sferach ich życia, tj. somatycznej, psychicznej, seksualnej oraz społecznej, zaburzając możliwość ich prawidłowego funkcjonowania.

W świetle powyższego niezwykle ważne jest skupienie się na zapobieganiu problemowi, podejmowaniu działań interwencyjnych, zanim jeszcze dojdzie do skrzywdzenia dziecka, a także podejmowanie aktywności zmierzających do udzielania wsparcia i pomocy w przypadku pokrzywdzenia osoby najmłodszej i jej bliskich, gdyż doznana trauma ma charakter ponadjednostkowy, naznacza relacje tworzone przez osoby, które ją przeżyły.

<https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj01ofo>, s. 46; za: K. Groszkowska, *Ochrona praw małoletnich w nowym unijnym pakiecie dotyczącym usług cyfrowych*, opinia dla Zespołu do spraw przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ M. Beisert, A. Izdebska, *op. cit.*, s. 48, 61.

Przeciwdziałanie wykorzystywaniu seksualnemu dzieci wymaga skoordynowanych działań w wielu obszarach i przy zaangażowaniu podmiotów/instytucji o różnorodnych kompetencjach. Najistotniejsze jest tutaj skupienie się na zapobieganiu problemowi, podejmowaniu działań interwencyjnych, zanim jeszcze dojdzie do krzywdzenia dziecka.

Jeśli jednak do skrzywdzenia doszło, należy też uwzględnić, że konsekwencje nie będą dotyczyć wyłącznie osoby najmłodszej, doznana trauma ma charakter ponadjednostkowy, naznacza relacje tworzone przez osoby, które ją przeżyły.

2. Skala występowania przestępstw z rozdziału XXV Kodeksu karnego

Mierzenie skali i charakteru wykorzystywania seksualnego dzieci może być trudne, ponieważ zazwyczaj są one niewidoczne. Ofiary często czują, że nie są w stanie zgłosić swoich traumatycznych doświadczeń odpowiednim organom, a dorośli nie zawsze mogą rozpoznać, że miała miejsce przemoc seksualna¹¹. Ponadto nie zawsze ujawnienie czynu zabronionego skutkuje ustaleniem sprawcy czy też wydaniem wobec niego wyroku skazującego.

Odwołując się do danych statystycznych, na podstawie informacji o orzeczeniach sądów powszechnych wydanych w sprawach o przestępstwa z rozdziału XXV Kodeksu karnego na szkodę małoletnich w latach 2018–2021, stwierdzono, że w sądach I instancji przeprowadzono 8524 postępowań o przestępstwa popełnione przeciw wolności seksualnej. 7870 postępowań przeprowadzono na poziomie sądów rejonowych, zaś 654 postępowania zostały przeprowadzone na szczeblu sądów okręgowych.

Wyroki skazujące wydano w przypadku 7698 sprawców. W 251 przypadkach umorzono postępowanie, a w 76 warunkowo umorzono postępowanie. Uniewinniono 492 podejrzanych, zaś wobec 7 sprawców odstąpiono od wymierzenia kary.

Spośród 8774 osób pokrzywdzonych przestępstwem przeciw wolności seksualnej **małoletni stanowili aż 4433 pokrzywdzonych** – przeszło 50% wszystkich osób dotkniętych przemocą seksualną w Polsce.

¹¹ M. Rau, *Mechanizmy prowadzenia śledztw w przypadku przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnianych na szkodę małoletnich przez obywateli polskich za granicą. Zagadnienia wybrane, badanie wykonane przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości.*

Dane szczegółowe dotyczące przestępstw przeciwko wolności seksualnej kształtują się następująco:

- W roku 2018 w I instancji przeprowadzono 2005 postępowań: 1815 oskarżonych uznano za winnych, 60 postępowań umorzono, 12 kolejnych warunkowo umorzono. Uniewinniono 117 podejrzanych, zaś wobec 1 skazanego odstąpiono od wymierzenia kary. Wobec 1493 sprawców orzeczono karę pozbawienia wolności (w tym 543 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), 88 – karę ograniczenia wolności, 157 – karę mieszaną¹², zaś 73 – samoistną grzywnę (w tym 3 w warunkowym zawieszeniu). Wobec 3 sprawców orzeczono środki wychowawcze bądź poprawczy, zaś wobec 1 – samoistne środki karne. Pokrzywdzonych zostało 2171 osób, **w tym 1127 małoletnich**.
- W roku 2019 w I instancji przeprowadzono 2215 postępowań: 1980 oskarżonych uznano za winnych, 66 postępowań umorzono, kolejnych 26 warunkowo umorzono. Uniewinniono 140 podejrzanych, zaś wobec 3 skazanych odstąpiono od wymierzenia kary. Wobec 1590 sprawców orzeczono karę pozbawienia wolności (w tym 508 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), 123 – karę ograniczenia wolności, 180 – karę mieszaną, zaś 86 – samoistną grzywnę (w tym 1 w warunkowym zawieszeniu). Wobec 2 sprawców orzeczono samoistne środki karne. Pokrzywdzonych zostało 2202 osób, **w tym 1126 małoletnich**.
- W roku 2020 w I instancji przeprowadzono 1899 postępowań: 1755 oskarżonych uznano za winnych, 49 postępowań umorzono, kolejnych 11 warunkowo umorzono. Uniewinniono 82 podejrzanych, zaś wobec 2 skazanych odstąpiono od wymierzenia kary. Wobec 1442 sprawców orzeczono karę pozbawienia wolności (w tym 455 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), 94 – karę ograniczenia wolności, 151 – karę mieszaną, zaś 65 – samoistną grzywnę. Wobec 1 sprawcy orzeczono środki wychowawcze bądź poprawczy, zaś wobec 2 – samoistne środki karne. Pokrzywdzonych zostało 2091 osób, **w tym 1020 małoletnich**.
- W roku 2021 w I instancji przeprowadzono 2405 postępowań: 2148 oskarżonych uznano za winnych, 76 postępowań umorzono, kolejnych 27 warunkowo umorzono. Uniewinniono 153 podejrzanych, zaś wobec 1 skazanego odstąpiono od wymierzenia kary. Wobec 1691 sprawców orzeczono karę pozbawienia wolności (w tym 613 z warunkowym zawieszeniem

¹² Termin „kara mieszana” – odnosi się do art. 37b Kodeksu karnego [Orzeczenie kary ograniczenia wolności wraz z karą pozbawienia wolności] – w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat – 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wolności do lat 2.

jej wykonania), 145 – karę ograniczenia wolności, 208 – karę mieszaną, zaś 101 – samoistną grzywnę. Wobec 1 sprawcy orzeczono środki wychowawcze bądź poprawczy, zaś wobec 2 – samoistne środki karne. Pokrzywdzonych zostało 2310 osób, **w tym 1160 małoletnich**.

Zarazem w latach 2018–2019 za przestępstwa przeciw wolności seksualnej popełnione **wyłącznie wobec małoletnich skazano prawomocnie łącznie 2365 osób**. Wśród nich 1820 sprawców skazano na karę pozbawienia wolności, z czego 779 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a wobec 253 orzeczono karę mieszaną. Wobec 138 zastosowano karę samoistnej grzywny.

- W roku 2018 skazano prawomocnie 1112 sprawców, z czego 865 na karę pozbawienia wolności (w tym 392 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), 73 – karę ograniczenia wolności, 115 – karę mieszaną, zaś 59 – samoistną grzywnę.
- W roku 2019 skazano prawomocnie 1253 sprawców, z czego 955 na karę pozbawienia wolności (w tym 387 z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), 81 – karę ograniczenia wolności, 138 – karę mieszaną, zaś 79 – samoistną grzywnę.

Samodzielną karę bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczono wobec 44% sprawców przemocy seksualnej wobec małoletnich. Aż 33% wszystkich prawomocnie skazanych otrzymało karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Niemal 6% orzeczonych kar ograniczało się do wymierzenia samoistnej grzywny.

3. Krajowe i międzynarodowe ramy prawne

Zgodnie z art. 72 Konstytucji Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Umieszczenie tego przepisu w Konstytucji pokazuje znaczenie, jakie Rzeczpospolita Polska nadaje ochronie najmłodszej części społeczeństwa. Jednocześnie jego implikacją jest obowiązek podejmowania przez państwo wszelkich niezbędnych działań w celu zapewnienia, aby prawa dzieci, tj. osób, które nie ukończyły 18 lat, były należycie chronione i respektowane. Jednym z tych praw jest prawo do życia w bezpiecznych warunkach, wolnych od krzywdzenia w jakiegokolwiek formie.

Polska jest również uczestnikiem ogólnoswiatowych i regionalnych inicjatyw, odnoszących się do podnoszenia standardu ochrony praw dziecka (WeProtect Global Alliance, grupa Children at Risk (CAR), działająca w ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego).

A. Prawo krajowe

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności są penalizowane w rozdziale XXV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm., dalej jako „k.k.”). Do przestępstw tych zalicza się: zgwałcenie (art. 197 k.k.), wykorzystanie seksualne osoby bezradnej, upośledzonej umysłowo lub niepoczytalnej (art. 198 k.k.), wykorzystanie seksualne z nadużyciem stosunku zależności lub krytycznego położenia (art. 199 k.k.), czynności seksualne z małoletnim poniżej lat 15 (art. 200 § 1 k.k.), nawiązanie kontaktu z małoletnim za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej (art. 200a k.k.), publiczne propagowanie zachowań o charakterze pedofilskim (art. 200b k.k.) lub rozpowszechnianie treści pornograficznych (art. 202 k.k.), prezentowanie małoletniemu treści pornograficznych bądź wykonanie czynności seksualnej (art. 200 § 3–5 k.k.), kazirodztwo (art. 201 k.k.), doprowadzenie innej osoby do uprawiania prostytucji (art. 203 k.k.) oraz stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo (art. 204 k.k.).

Jednocześnie ustawodawca w art. 240 k.k. penalizuje niezawiadomienie organów ścigania o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 197 § 3 lub 4 k.k., art. 198 k.k., art. 200 k.k., wskazując tym samym na konieczność reagowania na przypadki wykorzystania seksualnego dzieci.

B. Międzynarodowe ramy prawne

Polska jest stroną Konwencji o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. poz. 526) nazywanej „światową konstytucją praw dziecka”. W stosunku do Polski weszła ona w życie 7 lipca 1991 r. (Dz. U. z 1991 r. poz. 526). Polska ratyfikowała również dwa Protokoły fakultatywne do Konwencji, w tym Protokół fakultatywny w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii przyjęty w Nowym Jorku 25 maja 2000 r., który wszedł w życie w stosunku do Polski 4 marca 2005 r. (Dz. U. z 2007 r. poz. 494).

Konwencja o prawach dziecka, formułując katalog praw, które Państwa-Strony mają zapewnić wszystkim osobom, które nie ukończyły 18 lat, nakłada na Państwa-Strony określone obowiązki co do sposobu ich realizacji. Stanowi m.in., że dla osiągnięcia celów takich jak ochrona dzieci przed wszelkimi formami wyzysku seksualnego i nadużyć seksualnych

Państwa-Strony mają podjąć w szczególności wszelkie właściwe kroki o zasięgu krajowym, dwustronnym oraz wielostronnym dla przeciwdziałania:

- a) nakłanianiu lub zmuszaniu dziecka do jakichkolwiek nielegalnych działań seksualnych;
- b) wykorzystywaniu dzieci do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych;
- c) wykorzystywaniu dzieci w pornograficznych przedstawieniach i materiałach (art. 34).

W ramach Rady Europy fundamentalnym aktem prawnym chroniącym prawa człowieka – w tym, co oczywiste, prawa dziecka – jest Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – tzw. Europejska Konwencja Praw Człowieka. Prawa małoletnich do wolności od każdej przemocy są chronione przez art. 2 (prawo do życia), art. 3 (zakaz tortur), a także art. 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Prawu do ochrony przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem jest poświęcona Konwencja o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (tzw. Konwencja z Lanzarote) z 25 października 2007 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 608). W stosunku do Polski weszła ona w życie 1 czerwca 2015 r.

Konwencja wpisuje się w globalny nurt działań państw i organizacji międzynarodowych na rzecz promocji praw dzieci, ułatwienia wykonywania tych praw w różnych dziedzinach, ochrony dzieci przed wszelkimi formami wykorzystywania oraz zwalczania przestępstw seksualnych przeciwko dzieciom¹³.

Przystępując do niej, Polska potwierdziła swoje stanowisko, jeśli chodzi o ten typ przestępczości i swoją gotowość do przeciwdziałania jej, w oparciu o standardy Konwencji.

Ważnym źródłem wiedzy o prawach dzieci w procedurach prawnych są opracowane przez Komitet Ministrów Rady Europy „Wytyczne w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom” (http://coraminternational.org/wp-content/uploads/Guidelines_PL-1.pdf). Wskazują one na potrzebę zagwarantowania dzieciom krzywdzonym wsparcia i bezpieczeństwa w toku procedur prawnych dotyczących ich traumatycznych doświadczeń. Wyraźnie podkreśla się, że osoby najmłodsze wymagają szczególnej ochrony, regulacje prawne powinny być dla dzieci zrozumiałe, a uczestnicy postępowań prawnych z udziałem osób najmłodszych powinni

¹³ Uzasadnienie projektu ustawy o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, sporządzonej w Lanzarote dnia 25 października 2007 r., druk sejmowy nr 2681/VII kadencja, <https://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2681>.

posiadać wiedzę i umiejętności komunikacji z małoletnimi. Powyższe założenia wynikają z wiedzy naukowej wskazującej, że prawidłowo, przyjaźnie przeprowadzone postępowanie karne może pozytywnie modyfikować skutki urazowego doświadczenia u skrzywdzonych dzieci¹⁴.

Z racji członkostwa w Unii Europejskiej do małoletnich pokrzywdzonych czynami zabronionymi, w tym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, ma zastosowanie dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, str. 57). Obowiązki szczególne w obszarze przestępczości seksualnej wynikają z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 1).

4. Podsumowanie

Wykorzystywanie seksualne małoletnich jest bezspornie zjawiskiem niedopuszczalnym, którego nie można tolerować, zaś wobec sprawców, o ile nie zachodzą podstawy do orzeczenia środków zabezpieczających, należy stosować kary w sposób przemyślany, uwzględniając dyrektywy określone w art. 53 k.k.¹⁵ Jednak przede wszystkim trzeba podejmować starania, aby przestępczości seksualnej zapobiegać i minimalizować występowanie sytuacji stwarzających warunki do wyrządzenia dziecku krzywdy.

¹⁴ M. Czub, *Zrozumieć dziecko wykorzystywane seksualnie*, Sopot 2015, s. 72–73.

¹⁵ Artykuł 53 k.k.: „§ 1. Sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

§ 2. Wymierzając karę, sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, zwłaszcza w razie popełnienia przestępstwa na szkodę osoby nieporadnej ze względu na wiek lub stan zdrowia, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

§ 3. Wymierzając karę sąd bierze także pod uwagę pozytywne wyniki przeprowadzonej mediacji pomiędzy pokrzywdzonym a sprawcą albo ugodę pomiędzy nimi osiągniętą w postępowaniu przed sądem lub prokuratorem”.

W celu skutecznego przeciwdziałania i zwalczania przestępczości seksualnej, właściwego wsparcia skrzywdzonego już małoletniego i uchronienia go przed wyrządzeniem dodatkowej krzywdy konieczne jest wielopłaszczyznowe działanie według szczegółowo opracowanego Planu. Jego wykonanie ma również służyć pełnemu wdrożeniu wiążących Polskę międzynarodowych i unijnych aktów prawnych. Te idee przyświecały przygotowaniu niniejszego dokumentu, nad którym pracowali eksperci w ramach interdyscyplinarnej współpracy.

Opracowanie Planu jest również wypełnieniem zobowiązań, jakie nakładają na Polskę wiążąca ją Konwencja z Lanzarote oraz Konwencja o prawach dziecka w jej aspekcie prawnokarnym. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z art. 10 Konwencji z Lanzarote każda ze Stron podejmuje środki niezbędne do zapewnienia koordynacji, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, między różnymi instytucjami zajmującymi się ochroną, zapobieganiem i walką z seksualnym wykorzystywaniem dzieci i niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych, w tym zwłaszcza instytucjami związanymi ze szkolnictwem, służbą zdrowia, pomocą społeczną oraz organami ścigania i organami sądowymi.

Mając na uwadze karnoprawny charakter Konwencji z Lanzarote oraz rolę Ministra Sprawiedliwości w jej ratyfikowaniu¹⁶ oraz wdrażaniu, opracowanie Planu było koordynowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

I. Cele Planu

A. Cel główny

Zapewnienie warunków niezbędnych dla skutecznego przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce przez:

- 1) koordynację prac organów administracji rządowej, innych instytucji i jednostek zaangażowanych w działania objęte Planem;
- 2) spójną i kompletną ochronę małoletnich przez przepisy z obszaru prawa karnego;
- 3) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;

¹⁶ Do prezentowania stanowiska Rządu w sprawie ratyfikacji Konwencji w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Sprawiedliwości i Minister Spraw Zagranicznych.

- 4) zwiększenie wykrywalności czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionych na szkodę małoletnich, w tym również w cyberprzestrzeni;
- 5) tworzenie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego małoletnim;
- 6) zwiększenie dostępności oraz efektywności ochrony i wsparcia małoletnich pokrzywdzonych czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz ich rodzin i bliskich;
- 7) zwiększenie skuteczności oddziaływania wobec osób dorosłych oraz nieletnich, które dopuściły się czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, oraz obarczonych ryzykiem ich popełnienia;
- 8) podwyższenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- 9) podnoszenie społecznej świadomości na temat istniejących zagrożeń czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionych na szkodę małoletnich;
- 10) uwzględnianie we wszelkich działaniach potrzeb osób niepełnosprawnych, szczególnie wrażliwych na wykorzystanie i przemoc.

B. Cele szczegółowe

- 1) Systematyczna i skoordynowana analiza zagrożeń występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
- 2) Opracowanie kompleksowego, dostosowanego do potrzeb odbiorcy, programu edukacyjnego dla dzieci, młodzieży, rodziców / opiekunów, nauczycieli, dyrektorów szkół i innych placówek oświatowych, personelu pomocowego oraz medycznego na temat czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnianych na szkodę małoletnich.
- 3) Wyposażenie personelu pracującego z małoletnimi w kompetencje rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletniego czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej, udzielania pomocy i wsparcia umiejętnie, adekwatnie do indywidualnej sytuacji małoletniego oraz zapewnienie przestrzegania przez ten personel procedur pracy z dziećmi i młodzieżą.
- 4) Infolinia dla małoletnich umożliwiająca także zawiadamianie o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
- 5) Zapewnienie spełniającego standardy dostępności mechanizmu zawiadamiania o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym

- o treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich zamieszczanych w cyberprzestrzeni, obejmującego organy ścigania, infolinię Dyżurnet.pl oraz dostawców produktów i usług internetowych.
- 6) Wprowadzenie procedur i narzędzi służących przeciwdziałaniu wykorzystywaniu usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
 - 7) Stworzenie ram prawnych umożliwiających: prowadzenie skutecznych postępowań w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich; stosowanie wobec sprawców adekwatnych kar lub środków; zapewnienie ochrony i wsparcia małoletnim.
 - 8) Zapewnienie funkcjonariuszom organów ścigania warunków do sprawnego i prawidłowego prowadzenia śledztw w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz zapewnienie efektywnej współpracy międzynarodowej.
 - 9) Wyposażenie funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości w kompetencje ustalania indywidualnych potrzeb małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, podmiotowego traktowania osób najmłodszych w toku procedur prawnych oraz prawidłowego przesłuchiwania małoletnich.
 - 10) Stworzenie krajowej bazy danych *hash*¹⁷ i zapewnienie dostępu do tej bazy oraz do bazy Interpolu (ICSE) policjantom służb kryminalnej (zajmującym się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorom w Komendach Wojewódzkich Policji / Komendzie Stołecznej Policji, prowadzącym czynności w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
 - 11) Zapewnienie małoletniemu pokrzywdzonemu przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz jego rodzicom / opiekunom kompleksowego wsparcia.
 - 12) Zwiększenie skuteczności procedur uzyskiwania prawa do świadczeń kompensacyjnych związanych z popełnieniem czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego oraz jego skuteczna realizacja.

¹⁷ *Hash* jest to określona wartość przyporządkowana do pliku cyfrowego dzięki zastosowaniu do niego funkcji skrótu. *Hash* to ciąg liter i cyfr o stałej długości, stanowiący niepowtarzalny identyfikator pliku komputerowego.

- 13) Uwzględnianie, z zachowaniem należytej ostrożności i poszanowaniem zasady dobra dziecka, opinii dzieci i młodzieży przy opracowywaniu programów mających na celu przeciwdziałanie przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na ich szkodę.
- 14) Poprawa dostępności i właściwego stosowania mechanizmów: zapobiegania powrotowi do przestępstwa o charakterze seksualnym na szkodę małoletnich; resocjalizacji nieletnich sprawców czynów karalnych tego rodzaju.
- 15) Zapewnienie bezpłatnego wsparcia medycznego i psychologicznego dla sprawców przestępstw oraz nieletnich sprawców czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz osób zagrożonych ryzykiem ich popełnienia (edukacja, uświadamianie).
- 16) Zwiększenie zaangażowania sektora gospodarki i usług w działania mające na celu profilaktykę oraz ujawnianie czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
- 17) Realizacja przez sektor gospodarki i usług polityk wewnętrznych służących ochronie małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na ich szkodę.
- 18) Zapewnienie etycznego przekazu medialnego w sprawach związanych z popełnianiem czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w poszanowaniu prawa do prywatności i godności osób pokrzywdzonych.

II. Założenia Planu

Wzorując się na Modelu Działań Krajowych (*Model National Response*) opracowanym przez *WePROTECT Global Alliance*, w Planie wyodrębniono sześć głównych obszarów interwencji, zaś w ramach każdego z nich określono działy z przypisanymi im zadaniami, wyznaczając jednocześnie podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Zastosowane przy budowie Planu interdyscyplinarne podejście ma na celu opracowanie systemowej odpowiedzi na zjawisko przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

Sprawność funkcjonowania całego systemu ma zapewnić prowadzona przez Ministra Sprawiedliwości koordynacja oraz stały monitoring postępów w realizacji zadań. Wspomniana koordynacja, a także regularne przekazywanie informacji zaangażowanym podmiotom

o aktualnym na dany moment *status quo*, pozwoli również uniknąć dublowania się przedsięwzięć, a przez to zminimalizować lub wykluczyć ryzyko odmiennego podejścia do tego samego problemu. Uzyskany dzięki temu efekt ma szansę przyczynić się do zwiększenia efektywności całego systemu i dostosowywania go do zmieniających się realiów.

Generalną wytyczną Planu jest uwzględnianie w każdym obszarze potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest to istotne przy działaniach profilaktycznych, ale także komunikacji podczas zetknięcia tych osób z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości, jednostkami, podmiotami, które udzielają wsparcia i pomocy.

Obszar 1: Polityka i zarządzanie

Obszar kierowany do przedstawicieli administracji rządowej i instytucji realizujących zadania z zakresu ochrony i wsparcia małoletnich.

Obszar 2: Organy ścigania i wymiar sprawiedliwości

Obszar kierowany do przedstawicieli Policji, Straży Granicznej¹⁸, prokuratur i sądów powszechnych wykonujących zadania z zakresu przeciwdziałania przestępstwom przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

Obszar 3: Wsparcie i ochrona osoby pokrzywdzonej oraz członków ich rodzin

Obszar kierowany do małoletnich dotkniętych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą tym osobom, w tym zainteresowanych organizacji pozarządowych.

Obszar 4: Profilaktyka ogólnospoleczna, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Obszar przeznaczony dla:

- ogółu społeczeństwa, małoletnich zagrożonych czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym w cyberprzestrzeni;
- sprawców lub potencjalnych sprawców czynów zabronionych albo czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- właściwych służb lub podmiotów/ekspertów prowadzących terapię lub programy wsparcia.

¹⁸ Straż Graniczna uprawniona jest do realizacji czynności z obszaru wykorzystania małoletnich w prostytucji, pornografii i innych formach seksualnego wykorzystania, w rozumieniu definicji handlu ludźmi, z art. 115 § 22 k.k.

Obszar 5: Działania związane z przeciwdziałaniem przestępstwom seksualnym na szkodę małoletnich prowadzone w sektorze gospodarki

Obszar kierowany do zainteresowanych podmiotów sektora gospodarki i usług, których charakter stwarza ryzyko wystąpienia sytuacji stwarzających warunki do popełnienia czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

Obszar 6: Etyczny przekaz medialny

Obszar kierowany do zainteresowanych mediów, w tym wydawców, dziennikarzy, redaktorów oraz instytucji zawodowych związanych z mediami, które odpowiedzialne są za przekaz medialny związany z czynami zabronionymi popełnionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

III. Beneficjenci Planu

Plan jest kierowany do:

- 1) ogółu społeczeństwa;
- 2) małoletnich narażonych lub pokrzywdzonych czynem zabronionym / czynem karalnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz ich rodzin i bliskich;
- 3) świadków czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- 4) osób, które dopuściły się czynów zabronionych oraz czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, oraz osób, co do których występuje ryzyko ich popełnienia;
- 5) profesjonalistów pracujących z małoletnimi, w tym małoletnimi pokrzywdzonymi czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
- 6) profesjonalistów pracujących ze sprawcami lub potencjalnymi sprawcami czynów zabronionych albo czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- 7) organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości;
- 8) instytucji, służb, pracowników systemu ochrony zdrowia, instytucji zajmujących się wsparciem i udzielaniem pomocy pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz ich rodzinom i bliskim;
- 9) sektora gospodarki i usług;
- 10) mediów.

IV. Realizatorzy Planu

Plan działań, wzorem Konwencji z Lanzarote oraz Modelu Działań Krajowych, obejmuje swoim zakresem wiele obszarów tematycznych, dlatego do jego realizacji konieczne jest aktywne zaangażowanie administracji na poziomie centralnym, zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, instytucji badawczych, środowisk naukowych oraz zainteresowanych organizacji pozarządowych. Najistotniejszą rolę mają tutaj do wypełnienia te organizacje, których misją jest ochrona małoletnich przed skrzywdzeniem, ale także wsparcie w resocjalizacji. Realizacja Planu nie może się dokonać także bez udziału podmiotów prywatnych, w tym przedsiębiorców i organizacji gospodarczych, a także mediów, które, korzystając i broniąc wolności słowa, mają także możliwość uświadamiania społeczeństwa, że to słowo musi respektować godność i prawo do prywatności innych osób.

Realizatorzy Planu to:

- 1) organy administracji rządowej i samorządowej;
- 2) podmioty i profesjonaliści pracujący na rzecz małoletnich, w tym małoletnich pokrzywdzonych czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
- 3) instytucje, służby, pracownicy systemu edukacji, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych zajmujący się profilaktyką ogólnospołeczną, wsparciem i udzielaniem pomocy pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz ich rodzinom i bliskim;
- 4) pracownicy ochrony zdrowia, służby, eksperci, zainteresowane instytucje i organizacje pozarządowe zajmujący się udzielaniem wsparcia oraz oddziaływaniami dla sprawców lub potencjalnych sprawców czynów zabronionych albo czynów karalnych;
- 5) podmioty sektora gospodarki i usług oraz mediów.

V. Obszary, działy i działania Planu

Obszar 1. Polityka i zarządzanie

Dział. 1.1. Badania, analizy, gromadzenie danych statystycznych

Cel: Systematyczna i skoordynowana analiza zagrożeń występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Rodzaje działań:

1.1.1. Kompleksowe gromadzenie danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni

Realizator działania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Prokuratura Krajowa, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Biuro Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) schemat zasad pozyskiwania oraz gromadzenia danych i ustalenie ich zakresu,
- b) liczba przekazanych do Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdań z ww. danymi statystycznymi,
- c) liczba sprawozdań zawierających ww. dane statystyczne

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2023 r.,
- b) II etap (wskaźnik b i c) realizowany corocznie w latach 2024–2026

Określenie skali czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich jest bardzo trudne, zważywszy, że nie wszystkie są ujawnione, stają się podstawą wszczęcia postępowania karnego czy też kończą wydaniem orzeczenia przez sąd. Obecnie brak również skoordynowanego gromadzenia wszelkich dostępnych danych statystycznych związanych z tym zjawiskiem, mogącego poprawić monitorowanie jego charakteru. Mając na uwadze istotność tych informacji dla analiz, formułowania wniosków i rekomendacji dla decyzji kierunkowych, wprowadzono do Planu działanie 1.1.1.

Podmiotem realizującym – zbierającym dane statystyczne – będzie Ministerstwo Sprawiedliwości, do którego dane będą przysyłać inne podmioty w ramach cyklicznej sprawozdawczości.

Planuje się pozyskiwanie danych pozostających we właściwości Policji, Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, Prokuratury Krajowej, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Biura Rzecznika Praw Dziecka m.in. o liczbie:

- małoletnich, którzy zwrócili się o wsparcie za pośrednictwem działających w kraju infolinii lub innych podmiotów dla kategorii czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- wszystkich połączeń z krajowymi Infoliniami, zgłoszeń do innych podmiotów (w celu sprawdzenia odsetka zgłoszeń dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności);
- osób, które zwracały się o wsparcie do ośrodków Funduszu Sprawiedliwości oraz jednostek pomocy społecznej dla kategorii czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- osób, które korzystały ze wsparcia ośrodków Funduszu Sprawiedliwości oraz jednostek pomocy społecznej (w celu sprawdzenia odsetka zgłoszeń dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności);
- incydentów (treści) związanych z czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich (z podziałem na materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie dzieci oraz uwodzenie dzieci przez Internet), przekazanych do Komendy Głównej Policji oraz do innych zespołów Stowarzyszenia INHOPE;
- zgłoszeń dotyczących treści potencjalnie przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci oraz liczbie potwierdzonych przez Dyżurnet.pl incydentów faktycznie prezentujących seksualne wykorzystywanie dzieci;
- łącznej przestępstw wykrytych przez organy ścigania przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym dotyczących handlu ludźmi na szkodę małoletnich z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania;
- spraw, w których zarejestrowano zawiadomienia organów ścigania o przestępstwach z rozdziału XXV k.k.;

- spraw, w których wszczęto postępowanie o czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym o przestępstwo handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania;
- osób, co do których wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów o czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym o przestępstwo handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania;
- aktów oskarżenia i wniosków w trybie art. 335 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm., dalej jako „k.p.k.”) skierowanych przeciwko oskarżonym o przestępstwa z rozdziału XXV k.k.;
- łącznej aktów oskarżenia / wniosków skierowanych przez prokuratora do sądu w związku z czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania;
- postępowań o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym dotyczących handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania, zakończonych w inny sposób (z podziałem na sposób rozstrzygnięcia);
- osób skazanych za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz za przestępstwo handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania;
- łącznej postępowań sądowych o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz za przestępstwo handlu ludźmi na szkodę małoletniego z obszaru wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania, zakończonych w inny sposób (z podziałem na sposób rozstrzygnięcia);
- pokrzywdzonych w postępowaniach sądowych;
- spraw zgłoszonych do Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 dotyczących przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich poniżej lat 15;
- osób pokrzywdzonych, którym Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 udzieliła wsparcia prawnego w ramach realizacji ustawowych zadań;

- zgłoszeń stanowiących zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, które zostały przekazane prokuraturze, zgodnie z ustawowym obowiązkiem Państwowej Komisji.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. Mając na względzie, że wskazane wyżej wyliczenie danych, które mają być gromadzone, nie jest wyczerpujące i ostateczne, w pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi szczegółowe określenie wolumenu danych do pozyskania, sposobu pozyskiwania i transferu danych, narzędzi do tego wykorzystywanych, sposobu prezentacji. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania i ma w nim nastąpić skoordynowane gromadzenie danych, które będzie się odbywać w ramach sprawozdawczości, po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, w kolejnych latach: 2024, 2025 i 2026.

1.1.2. Gromadzenie danych statystycznych o liczbie wydanych i wykonanych orzeczeń sądów nakładających obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych na osoby skazane za przestępstwa określone w art. 197–203 k.k.

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Wskaźniki:

- a) schemat zasad pozyskiwania oraz gromadzenia danych i ustalenie ich zakresu;
- b)
 - liczba orzeczeń nakładających na sprawców przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych;
 - liczba osób skazanych, które wykonały orzeczenie sądu nakładające obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych w warunkach kary o charakterze wolnościowym;
 - liczba osób, które wykonały orzeczenie sądu nakładające obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych w warunkach kary izolacyjnej.

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2023 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) realizowany w latach 2024–2026

Działanie stanowi element polityki postępowania ze sprawcami przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich. Ma ono na celu monitorowanie orzeczeń sądowych wydawanych w tych sprawach po to, aby ustalić częstotliwość stwierdzania przez sądy potrzeby nakładania na osoby skazane za ww. przestępstwa obowiązku uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych. Mając przy tym na uwadze, że efektywność nałożonego obowiązku jest warunkowana jego realizacją, monitorowanie będzie dotyczyło także liczby

wykonanych orzeczeń sądu. Dane te w dalszej perspektywie pozwolą na określenie skali ewentualnej powrotności do przestępstwa.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi szczegółowe określenie wolumenu danych do pozyskania, sposobu pozyskiwania i transferu danych, narzędzi do tego wykorzystywanych, sposobu prezentacji. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania i ma w nim nastąpić skoordynowane gromadzenie danych, które będzie się odbywać w ramach sprawozdawczości po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, w kolejnych latach: 2024, 2025 i 2026.

1.1.3. Prowadzenie badań aktowych w celu monitorowania występowania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni

Realizatorzy działania: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyżurnet.pl

Wskaźnik:

– liczba sporządzonych raportów z badań aktowych w latach 2023–2026

Termin realizacji: 2026 r.

Niezwykle istotna dla obserwacji zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, a także działania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w tych sprawach, jest regularna analiza akt postępowań przygotowawczych oraz akt postępowań sądowych. Stwarza to warunki dla ustalenia m.in. sposobu działania sprawców, jakości opinii biegłych sądowych oraz standardów traktowania / podejścia do uczestników postępowania, w szczególności pokrzywdzonych, a także treści orzeczeń i uzasadnień sądu. Sformułowane w wyniku takich badań wnioski stanowią punkt wyjściowy dla kolejnych działań naprawczych i usprawniających.

Z powyższych względów uwzględniono w Planie prowadzenie badań jakościowych lub ilościowych tychże akt. O ile będzie to uzasadnione charakterem badania, będzie się ono odbywać przy użyciu ujednoliconego kwestionariusza / ankiety do zbierania danych. Będzie to wymagane wówczas, gdy na potrzeby danego badania, z analizowanych akt te same dane będą zbierać różne podmioty. Działanie będzie realizowane przez Instytuty badawcze: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie,

przy udziale ekspertów z Ministerstwa Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyżurnet.pl.

1.1.4. Opracowanie sprawozdań, badań, w tym badań społecznych, ekspertyz oraz analiz dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie (w sprawach przekazywanych do opiniowania)

Podmioty współpracujące: Prokuratura Krajowa, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Biuro Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) liczba opracowanych sprawozdań,
- b) liczba opracowanych badań, w tym badań społecznych,
- c) liczba opracowanych ekspertyz,
- d) liczba opracowanych analiz

Termin realizacji: działanie realizowane w latach 2024–2026.

Działania 1.1.3. i 1.1.4. uzupełniają się. Celem drugiego jest monitorowanie występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich w wymiarze wykraczającym poza sferę organów ścigania i sądów. Identyfikacja jak 1.1.3. służy ono uzyskaniu wiedzy m.in. o skali zjawiska, aktualnych zagrożeniach i czynnikach ryzyka, które mają być podstawą do dalszych ocen i decyzji.

Działanie to uwzględnia cykliczne badania społeczne, prowadzone według ustalonej metodologii z reprezentatywną grupą małoletnich respondentów. Zestawienie wyników uzyskanych podczas tych badań z oficjalnymi statystykami da szansę ujawnienia rzeczywistej skali i dynamiki problemu. Należy bowiem pamiętać, że znaczna część przypadków wykorzystywania seksualnego małoletnich nie jest przez nich ujawniana lub zgłaszana organom ścigania.

Realizacja tego zadania i cyklicznie uzyskiwane wnioski z badań tematycznych będą służyć ustaleniu efektywności działań podejmowanych w ramach Planu, obszarów, które wymagają wzmocnienia, projektowaniu potrzebnych i skutecznych działań, w tym np. określaniu tematyki szkoleń skierowanych do podmiotów zaangażowanych w system przeciwdziałania

przestępczości seksualnej. Gdy na potrzeby danego zadania te same dane będą zbierać różne podmioty, będzie wymagane opracowanie jednolitego kwestionariusza.

Dział 1.2. Działania legislacyjne

Cel: Stworzenie ram prawnych umożliwiających: prowadzenie skutecznych postępowań w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich: stosowanie wobec sprawców adekwatnych kar lub środków; zapewnienie ochrony i wsparcia małoletnim

Rodzaje działań:

1.2.1. Prowadzenie prac legislacyjnych w celu wzmocnienia ochrony małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Podmioty współpracujące: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, NASK – PIB, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) liczba analiz prawnych przygotowanych na potrzeby planowanych prac legislacyjnych,
- b) liczba wprowadzonych zmian legislacyjnych oraz ocena wpływu nowych rozwiązań na realizację założonych celów

Termin realizacji: lata 2023–2026

Działanie ujęte w projekcie przewiduje prowadzenie prac legislacyjnych w celu uzupełnienia systemu prawnego o rozwiązania podwyższające standard ochrony małoletnich przez przestępczością seksualną, także w cyberprzestrzeni.

Tytułem przykładu należy wskazać potrzebę m.in. wprowadzenia rozwiązań (prawno-karnych wspartych rozwiązaniami administracyjnoprawnymi) umożliwiających:

- ujednoczenie terminologii w obszarze prawa karnego materialnego;
- utworzenie systemu skutecznie weryfikującego dostęp małoletnich do treści pornograficznych w przestrzeni publicznej i rozumianej tak obecnie przestrzeni internetowej dla ochrony małoletnich przed dostępem do takich materiałów;

- wymianę informacji, w tym danych osobowych dziecka, między kuratorami sądowymi, policją, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, oświaty i służby zdrowia w celu zabezpieczenia dobra dziecka i wsparcia rodziny.

Konieczne jest również wypracowanie rozwiązań legislacyjnych oraz technicznych, stanowiących podstawę prawną do uzyskiwania przez kuratorów rodzinnych informacji dotyczących liczby i danych personalnych małoletnich, którzy zamieszkują pod adresem, gdzie ma być przeprowadzony po raz pierwszy wywiad. W trakcie konsultacji z funkcjonariuszami publicznymi wykonującymi czynności w wymiarze sprawiedliwości wskazywano, że jest to mankament. Wcześniej takie informacje były zawarte w dowodzie osobistym.

Realizatorzy tego zadania będą również uczestniczyć w pracach nad projektami aktów prawa europejskiego dotyczącymi ochrony małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Obecnie Ministerstwo Cyfryzacji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości biorą udział w pracach nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy mające na celu zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i jego zwalczanie.

Przedstawiona lista jest przykładowa, a nie jest wyczerpująca. Decyzja o konieczności podjęcia prac legislacyjnych będzie podejmowana na bieżąco, także przy wykorzystaniu wyników badań, ekspertyz i raportów wskazanych w części 1.1.

Każdorazowo przy pracach nad danym aktem prawnym projektodawca będzie przeprowadzał Ocenę Skutków Regulacji oraz określał sposób finansowania projektowanych rozwiązań, wymagających zaangażowania środków finansowych.

Opisane powyżej działania będą realizowane z uwzględnieniem konsultacji publicznych z udziałem podmiotów zainteresowanych danym zagadnieniem, w tym m.in. przedsiębiorców telekomunikacyjnych, dostawców usług dostępu do sieci Internet.

Projektowane przepisy będą musiały zapewniać odpowiednie gwarancje ochrony praw małoletnich, których dane będą przetwarzane na podstawie uchwalonych w przyszłości przepisów. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż projektowane przepisy będą przewidywać przetwarzanie danych osobowych szczególnych kategorii w rozumieniu art. 9 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w

sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), powoływanego dalej z zastosowaniem skrótu „RODO”. Z uwagi na powyższe w ramach wskazanej Oceny Skutków Regulacji konieczne będzie przeprowadzanie także oceny skutków dla ochrony danych stosownie do dyspozycji art. 35 ust. 1 i 10 RODO.

Obszar 2. Organy ścigania i wymiar sprawiedliwości

Dział 2.1. Wspecjalizowane organy ścigania

Cel: Stworzenie funkcjonariuszom organów ścigania warunków do sprawnego i prawidłowego prowadzenia śledztw w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz zapewnienie efektywnej współpracy międzynarodowej

Rodzaje działań:

2.1.1. Przygotowanie programu oraz zasad wewnętrznej organizacji pracy Policji w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

– program współpracy oraz zasad wewnętrznej organizacji pracy w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Termin realizacji: 2024 r.

Celem działania jest dodatkowe usprawnienie oraz zwiększenie efektywności prowadzonych postępowań w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich. Jednym ze środków jego realizacji jest posiadanie przez organy ścigania schematu wewnętrznej organizacji pracy, określającego zadania poszczególnych jednostek, a także uwzględniającego konieczność zapewnienia poprawnego przepływu informacji istotnych dla podejmowanych czynności między zaangażowanymi jednostkami oraz warunków do współpracy.

2.1.2. Powierzenie Koordynatorom Komendy Wojewódzkiej Policji (KWP) / Komendy Stołecznej Policji (KSP), policjantom służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej

Policji uprawnień do prac przy wykorzystaniu bazy ICSE (International Child Sexual Exploitation database)

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

– liczba funkcjonariuszy, którym powierzono uprawnienia do prac przy wykorzystaniu bazy ICSE

Termin realizacji: 2025 r.

ICSE (International Child Sexual Exploitation Database) to administrowana przez Interpol baza działająca na zasadzie międzynarodowej platformy wymiany informacji o przestępstwach seksualnych popełnianych na szkodę małoletnich, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Służy ona w pierwszej kolejności do identyfikacji pokrzywdzonych tego typu czynami zabronionymi i niezwłocznego udzielenia im pomocy. ICSE posiada wbudowane moduły do zaawansowanej analizy materiałów audiowizualnych.

Jednym z filarów ICSE są dwa rodzaje bazy haszy. Baza ogólna zawiera hasze wygenerowane na podstawie wszelkiego rodzaju materiałów audiowizualnych, w związku z którymi na całym świecie są prowadzone np. czynności operacyjne bądź postępowania karne. Materiały te zawierają m.in. treści, które dopiero mogą zostać zakwalifikowane jako propagujące pedofilię lub informacje kontekstowe, które organy ścigania wykorzystują do identyfikacji osoby pokrzywdzonej, sprawcy czy też miejsc z nimi związanych.

Druga baza, rozwijana w ramach projektu „Baseline”, zawiera jedynie hasze wygenerowane na podstawie materiałów wyselekcjonowanych przez światowych ekspertów skupionych wokół ICSE i zatwierdzonych przez Interpol. Baza ta pozwala na identyfikację zdjęć i nagrań wideo zawierających najgorsze formy seksualnego wykorzystania dzieci. Całości dopełnia forum stanowiące swego rodzaju kanał szybkiego reagowania. Służy ono bowiem do bieżącej wymiany informacji o prowadzonych czynnościach, identyfikacji osób pokrzywdzonych, sprawców oraz – co nie mniej istotne – miejsc i przedmiotów utrwalonych w materiałach audiowizualnych¹⁹.

Skala przestępczości na szkodę małoletnich w cyberprzestrzeni rośnie, co implikuje konieczność wzmocnienia obsady kadrowej, jeśli chodzi o dostęp polskich służb do bazy ICSE.

¹⁹ <https://clkp.policja.pl/clk/informatyka-sledcza-w-c/miedzynarodowa-wymiana/158734,Stanowisko-dostepowe-do-bazy-ICSE-Interpol-w-pracowni-informatyki-sledczej-CLKP.html>.

Poza sporem pozostaje, że powinni go mieć Koordynatorzy KWP / KSP, policjanci służby kryminalnej (zajmujący się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji. Istotne jest, aby w każdej z tych jednostek był przynajmniej jeden koordynator z dostępem do ICSE. W tym przypadku byłyby to aktualnie liczby: KWP – 16, KSP – 1, KGP – 1, CBZC – 18. Liczba wyznaczonych koordynatorów musi uwzględniać, że w tego rodzaju sprawach liczy się szybkość, wręcz natychmiastowość reakcji.

Działanie przewiduje zmianę zakresu zadań obecnego Wydziału do Walki z Handlem Ludźmi w Biurze Kryminalnym KGP, Zespołów do Walki z Handlem Ludźmi umiejscowionych w Wydziałach Kryminalnych KWP / KSP, koordynatorów w Centralnym Biurze Zwalczenia Cyberprzestępczości, które nadzorują w danym garnizonie przestępczość seksualną na szkodę małoletnich, przez powierzenie im dodatkowych kompetencji.

2.1.3. Powierzenie koordynatorom z KWP / KSP / CBZC:

- obowiązków konsultanta dla policjantów z jednostek podległych danej Komendzie Wojewódzkiej w sprawach z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
- uprawnień do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek prokuratury z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

– liczba koordynatorów w KWP / KSP / CBZC

Termin realizacji: 2024 r.

Działanie, powiązane z działaniem 2.1.1., wpisuje się w cel podwyższania jakości prowadzonych postępowań, przez zapewnienie funkcjonariuszom z jednostek prowadzących postępowania w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności możliwości uzyskania wsparcia od Koordynatorów, a więc funkcjonariuszy posiadających większe doświadczenie w prowadzeniu tego typu spraw. Wymiana informacji na temat aspektów technicznych prowadzenia postępowania, jego metodyki ma szansę przynieść pozytywne efekty dla ich prawidłowości i skuteczności.

Dążąc do wzmocnienia współpracy policji i prokuratury, przewidziano, iż Koordynator będzie miał uprawnienia do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek

prokuratury. Przy czym, co oczywiste, współpraca ta nie będzie mogła odnosić się do kwestii merytorycznych w prowadzonych sprawach.

Działanie będzie realizowane przy wykorzystaniu obecnej struktury, polega ono na przyznaniu dodatkowych uprawnień już wyznaczonym koordynatorom.

2.1.4. Specjalizacja funkcjonariuszy – wyznaczenie w Komendach Miejskich Policji, Komendach Powiatowych Policji oraz Komendach Wojewódzkich Policji funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań przygotowawczych dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

– liczba funkcjonariuszy w Komendach Miejskich Policji, Komendach Powiatowych Policji oraz Komendach Wojewódzkich Policji wyznaczonych do prowadzenia postępowań o czyny z rozdziału XXV k.k.

Termin realizacji: lata 2024–2026

Kolejne działanie powiązane z działaniem 2.1.1. Jego istotą jest jak najlepsze przygotowanie funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań przygotowawczych dot. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich. Jest to możliwe jedynie przez wprowadzenie swoistej specjalizacji. Będzie ona polegała na wyznaczeniu do prowadzenia tych spraw funkcjonariuszy z odpowiednim przygotowaniem prawnym, psychologicznym, technicznym i informatycznym, stale szkolonych z tych zagadnień. Działanie nie przewiduje wyłączenia tych funkcjonariuszy od prowadzenia innych spraw, a zakłada, że co do zasady tylko oni będą prowadzić sprawy o czyny z rozdziału XXV k.k. (oczywiście z uwzględnieniem zasad co do liczby przydzielanych spraw). Wspomniana specjalizacja, oznaczająca szerokie kompetencje, może przynieść jedynie pozytywne efekty dla postępowania i jego uczestników, przede wszystkim pokrzywdzonych.

Działanie będzie realizowane przy wykorzystaniu obecnej struktury, polega ono na wprowadzeniu podziału czynności przy wykorzystaniu kryterium wiedzy i doświadczenia w danego rodzaju sprawach. W dalszej perspektywie owa specjalizacja, przez usprawnienie postępowań, ma szansę doprowadzić do zmniejszenia ich kosztów.

Czynności sprawozdawcze będą służyć określeniu liczby wyspecjalizowanych funkcjonariuszy, będą one ewaluowane corocznie.

2.1.5. Koordynacja prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej postępowań o czyny zabronione dotyczące handlu ludźmi na szkodę małoletniego, połączone z czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przez powierzenie koordynatorom ds. zwalczania i zapobiegania handlu ludźmi:

- obowiązków konsultanta dla funkcjonariuszy z jednostek podległych danemu oddziałowi Straży Granicznej,
- uprawnień do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek prokuratury z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach

Realizator działania: Komenda Główna Straży Granicznej

Wskaźniki:

- a) liczba koordynatorów pełniących obowiązki konsultanta w oddziałach Straży Granicznej,
- b) liczba koordynatorów posiadających uprawnienia do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek prokuratury, z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach

Termin realizacji: 2024 r.

Działanie to, identycznie jak działanie 2.1.3., ma na celu podwyższenie jakości prowadzonych postępowań, przez zapewnienie funkcjonariuszom prowadzącym postępowania o przestępstwa handlu ludźmi, gdzie osobą pokrzywdzoną jest małoletni, na szkodę którego popełniono czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, możliwości uzyskania wsparcia od Koordynatorów, a więc funkcjonariuszy posiadających większe doświadczenie w prowadzeniu tego typu spraw. Wymiana informacji na temat aspektów technicznych prowadzenia postępowania, jego metodyki ma szansę przynieść pozytywne efekty dla ich prawidłowości i skuteczności.

Dążąc do wzmocnienia współpracy Straży Granicznej i prokuratury, przewidziano, iż koordynator będzie miał uprawnienia do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek prokuratury. Przy czym, co oczywiste, współpraca ta nie będzie mogła odnosić się do kwestii merytorycznych w prowadzonych sprawach.

Działanie będzie realizowane przy wykorzystaniu obecnej struktury ww. jednostek, polega ono na przyznaniu dodatkowych uprawnień już wyznaczonym koordynatorom.

2.1.6. Organizowanie szkoleń z języka angielskiego – dla policjantów z służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP / KSP

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

–liczba policjantów/koordynatorów, którzy odbyli szkolenie z języka angielskiego

Termin realizacji: lata 2024–2026

Obsługa bazy ICSE wymaga znajomości języka angielskiego na poziomie B2/C1. W związku z tym niezbędne jest przeszkolenie funkcjonariuszy, którzy uzyskają do niej dostęp, tak aby posiadali umiejętność posługiwania się językiem angielskim na niezbędnym poziomie.

Łączna liczba funkcjonariuszy wynosiłaby ok. 40 osób (KWP – 16, KSP – 1, CBZC – 18, KGP – 1–4). Należy przy tym uwzględnić, że w większości przypadków nauka języka angielskiego nie będzie zaczynać się od poziomu podstawowego, jej celem będzie jedynie podwyższanie kompetencji.

2.1.7. Organizowanie szkoleń z zakresu identyfikacji osoby pokrzywdzonej, uwidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich dla policjantów służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP / KSP

Realizator działania: Policja

Wskaźniki:

- a) liczba szkoleń z zakresu identyfikacji osoby pokrzywdzonej, uwidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich, w których uczestniczyli funkcjonariusze Policji,
- b) liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji/koordynatorów

Termin realizacji: lata 2024–2026

Identyfikacja osoby pokrzywdzonej, uwidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich wymaga odpowiednich kompetencji, przygotowania praktycznego. To powoduje konieczność stałego szkolenia

funkcjonariuszy, którym powierzone są lub mają być te zadania. Ich brak lub niewystarczające kompetencje uniemożliwią bądź utrudnią szybkie ustalenie, kim jest osoba pokrzywdzona widniejąca na materiałach, a przez to wpłynie negatywnie na tok postępowania i wykrycie sprawcy. Szkolenia z tej tematyki są więc niezbędne.

Łączna liczba funkcjonariuszy wynosiłaby ok. 40 osób (KWP – 16, KSP – 1, CBZC – 18, KGP – 1–4).

2.1.8. Organizowanie interdyscyplinarnych, międzyinstytucjonalnych szkoleń dla policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, pracowników NASK – PIB/Dyżurnet.pl²⁰, z zakresu aspektów psychospołecznych zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym w cyberprzestrzeni, oraz metodologii prowadzenia postępowań w sprawach o czyny zabronione/czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, komunikacji z małoletnimi, w tym niepełnosprawnymi

Realizatorzy działania: Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników,
- b)
 - liczba szkoleń,
 - liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji,
 - liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Straży Granicznej,
 - liczba przeszkolonych sędziów,
 - liczba przeszkolonych prokuratorów,
 - liczba przeszkolonych pracowników Dyżurnet.pl

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) realizowany od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

2.1.9. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń warsztatowych dla funkcjonariuszy Policji, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, kuratorów

²⁰ Działanie przewiduje możliwość zaproszenia do udziału w szkoleniach adwokatów i radców prawnych, na podstawie porozumień z Naczelną Radą Adwokacką i Krajową Izbą Radców Prawnych.

sądowych, specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii²¹ poświęconych praktycznym aspektom zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni

Realizator działania: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Podmioty współpracujące: Instytut im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników,
- b)
 - liczba szkoleń,
 - liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji,
 - liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Straży Granicznej,
 - liczba przeszkolonych sędziów,
 - liczba przeszkolonych prokuratorów,
 - liczba przeszkolonych kuratorów,
 - liczba przeszkolonych pracowników Dyżurnet.pl,
 - liczba przeszkolonych specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) – I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Przeciwdziałanie czynom zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich w każdym jej aspekcie wymaga działania interdyscyplinarnego i międzyinstytucjonalnego. Wszystkie jednostki / podmioty, stanowiące element systemu zwalczania tego procederu muszą być odpowiednio przygotowane, posiadać wiedzę właściwą dla swojej specjalizacji / zawodu uzupełnioną o tę z zakresu kompetencji oraz zasad funkcjonowania pozostałych podmiotów / jednostek. Wreszcie konieczna jest umiejętność właściwej i efektywnej współpracy, pozwalającej na sprawne podejmowanie właściwych decyzji. Realizacji tego celu mają służyć wspólne szkolenia funkcjonariuszy Policji,

²¹ Działanie przewiduje możliwość zaproszenia do udziału w szkoleniach adwokatów i radców prawnych, na podstawie porozumień z Naczelną Radą Adwokacką i Krajową Izbą Radców Prawnych.

funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, pracowników Dyżurnet.pl, z zakresu aspektów psychospołecznych zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym w cyberprzestrzeni, oraz metodologii prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

Kolejne przewidywane szkolenia mają charakter warsztatowy i będą polegać na pracy na zanonimizowanych aktach spraw dla pogłębienia wiedzy o praktycznych aspektach zapobiegania i zwalczania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich.

Organizacja szkoleń będzie się odbywała na podstawie porozumień zawartych między realizatorem działania a jednostkami w nich uczestniczącymi określającymi zakres szkoleń, terminy, sposób naboru oraz finansowania.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi wypracowanie koncepcji szkoleń, co obejmuje ustalenie treści i zawarcie porozumień międzyinstytucjonalnych, określenie zasad naboru, liczby uczestników. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania – prowadzenie szkoleń lub warsztatów w latach: 2024–2026.

2.1.10. Superwizja dla funkcjonariuszy Policji oraz Straży Granicznej, prowadzących postępowania z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizatorzy działania: Policja, Komenda Główna Straży Granicznej

Wskaźniki:

- a) zasady uzyskiwania dostępu do superwizji i zapewnienie superwizorów oraz punktów dostępności,
- b)
 - liczba zrealizowanych warsztatów superwizyjnych,
 - liczba funkcjonariuszy Policji uczestniczących w warsztatach superwizyjnych,
 - liczba funkcjonariuszy SG uczestniczących w warsztatach superwizyjnych

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a): I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Superwizja to metoda kierowania ludźmi, która ma służyć doskonaleniu ich umiejętności, kompetencji, wiedzy i umożliwiać stały proces konsultacyjny, analizowanie działań

pracowników w celu osiągnięcia lepszych wyników. Odbiorcami superwizji są osoby, które w swojej pracy bazują na bezpośrednich relacjach z drugim człowiekiem, a ich zadania zawodowe polegają na pomaganiu, poradnictwie, edukowaniu i kierowaniu.

Superwizja zajmuje się trudnymi sytuacjami interpersonalnymi w relacjach zawodowych. Tematy poruszane na spotkaniach superwizyjnych odnoszą się do problemów zawodowych, miejsca pracy oraz potrzeb uczestników. Jej centrum stanowi refleksja nad relacjami, odczuciami człowieka w pełnionej przez niego roli zawodowej przy uwzględnieniu jego możliwości i warunków instytucji, w której pracuje²².

Podstawowym zadaniem superwizji jest doprowadzenie do tego, aby praca organów ścigania była skuteczna i efektywna.

Osiągnięcie tego celu nie jest proste, ponieważ codzienny kontakt z ofiarami, sprawcami, obserwatorami przemocy jest trudny i wymagający od osoby pomagającej z jednej strony wrażliwości i empatycznego reagowania, a z drugiej narażający na częste sytuacje będące dużym obciążeniem emocjonalnym²³.

Ze względu na określone kryteria wyróżnia się następujące rodzaje superwizji²⁴:

- 1) z uwagi na liczbę uczestników – superwizja:
 - indywidualna;
 - grupowa – mała grupa, do 7 osób, o zbliżonej wiedzy i doświadczeniu (niepowiązane ze sobą zbyt blisko zawodowo);
 - zespołowa – grupy z tej samej instytucji pracujące nad wspólnymi zadaniami lub pracownicy socjalni z różnych placówek zaangażowani we wdrażanie wspólnego programu;
- 2) z uwagi na rodzaj uczestnictwa – superwizja:
 - bezpośrednia – polega na wzajemnej obserwacji. Superwizor, obserwując superwizowanego i działania, które podejmuje, dokonuje analizy trudności występujących w jego pracy. Superwizowany natomiast, obserwując modelowe zachowania superwizora, uczy się właściwego postępowania;

²² J. Bojanowicz, M. Guzak, *Superwizja jako narzędzie doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych*, Edukacja Ustawiczna Dorosłych, https://edukacjaustawicznadoroslych.eu/images/2017/4/14_4_2017.pdf.

²³ R. Kałucka, P. Antoniak, *Superwizja w pracy nad przemocą domową*, „Niebieska Linia” 2010/6, <https://www.niebieskalinia.pl/aktualnosci/aktualnosci/superwizja-w-pracy-nad-przemoca-domowa>.

²⁴ *Ibidem*.

- pośrednia – superwizowany zdaje relację superwizorowi.

Spotkania superwizyjne są organizowane według schematu:

1. Zdefiniowanie problemu – określenie trudności superwizowanego, umożliwienie doboru strategii i środków niezbędnych do rozwiązania tego problemu. Superwizor zadaje pytania dotyczące istoty problemu, jego skali, przyczyn i czynników, które sprzyjają pogłębieniu problemu.
2. Szukanie rozwiązań – podaje się jak największą liczbę potencjalnych koncepcji, uwzględniając potrzeby, cele i wartości superwizowanego. Zadawane przez superwizora pytania odnoszą się do sensowności podejmowanych działań, tego, czy okażą się one realne, czy są zgodne z wyznawanymi poglądami, jakie odczucia będą towarzyszyć wyborowi oraz czy wywołają one w kliencie bądź pracowniku socjalnym jakiegokolwiek cierpienie.
3. Plan działania – ustala się program działania i środki, które zostaną do tego wykorzystane.
4. Ustalenie kryteriów sukcesu, według których superwizor i superwizowany będą mogli zorientować się, czy postawiony problem został już rozwiązany. Zadaje się pytania dotyczące warunków, które będą świadczyć o rozwiązaniu problemów, odczuciach, opinii innych na temat tego, czy sprawa została rozwiązana²⁵.

Superwizja powinna być standardem dla osób, które w swojej pracy stykają się z każdego rodzaju przemocą, w tym szeroko rozumianą przestępczością seksualną. Jej brak stwarza ryzyko utraty efektywności w pracy, czy to na skutek obniżenia motywacji, zaangażowania czy zniechęcenia do wykonywanych obowiązków.

Z powyższych względów superwizja jest koniecznością dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przestępczości seksualnej.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi opracowanie zasad uzyskiwania dostępu do superwizorów, ustalenie ich dokładnej liczby, miejsca i sposobu realizacji superwizji. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania i będzie się odbywać po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, w kolejnych latach: 2024–2026.

²⁵ M. Łuczyńska, A. Olech, *Wprowadzenie do superwizji pracy socjalnej*, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013, s. 67–68; za: J. Bojanowicz, M. Guzak, *op. cit.*

2.1.11. Zapewnienie wsparcia psychologicznego funkcjonariuszom Policji prowadzącym postępowania w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Policja

Wskaźniki:

- a) zasady uzyskiwania dostępu do wsparcia psychologicznego i zapewnienie punktów dostępności,
- b) liczba funkcjonariuszy Policji korzystających ze wsparcia psychologicznego

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a): I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Prowadzenie postępowań w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym na szkodę małoletnich, bez wątpienia naraża funkcjonariuszy na sytuacje powodujące duże obciążenie psychiczne lub emocjonalne. Tytułem przykładu należy tutaj wskazać takie czynności jak analiza materiałów cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich, przesłuchiwanie świadków relacjonujących zachowania wyczerpujące znamiona przestępstw z art. 200 k.k. czy 197 k.k. popełnione na szkodę małoletnich. To z kolei powoduje konieczność zapewnienia im dostępu do wsparcia psychologicznego, gdy ujawnią się np. długotrwałe napięcia psychofizyczne, zagubienie, stany lękowe, depresyjne. Właściwa i szybka reakcja, udzielenie wsparcia na czas poprawia funkcjonowanie funkcjonariuszy, przez co daje szansę na utrzymanie stabilności zatrudnienia, co w dalszej perspektywie wpływa na jakość pracy oraz ograniczenie kosztów (nie ma potrzeby szkolenia kolejnych pracowników).

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi opracowanie zasad uzyskiwania dostępu do wsparcia psychologicznego i zapewnienie punktów dostępności. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania i będzie się odbywać po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, w kolejnych latach 2024–2026.

Ustalenie liczby funkcjonariuszy, którym należy zapewnić wsparcie, będzie ułatwione dzięki wprowadzeniu organizacji pracy oraz specjalizacji (działanie 2.1.1. oraz 2.1.4.).

2.1.12. Przygotowanie do wdrożenia i wdrożenie systemu wymiany informacji o wartościach *hash* między Policją, NASK – PIB/Dyżurnet.pl oraz sektorem prywatnym

Realizatorzy działania: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl

Podmioty współpracujące: zainteresowani przedstawiciele sektora prywatnego

Wskaźniki:

- a) opracowanie koncepcji funkcjonowania systemu,
- b) uruchomienie systemu i liczba wartości *hash* znajdujących się w systemie,
- c) liczba zapytań kierowanych do systemu

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2025 r.,
- c) III etap (wskaźnik c) 2026 r.

Wymiana informacji o wartościach *hash* jest niezwykle cenną metodą współpracy wielu podmiotów zaangażowanych w identyfikację małoletnich będących pokrzywdzonymi wykorzystywaniem seksualnym oraz zwalczania dostępności CSAM (Child Sexual Abuse Material) w cyberprzestrzeni. To dzięki niej możliwe jest np. szybkie ustalenie, czy w dużym zbiorze materiałów cyfrowych znajdują się treści z kategorii CSAM. Weryfikacja odbywająca się tą metodą jest podstawą funkcjonowania bazy danych ICSE znajdującej się w zasobach Międzynarodowej Organizacji Policji INTERPOL.

Metoda ta jest od dawna stosowana przez niektóre organy ścigania, zwłaszcza te, które posiadają w swoich zasobach krajowe bazy CSAM, np. szwedzkie czy brytyjskie, jak również te, które na co dzień współpracują w ramach ICSE DB. Listę podmiotów wykorzystujących wartości *hash* w codziennej pracy uzupełniają ponadto niektóre z infolinii, zaangażowanych w usuwanie nielegalnych treści z cyberprzestrzeni: CyberTipline – Stany Zjednoczone, Cybertip!ca – Kanada, Internet Watch Foundation (dalej: IWF) – Wielka Brytania oraz, od niedawna, także Meldpunt Kinderporno – Holandia.

Wdrożenie systemu wymiany informacji o wartościach *hash* jest konieczne również w Polsce.

Realizacja działania będzie przebiegać w trzech etapach. W pierwszym realizatorzy przygotują analizy prawne na temat prawnych aspektów i możliwości uruchomienia oraz funkcjonowania bazy. W drugim zostanie opracowana koncepcja funkcjonowania systemu i działania na rzecz uruchomienia systemu. W trzecim – docelowym – baza ma zostać uruchomiona.

2.1.13. Analiza prawnych i technologicznych możliwości adaptacji i wdrożenia narzędzi / rozwiązań technologicznych umożliwiających proaktywne przeszukiwanie Internetu i ujawnianie treści pornograficznych z udziałem małoletnich

Realizatorzy działania: Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja

Wskaźnik:

– liczba analiz obowiązujących przepisów i rozwiązań technologicznych

Termin realizacji: 2026 r.

Obserwowany ogromny wzrost liczby treści przedstawiających seksualne wykorzystanie małoletnich publikowanych w cyberprzestrzeni (ponad 22 mln raportów wysłanych do punktu kontaktowego w Stanach Zjednoczonych przez Meta) ujawnia słabości aktualnie stosowanych metod walki zarówno z produkcją, jak i z udostępnianiem tego typu materiałów. Pozyskane lub wyprodukowane materiały zdjęciowe, wideo lub tekstowe są udostępniane na wielu platformach internetowych. Takie incydenty w Polsce są zgłaszane do NASK – PIB/Dyżurnet.pl przez użytkowników Internetu, co umożliwia ich bieżącą analizę i zgłaszanie do administratorów platform oraz na Policję. Doświadczenie oraz stała współpraca z infoliniami INHOPE na całym świecie umożliwia takim zespołom jak Dyżurnet.pl śledzenie trendów oraz wykrywanie tworzonych na bieżąco metod służących do ukrywania udostępnianych materiałów przed administratorami systemów lub przypadkowymi użytkownikami. Niestety, mimo wiedzy o potencjalnych miejscach, gdzie treści te są publikowane, Dyżurnet.pl nie ma umocowania prawnego, żeby rozpocząć analizę i podjąć wczesną interwencję.

Jednym z nielicznych krajów doskonale radzących sobie z opisanym problemem jest Wielka Brytania, w której organizacja pełniąca podobną rolę do Dyżurnet.pl – Internet Watch Foundation, jest umocowana do proaktywnych działań. Statystyki udostępniane przez Fundację za rok 2021 wskazują jednoznacznie, że ich działania umożliwiły identyfikację treści CSAM w aż 235 967 przypadków, co w porównaniu do zgłoszeń z pozytywną detekcją, a otrzymanych od użytkowników Internetu w liczbie 16 227, stanowi ewidentny dowód na skuteczność podejścia proaktywnego.

Metodą pozwalającą na odwrócenie obecnego trendu rosnącej liczby treści publikowanych w Internecie jest wdrożenie narzędzi technologicznych pozwalających na detekcję treści CSAM już na wczesnym etapie ich publikacji, zanim zostaną zgłoszone przez użytkowników Internetu. Jedynie takie podejście pozwoli na bardziej efektywną ochronę zarówno

pokrzywdzonych, czyli dzieci, przed upublicznianiem materiałów pornograficznych z ich udziałem, jak i przypadkowych użytkowników przed ekspozycją na tego typu treści.

Przedmiotem działania jest dokonanie analiz dopuszczalności, pod kątem prawnym jak i technologicznym, adaptacji i wdrożenia narzędzi / rozwiązań technologicznych umożliwiających proaktywne przeszukiwanie Internetu i ujawnianie treści pornograficznych z udziałem małoletnich. Wymaga przy tym podkreślenia, że zważywszy na okoliczność, iż wszelkie działania – zarówno proaktywne, jak i reaktywne, związane z ewentualnym dostępem do komunikacji interpersonalnej, wymagają przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych oraz ochrony prywatności, ten aspekt również będzie elementem analiz. Wyniki analiz będą podstawą do podjęcia dalszych decyzji.

Dział 2.2. Wymiar sprawiedliwości i prokuraturzy

Cele: Wyposażenie funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości w kompetencje ustalania indywidualnych potrzeb małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, prawidłowego przesłuchiwania małoletnich oraz zapewnienie efektywnej współpracy międzynarodowej

Rodzaje działań:

2.2.1. Opracowanie systemu i zasad koordynacji w prokuraturze w zakresie: zbierania danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich; przeprowadzanie analiz akt tej kategorii postępowań, sporządzanie cyklicznych sprawozdań z tych analiz i wydawanie na podstawie uzyskanych wniosków pism instrukcyjnych

Realizator działania: Prokurator Krajowy

Wskaźniki:

- a) opracowanie systemu koordynacji,
- b) liczba i rodzaj działań podjętych na poziomie poszczególnych jednostek prokuratur usprawniających prowadzenie postępowań o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) – I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Działanie częściowo ma charakter wynikowy do działania 1.1.1., które przewiduje

kompleksowe gromadzenie danych statystycznych pozyskiwanych m.in. z prokuratury. Pociąga to za sobą wymóg opracowania przez prokuraturę wewnętrznych zasad pozyskiwania danych pozostających w jej właściwości oraz ich wolumenu, przy jednoczesnym ustaleniu w prokuraturze jednostki odpowiedzialnej za ich skoordynowane gromadzenie.

Bez wątplenia konieczny jest również nadzór nad prawidłowością prowadzenia postępowań, a – o ile zajdzie taka potrzeba – konieczność wydawania stosownych instrukcji służących poprawie sytuacji. Dla realizacji tego celu przewidziano przeprowadzanie analiz akt tej kategorii postępowań, sporządzanie cyklicznych sprawozdań z tych analiz i wydawanie na podstawie uzyskanych wniosków pism instrukcyjnych.

Realizacja działania będzie się odbywać w ramach obecnej struktury i przy wykorzystaniu aktualnych zasobów prokuratury.

2.2.2. Opracowanie i wydanie wytycznych dotyczących metodologii prowadzenia postępowań dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury i ich aktualizacje

Realizator działania: Prokurator Generalny

Podmiot współpracujący: Prokuratura Krajowa

Wskaźniki:

- a) opracowanie wytycznych dotyczących zasad prowadzenia postępowań przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury i ich udostępnienie,
- b) ocena potrzeby aktualizacji wytycznych i jej rezultat

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) zadanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2023 r. poz. 1360, z późn. zm.) Prokurator Generalny kieruje działalnością prokuratury osobiście lub za pośrednictwem Prokuratora Krajowego oraz pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego, wydając zarządzenia, wytyczne i polecenia. Z kolei art. 60 tejże ustawy stanowi, że wytyczne Prokuratora Generalnego, wydane na wniosek Prokuratora Krajowego, dotyczące metodyki prowadzenia postępowania przygotowawczego, są wiążące dla wszystkich organów uprawnionych do prowadzenia postępowania przygotowawczego. Metodyka, o której tu mowa,

to zbiór metod stworzonych dla wybranego obszaru działania w celu rozwiązywania problemów. Metodyka skupia się na metodach realizacji zadań, a co za tym idzie koncentruje uwagę na poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, jak należy przeprowadzić postępowanie przygotowawcze. Pełna realizacja dobrze opracowanej metody śledczej wzmacnia kompetencję²⁶. Wytyczne takie są potrzebne również w obszarze przeciwdziałania przestępczości seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

W pierwszym etapie nastąpi opracowanie wytycznych, zaś drugi etap będzie miał charakter ewaluacji na potrzeby ustalenia, czy zachodzi potrzeba ich aktualizacji.

2.2.3. Wyznaczenie w prokuraturach, w tym w prokuraturach okręgowych, prokuratorów koordynatorów ds. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz wypracowanie zasad i ram ich współpracy z koordynatorami z Komend Wojewódzkich Policji oraz z Oddziałów Straży Granicznej

Realizator działania: Prokurator Krajowy

Wskaźniki:

- liczba koordynatorów w jednostkach prokuratury, w tym w prokuraturach okręgowych,
- ustalenie zasad i ram współpracy prokuratorów koordynatorów z koordynatorami z Komend Wojewódzkich Policji oraz z Oddziałów Straży Granicznej

Termin realizacji: 2024 r.

Działanie to jest ściśle powiązane z działaniami 2.1.3. i 2.1.5. i ma podnieść efektywność komunikacji między Policją, Strażą Graniczną a jednostkami prokuratury dla poprawy skuteczności prowadzonych postępowań. Współpraca ta nie będzie dotyczyć czynności / konsultacji merytorycznych odbywających się w konkretnej sprawie.

2.2.4. Wsparcie psychologiczne dla prokuratorów prowadzących postępowania o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz biegłych uczestniczących w takich postępowaniach

Realizatorzy działania: Prokurator Krajowy, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi (w ramach podlegających im grup zawodowych)

²⁶ A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, [w:] A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze. Komentarz*, LEX/el. 2021, art. 60.

Wskaźniki:

- a) ustalenie zasad uzyskiwania dostępu do wsparcia psychologicznego i zapewnienie punktów dostępności,
- b) liczba osób uczestniczących w różnych formach wsparcia psychologicznego

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) – I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane od II półrocza 2024 r. do 2026 r.

Działanie to ma uzasadnienie analogiczne do uzasadnienia działania 2.1.11.

2.2.5. Inwentaryzacja i zaewidencjonowanie istniejących materiałów edukacyjnych/dydaktycznych dla funkcjonariuszy Policji, sędziów, prokuratorów, kuratorów, biegłych dotyczących metodyki prowadzenia przez nich czynności z małoletnimi pokrzywdzonymi przestępstwami i nieletnimi sprawcami czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz umieszczenie materiałów na stronie internetowej realizatorów działania

Realizator działania: Akademia Wymiaru Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Wskaźniki:

- a) inwentaryzacja materiałów (stworzenie wykazu materiałów),
- b) liczba materiałów umieszczonych w wykazie,
- c) rekomendacje dotyczące opracowania nowych pozycji

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2024 r.,
- c) III etap (wskaźnik c) 2025 r.

Istnieje szereg publikacji przeznaczonych dla policjantów, sędziów, prokuratorów, kuratorów, biegłych dedykowanych tematyce postępowania, komunikacji z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami zabronionymi z rozdziału XXV k.k. oraz nieletnimi sprawcami czynów karalnych. Nie są one jednak zaewidencjonowane, opisane, co częstokroć utrudnia ich znalezienie i zapoznanie się z nimi.

W tym stanie rzeczy za niezbędne uznano dokonanie inwentaryzacji pozycji/publikacji, które ukazały się dotychczas. Dalszym krokiem będzie ocena ich przydatności, umieszczenie na stronie internetowej zaangażowanych podmiotów oraz rekomendacje co do przygotowania nowych, brakujących opracowań.

2.2.6. Opracowanie przeznaczonych dla sędziów i prokuratorów:

- metodyki wysłuchania małoletniego w postępowaniu cywilnym i opiekuńczym,
- metodyki przesłuchiwanie nieletniego (na potrzeby postępowania na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289 i 1860),
- metodyki przesłuchania oskarżonego, który nie ukończył 18 lat,
- metodyki przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego i świadka w procesie karnym, z uwzględnieniem metodyki przesłuchania osób poniżej 18 lat ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi oraz cudzoziemców

Realizator działania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

- liczba opracowanych metodyk

Termin realizacji: 2024 r.

Uzyskanie wartościowego materiału dowodowego jest warunkowane prawidłowym przeprowadzeniem czynności procesowych, w tym także z osobami poniżej 18 lat, które w trakcie procedur tak cywilnej, jak i karnej, mogą występować w różnych rolach procesowych. Z myślą o tych uczestnikach oraz dążąc do uzyskania zadowalającego poziomu umiejętności komunikacyjnych sędziów z osobami, które nie ukończyły 18 lat, zostaną opracowane metodyki wysłuchania/przesłuchania. Ich istotnym elementem będzie przedstawienie zasad, które należy uwzględniać podczas kontaktu z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, z osobami z problemami komunikacyjnymi oraz z cudzoziemcami.

Metodyki nie będą ograniczone do określonego charakteru spraw (tylko związanych z czynami z rozdziału XXV k.k.), a znajdą zastosowanie do każdej sprawy o charakterze cywilnym, karnym czy też toczącej się na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Realizatorem działania będzie Ministerstwo Sprawiedliwości współpracujące z ekspertami z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie. Należy nadmienić, że IES posiada własne wydawnictwo, które nie tylko wyda Metodyki, ale również udzieli wsparcia merytorycznego w zakresie opracowania czytelnych grafik, koncepcji dokumentów.

2.2.7. Opracowanie wytycznych dotyczących standardów opiniowania przez biegłych z zakresu psychologii, informatyki, antropologii/antroposkopii, ginekologii, seksuologii, psychiatrii uczestniczących w postępowaniach dotyczących popełnienia czynu zabronionego / czynu karalnego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi

Wskaźnik:

– wytyczne dotyczące standardów opiniowania przez biegłych z danej dziedziny (liczba wytycznych)

Termin realizacji: 2026 r.

Mając na uwadze rolę opinii sporządzonych przez biegłych dla toku postępowania lub też jego rozstrzygnięcia, niezwykle istotne jest, aby spełniały one określone wymogi. Aktualnie przepisy nie regulują tych kwestii, toteż ich przygotowywanie opiera się na praktyce. Bez wątplenia nie wszystkie opinie prezentują jednakowy standard, co niekiedy skutkuje ich nieprzydatnością lub niewielką przydatnością dla postępowania. To z kolei prowadzi zwykle do zasięgania opinii kolejnych biegłych, a przez to przedłużania postępowania i wzrostu jego kosztów. W tym kontekście zdecydowano o opracowaniu standardów opiniowania przez biegłych z zakresu tych specjalności, którzy są powoływani w toku postępowań o przestępstwa z rozdziału XXV k.k. Są to takie dziedziny jak: psychologia, informatyka, antropologia/antroposkopia, ginekologia, seksuologia, psychiatria.

Realizatorem działania będzie Ministerstwo Sprawiedliwości współpracujące z ekspertami z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, Instytutu Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Przewiduje się opracowanie ośmiu rodzajów wytycznych z zakresu psychologii, informatyki, antropologii/antroposkopii, ginekologii, seksuologii, psychiatrii, zostaną one przekazane do sądów w celu upowszechniania wśród biegłych i sędziów oraz do prokuratur.

2.2.8. Otwarcie odpłatnych studiów podyplomowych dla specjalistów z zakresu: informatyki, antropologii/antroposkopii, seksuologii, psychologii sądowej, psychiatrii oraz ginekologii z zakresu prawnych aspektów opiniowania oraz uczestnictwa w czynnościach procesowych z udziałem małoletnich

Realizatorzy działania: Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, inne zainteresowane jednostki naukowe, oświatowe

Wskaźniki:

- a) otwarcie kierunku w ramach studiów podyplomowych,
- b) liczba uczelni posiadających studia podyplomowe z zakresu prawnych aspektów opiniowania oraz uczestnictwa w czynnościach procesowych z udziałem małoletnich,
- c) liczba osób, które podjęły lub ukończyły studia podyplomowe

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a i b) 2025 r.,
- b) II etap (ogłoszenie naboru i prowadzenie nauczania – wskaźnik c) 2025 r., 2026 r.

Działanie to jest konieczne, gdyż kierunki studiów np. medycyna, psychologia, seksuologia itp. w swoich programach, co do zasady, nie przewidują przedmiotu „opiniowanie sądowe” (termin ten dotyczy także postępowań przygotowawczych). Tymczasem ta problematyka wymaga specjalistycznej i gruntownej wiedzy na temat procedur sądowych, standardów opiniowania.

W tym aspekcie działanie 2.2.8. ma na celu pozyskanie kadr – wysoko wyspecjalizowanych specjalistów przygotowanych do pełnienia roli biegłego i opiniowania w toku postępowań sądowych. Wskazano w nim specjalności, które są istotne w sprawach o przestępstwa z rozdziału XXV k.k., co nie wyklucza oczywiście uruchomienia kierunków o szerszych specjalizacjach.

Jako podmiot realizujący wskazano Akademię Wymiaru Sprawiedliwości, jednostkę podległą Ministrowi Sprawiedliwości. Tym niemniej uruchomienie tego rodzaju studiów przez inne uczelnie czy Instytuty, zwłaszcza o długoletniej tradycji nauczania, przyniosłoby oczekiwane efekty w krótszej perspektywie czasowej.

Dział 2.3. Strategia postępowania ze sprawcami przestępstw

Cel: Poprawa dostępności i właściwego stosowania mechanizmów zapobiegania powrotowi skazanych do przestępstwa o charakterze seksualnym na szkodę małoletnich oraz resocjalizacji nieletnich sprawców czynów karalnych tego rodzaju

Rodzaje działań:

2.3.1. Zapewnienie dostępu do programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych osobom z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osobom, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizatorzy działania: Ministerstwo Zdrowia, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Podmiot współpracujący: Ministerstwo Sprawiedliwości

Wskaźniki:

- a) liczba jednostek oraz ośrodków ochrony zdrowia, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia medyczne wskazanym osobom,
- b) liczba jednostek penitencjarnych, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia medyczne wskazanym osobom,
- c) liczba placówek resocjalizacyjnych, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia medyczne wskazanym osobom

Termin realizacji: 2025 r.

Jak już wskazywano, zapobieganie czynom zabronionym / czynom karalnym przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich wymaga szerokiego spektrum działań, w tym także skierowanych do osób, które rozpoznają u siebie niepokojące myśli/zachowania bądź dopuściły się już tego rodzaju czynów. Jednym z nich jest przygotowanie systemu do udzielenia im odpowiednich świadczeń terapeutycznych lub medycznych, tak w warunkach wolnościowych, jak i izolacyjnych (podczas wykonywania kary pozbawienia wolności).

Warto tutaj zwrócić uwagę na konieczność stworzenia warunków do ciągłości korzystania z ww. świadczeń, co jest istotne zwłaszcza w sytuacjach osób skazanych, które po odbyciu kary pozbawienia wolności opuszczają zakład karny, a powinny nadal pozostać pod kontrolą specjalisty.

Realizatorem działania jest Ministerstwo Zdrowia – odpowiedzialne za zapewnianie świadczeń

medycznych – oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej, w którego właściwości pozostaje nadzór nad osobami pozbawionymi wolności. CZSW będzie wspierany przez Ministerstwo Sprawiedliwości – jednostkę nadrzędną.

2.3.2. Przygotowanie informacji o programach terapeutycznych oraz świadczeniach medycznych w publicznym systemie ochrony zdrowia dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osób, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Ministerstwo Zdrowia

Wskaźnik:

– liczba osób, które skorzystały ze wskazanych informacji

Termin realizacji: 2025 r.

Korzystanie z programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych (psychiatra, seksuolog) wymaga posiadania wiedzy o tych usługach, podmiotach, które je świadczą, oraz wymogach, które należy spełniać, aby uzyskać prawo do skorzystania z nich. Zadanie to zostało powierzone Ministerstwu Zdrowia, które przygotowuje wskazane informacje, udostępni i będzie na bieżąco aktualizować.

2.3.3. Ewaluacja zapotrzebowania, dostępności i korzystania z programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych przez osoby z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz osoby, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator zadania: Ministerstwo Zdrowia

Wskaźniki:

- a) liczba osób ubiegających się o udział w programie terapeutycznym lub dostęp do świadczenia medycznego,
- b) liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań terapeutycznych lub udzielających świadczeń medycznych osobom z zaburzeniami preferencji seksualnych, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich,
- c) liczba osób, które skorzystały z programów oddziaływań terapeutycznych lub świadczeń medycznych dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Termin realizacji: lata 2024–2026

Działanie to wiąże się z działaniami 2.3.1. i 2.3.2. Jego celem jest bieżące monitorowanie zapotrzebowania na programy terapeutyczne oraz świadczenia medyczne dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz osób, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, i określanie jego stosunku względem liczby dostępnych miejsc odbywania terapii lub udzielania świadczeń medycznych. Tylko w ten sposób będzie możliwe uzyskiwanie bieżącej informacji na temat potrzeb i w ślad za tym podejmowanie strategicznych decyzji.

2.3.4. Opracowanie wytycznych dotyczących opiniowania w sprawach o czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w których jest konieczne powołanie biegłych z zakresu różnych specjalności

Realizator działania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Akademia Wymiaru Sprawiedliwości

Wskaźnik:

– liczba wytycznych dotyczących opiniowania we wskazanym zakresie

Termin realizacji: 2025 r.

W sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w szczególności popełniane w cyberprzestrzeni, niejednokrotnie są powoływani biegli różnych specjalności.

Często, szczególnie w przypadku czynów dokonanych w przestrzeni wirtualnej (cyberprzestrzeni), sprawą fundamentalnej wagi jest nie tylko czas, ale i konieczność działania w ściśle określonej kolejności – tak aby maksymalnie zabezpieczyć i wykorzystać dane niezbędne do dokonania prawidłowej analizy i oceny przez biegłych.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że nie ma ujednoliconej terminologii pojęć, stąd niektóre terminy w różnych naukach są rozumiane niejednolicie. Znaczenie lub zakres poszczególnych terminów może być (i często jest) inne, a nawet sprzeczne, w przypadku biegłych z różnych dziedzin. Na przykład dla informatyka terminy „dane” i „informacje” nie są tożsame i w żadnym razie nie mogą być wymiennie używane. Podobnie dla biegłego z dziedziny psychiatrii pedofilia jest ściśle zdefiniowanym terminem medycznym, podczas gdy

przedstawiciele innych dziedzin wykorzystują ten termin do opisanego pewnego zjawiska – tylko w niewielkim stopniu tożsamego z definicją medyczną. W sytuacji konieczności współdziałania w opiniowaniu tego typu różnice mogą mieć daleko idące skutki, stąd konieczne wydaje się opracowanie wytycznych.

Zatem wydaje się być kwestią istotną wypracowanie zasad procedowania (*guidelines*) w przypadku konieczności interdyscyplinarnej analizy zdarzeń, w których jest wymagana opinia biegłych różnych specjalności, szczególnie w przypadkach, gdy muszą oni pracować w tym samym czasie i niejako równolegle.

Zasady takie mogłyby nie tylko ułatwić działanie organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości, ale także znacząco wpłynąć na szybkość i jakość pracy biegłych.

Realizatorem działania będzie Ministerstwo Sprawiedliwości współpracujące z ekspertami z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, Instytutu Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Pozycja zostanie przygotowana do rozpowszechniania w Wydawnictwie IWS. Następnie będzie rozpowszechniana w formacie PDF do sądów i prokuratur.

2.3.5. Dokonywanie oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego przez osoby, które popełniły czyn zabroniony / czyn karalny przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizatorzy działania: prokuratury, sądy, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Wskaźniki:

- a) liczba oskarżonych/skazanych/nieletnich, którzy popełnili czyn zabroniony, co do których sporządzono opinię na potrzeby oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego,
- b) liczba sprawców/nieletnich, wobec których ustalono potrzebę objęcia terapią lub innymi formami oddziaływania

Termin realizacji: działanie realizowane w latach 2024–2026

Orzeczenie przez sąd wobec sprawcy czynu zabronionego / nieletniego sprawcy czynu karalnego właściwej kary / odpowiednich do jego osoby środków, podjęcie decyzji np. co do warunkowego przedterminowego zwolnienia wymaga uprzedniego dokonania oceny ryzyka

ponownego popełnienia takiego czynu. Powinno się to odbywać w oparciu o opinie sporządzone przez biegłego seksuologa, psychiatrę oraz psychologa na okoliczność istnienia zaburzeń preferencji seksualnych, zaburzeń psychicznych, ustalenia, czy zachodzi konieczność korzystania z terapii i jej rodzaju.

Aktualnie w postępowaniach karnych o czyny z rozdziału XXV k.k. są przeprowadzane opinie przez biegłych. Celem działania jest uzupełnienie zakresu zlecanej opinii o wskazany wyżej element.

Zakłada się, że wprowadzona wytyczna będzie mieć wpływ na podwyższenie poziomu bezpieczeństwa społecznego, gdyż przyczyni się do wzmocnienia orzekania kar i środków adekwatnych do indywidualnej sytuacji (cech) osoby, która dopuściła się czynu z rozdziału XXV k.k.

Prokuratury, sądy i CZSW będą wspierać w tym zadaniu Instytut im. prof. J. Sehna w Krakowie, Instytut Ekspertyz Medycznych w przypadkach zlecenia im spraw do opiniowania.

2.3.6. Monitorowanie przypadków recydywy wśród osób, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, po ukończeniu oddziaływań terapeutycznych

Realizator zadania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: sądy powszechne, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Wskaźniki:

- a) liczba osób skazanych za czyny przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, które po ukończeniu programu terapeutycznego ponownie popełniły czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego,
- b) liczba nieletnich sprawców czynów karalnych, którzy po ukończeniu programu terapeutycznego ponownie popełnili czyn karalny albo czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego

Termin realizacji: lata 2024–2026

Działanie to ma być elementem oceny wpływu programów terapeutycznych na zachowanie osób, które uczestniczyły w takim programie po popełnieniu czynu zabronionego / czynu karalnego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę osoby małoletniej.

Monitorowanie będzie się odbywało w oparciu o dane przesyłane z sądów oraz CZSW. W pierwszym przypadku będzie to wymagało zmiany formularzy statystycznych, dlatego zbieranie danych będzie możliwe dopiero od 2024 r.

Pozwoli to na wstępną ewaluację zasadności podejmowania terapii i będzie stanowić punkt wyjściowy dla ewentualnych działań na rzecz modyfikacji programów.

2.3.7. Zachęcanie do zawierania porozumień między jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej oraz podmiotami leczniczymi w zakresie diagnozowania / zapewniania oddziaływań terapeutycznych dla osób, które dopuściły się czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizatorzy działania: Ministerstwo Zdrowia, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Wskaźnik:

– liczba zawartych porozumień

Termin realizacji: lata 2024–2026

Działanie ma prowadzić do zapewnienia dostępności świadczeń dla osób przebywających w zakładach karnych, jak i osób opuszczających je, po odbyciu kary pozbawienia wolności. Ma to umożliwić ciągłość i nieprzerwalność kontroli i wsparcia takiej osoby przez specjalistę. Dzięki porozumieniom ułatwiona będzie komunikacja między wskazanymi podmiotami np. odnośnie do ustalenia miejsca świadczenia i daty wizyty dla osoby, która ma opuścić jednostkę penitencjarną i wyraża wolę dalszego korzystania ze świadczeń udzielanych jej podczas odbywania kary pozbawienia wolności.

2.3.8. Organizacja szkoleń dla kadr zakładów dla nieletnich:

- zespołów psychologiczno-pedagogicznych,
- pracowników pedagogicznych,
- pracowników niepedagogicznych

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, zakłady dla nieletnich

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba przeszkolonych osób z kadry zakładów dla nieletnich

Termin realizacji: lata 2024–2025

Bardzo istotnym ogniwem systemu jest resocjalizacja nieletnich sprawców czynów karalnych przebywających w zakładach dla nieletnich. Wymaga to zapewnienia kadry odpowiednio przygotowanej i stale podnoszącej swoje kwalifikacje. Stąd też niezbędne są szkolenia poszczególnych kategorii pracowników tych zakładów, zespołów psychologiczno-pedagogicznych, pracowników pedagogicznych (wychowawców), pracowników niepedagogicznych (strażników). Program szkoleń musi obejmować m.in. tematykę komunikacji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych, uwzględniającą, że często są to zarazem osoby pokrzywdzone przestępstwami.

Przewidziane szkolenia przyczynią się do poprawy całego systemu resocjalizacji, nie tylko w odniesieniu do nieletnich sprawców czynów karalnych z rozdziału XXV k.k.

Dział 2.4. Dostęp do baz wizerunków

Cel: Przygotowanie do adaptacji i wdrożenia prawidłowej klasyfikacji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich oraz dostępu do bazy materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich

Rodzaje działań:

2.4.1. Opracowanie dobrych praktyk w obszarze klasyfikacji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich

Realizatorzy działania: Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl

Wskaźniki:

- a) opracowanie dobrych praktyk,
- b) ocena aktualności/przydatności opracowanych dobrych praktyk

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2025 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2026 r.

Działania realizowane przez Policję i Dyżurnet.pl powinny być spójne co do sposobu identyfikacji oraz klasyfikacji treści przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich (CSAM). W związku z trudnościami w klasyfikacji takich treści opracowanie dobrych praktyk w tym zakresie i wdrożenie ich przez oba podmioty powinno usprawnić postępowanie w tym obszarze, jak również przyczynić się do prawidłowego funkcjonowania takich rozwiązań jak baza wartości *hash* (2.1.11).

W pierwszym etapie zostaną opracowane dobre praktyki, które w drugim etapie będą podlegać ewaluacji pod kątem ich aktualności i przydatności.

2.4.2. Przygotowanie do wdrożenia krajowej bazy materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci

Realizatorzy działania: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja

Podmiot współpracujący: Ministerstwo Sprawiedliwości

Wskaźniki:

- a) opracowanie koncepcji funkcjonowania bazy, zgodnie z wynikami analiz prawnych,
- b) propozycje zmian legislacyjnych, zgodnie z wynikami analiz prawnych

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2025 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2025–2026 r.

Postulowane tutaj rozwiązanie obejmuje w pierwszej kolejności Policję, w której zasobach powinna się znaleźć Krajowa Baza CSAM, umożliwiająca komunikację z jednostkami terenowymi tej formacji, gdzie trafiłyby materiały zabezpieczone w związku z prowadzonymi na terenie Polski postępowaniami. Należy podkreślić, że nie jest to duplikowanie bazy danych ICSE, a koronnym argumentem przeciwko takiemu zarzutowi jest możliwość tworzenia przez Policję własnej listy wartości *hash*, zasilanej obowiązkowo za każdym razem ujawnienia i sklasyfikowania treści z tej kategorii w ramach prowadzonych czynności. Takie postępowanie miałoby bezpośredni wpływ na zwiększenie efektywności tej służby w omawianym tutaj obszarze.

Tworzenie wiarygodnych list wartości *hash* przypisanych treściom z kategorii CSAM oraz wymiana informacji o tych wartościach są też nieocenionym wkładem w starania międzynarodowej społeczności zaangażowanej w przeciwdziałanie dostępności CSAM w cyberprzestrzeni.

Działanie będzie realizowane wspólnie przez zainteresowane służby – Policję oraz jednostki zapewniające wsparcie techniczne (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, NASK – PIB/Dyżurnet.pl). Podmiotem współpracującym będzie Ministerstwo Sprawiedliwości, zainteresowane z uwagi na wpływ pozyskiwanych materiałów na postępowania sądowe.

Działanie jest zaplanowane do przeprowadzenia w trzech etapach, które mają doprowadzić do uruchomienia bazy w przyszłości. Pierwszy etap będzie poświęcony przygotowaniu analiz prawnych na temat możliwości prawnych i zasad dopuszczalności wdrożenia krajowej bazy materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci. Kolejny etap to opracowanie koncepcji funkcjonowania bazy, co musi być ukończone przed wszczęciem prac legislacyjnych, które będą tworzyć ramy prawne dla działania bazy w wybranej formie.

Warto wspomnieć, iż na forum Unii Europejskiej trwają prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy mające na celu zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i jego zwalczanie. W ramach projektu przewiduje się utworzenie na poziomie unijnym bazy danych indyktorów służących wykrywaniu materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci, co będzie wymagało uwzględnienia w toku prowadzonych prac.

2.4.3. Zapewnienie dostępu do bazy Interpolu (ICSE) koordynatorom KWP/KSP, policjantom służb kryminalnej oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji prowadzącym czynności w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator działania: Policja

Wskaźnik:

– liczba koordynatorów posiadających dostęp do bazy Interpolu (ICSE)

Termin realizacji: 2025 r.

Działanie powiązane z działaniem 2.1.2., 2.1.6. i 2.1.7. Przyznanie uprawnień dostępowych do bazy Interpolu (ICSE) musi się łączyć z zapewnieniem rzeczywistego dostępu do tej bazy, czyli możliwości korzystania z niej. Jego realizacja będzie się wiązała z przygotowaniem odpowiednich stanowisk pracy, tzn. wyposażonych w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu oraz przeszkoleniem funkcjonariuszy, którzy uzyskają dostęp do bazy Interpolu.

Obszar 3. Wsparcie i ochrona osoby pokrzywdzonej oraz członków ich rodzin

Dział 3.1. Kompleksowe wsparcie

Cel: Zapewnienie małoletniemu pokrzywdzonemu przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz jego rodzicom/opiekunom kompleksowego wsparcia

Rodzaje działań:

3.1.1. Działania na rzecz wzmocnienia współpracy między przedstawicielami poszczególnych służb: kuratorów sądowych, Policji, Straży Granicznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli kuratoriów oświaty, centrum edukacji artystycznej i zainteresowanych jednostek ochrony zdrowia, działających na obszarze właściwości sądu rejonowego w celu zapewnienia spójności działań służb oraz podniesienia skuteczności niesionej pomocy

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel wydziałów oświaty z danej gminy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe, zainteresowane jednostki ochrony zdrowia

Podmiot wspierający: Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Wskaźnik:

– liczba i rodzaj podjętych działań we wskazanym zakresie

Termin realizacji: lata 2024–2026

Warunkiem skuteczności systemu przeciwdziałania czynom zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich jest sprawna komunikacja między poszczególnymi służbami/jednostkami/podmiotami umożliwiająca szybkie przekazywanie informacji o potencjalnych ryzykach, sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu, a w ślad za tym podejmowanie decyzji naprawczych lub interwencyjnych. Dla realizacji tego zadania jest konieczne wypracowanie na poziomie lokalnym optymalnego modelu współpracy, przy zachowaniu kompetencji poszczególnych interesariuszy oraz respektowaniu przepisów o ochronie danych osobowych. Ważne w realizacji tego celu jest także przeszkolenie pracowników wskazanych służb z zakresu problematyki wykorzystywania seksualnego dzieci, jego skutków oraz skutecznego przeciwdziałania mu.

Jednym ze sposobów zacieśniania współpracy jest organizacja cyklicznych spotkań kuratorów sądowych, Policji, Straży Granicznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli kuratoriów oświaty, centrum edukacji artystycznej i ochrony zdrowia pracujących na obszarze właściwości sądu rejonowego poświęconych wymianie doświadczeń, omówieniu problemów występujących na obszarze ich działalności, ustaleniu kierunków

i rodzajów niezbędnych działań, wypracowaniu nowych, bardziej efektywnych form współpracy, usprawnieniu odcinków, które mogą stanowić słabe ogniwo lokalnego systemu.

Wypracowanie procedury współpracy między przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji, która zawierałaby również zasady i formy w zakresie wzajemnej wymiany informacji, jest istotne, gdyż – jak wynika z przeprowadzonych konsultacji – najczęstsze problemy dotyczą właśnie przepływu informacji, co znacznie wydłuża czas ewentualnego podjęcia interwencji. Zwracano również uwagę na zasadność powołania w każdej służbie i instytucji osoby koordynującej taką współpracę i działania.

Warto zauważyć, że w obszarze właściwości niektórych sądów rejonowych istnieją dobre praktyki, mogące stanowić przykład dla innych. Są to np.:

- wspólne wizyty kuratora i asystenta rodziny lub pracownika socjalnego u podopiecznych;
- działające na obszarze województwa wielkopolskiego od 2014 r. „Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych”, utworzone we współpracy wielu podmiotów, w szczególności: Urzędu Marszałkowskiego, Komendy Wojewódzkiej Policji, Sądu Okręgowego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, w celu diagnozowania aktualnie występujących zagrożeń i ich uwarunkowań dla ludzi młodych, przewidywania nowych pojawiających się niebezpieczeństw, prowadzenia cyklicznych badań zagrożeń dla ludzi młodych i aktualizacji posiadanej wiedzy. W ramach wspólnej pracy podmiotów wchodzących w skład obserwatorium jest dokonywana wspólna analiza i określanie tendencji występujących zjawisk problemowych oraz wspieranie koordynacji działań z zakresu zapobiegania zagrożeniom występujących w środowisku młodych ludzi.

Działanie będzie realizowane we współpracy lokalnych służb, instytucji pomocowych, sądów, przedstawicieli oświaty, przy wykorzystaniu obecnych zasobów.

3.1.2. Opracowanie wytycznych dla ośrodków pomocy społecznej dotyczących organizacji pracy na potrzeby zastosowania procedury określonej w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.)

Realizator działania: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Wskaźnik:

– wytyczne dotyczące organizacji pracy

Termin realizacji: 2024 r.

Sformułowanie tego zadania jest odpowiedzią na postulaty sędziów specjalizujących się w sprawach rodzinnych i nieletnich.

W toku przeprowadzonych konsultacji sędziowie podnosili, że mają miejsce sytuacje, gdy o zagrożeniu dobra małoletnich sąd zostaje powiadomiony po godzinach pracy Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS), co utrudnia podjęcie natychmiastowych i zaradczych działań dla prawidłowego zabezpieczenia interesu małoletniego. Wskazywano na konieczność zapewnienia możliwości sprawnego umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, niezależnie od pory dnia.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 k.k.²⁷, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zgodnie zaś z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej pod pojęciem przemoc domowa należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w tym m.in. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną.

Opracowanie ww. wytycznych dla Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS), które zapewne będą też dotyczyć Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (PCPR), zapewni jednolitość działania ośrodków, a tym samym usprawni procedurę udzielania ochrony małoletniemu.

3.1.3. Przygotowanie miejsc pieczy zastępczej dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym / czynem karalnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności w celu zapewnienia im właściwej ochrony i opieki

Realizator działania: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Wskaźniki:

- a) opracowanie koncepcji profilu pieczy zastępczej dostosowanej do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,

²⁷ Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

- b) liczba miejsc dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
- c) liczba małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, którzy zostali umieszczeni w miejscach pieczy zastępczej dostosowanych do ich potrzeb

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2025 r.,
- c) III etap (wskaźnik c) 2025–2026 r.

Małoletni pokrzywdzeni przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wymagają opieki osób posiadających specjalistyczną wiedzę, jak z nimi postępować, kiedy i jakiego wsparcia im udzielić, jakie, będące skutkiem przestępstwa, zachowanie może się u tych małoletnich ujawnić, jak na nie reagować.

Z powyższych względów, w przypadku decyzji o umieszczeniu takich małoletnich w pieczy zastępczej, nie mogą oni być kierowani pod opiekę osób bez odpowiedniego przygotowania. Negatywne konsekwencje takiego umieszczenia mogą bowiem dotknąć nie tylko skrzywdzonych małoletnich, ale również pozostałych podopiecznych. Trzeba tutaj uwzględnić, że małoletni bez tego rodzaju doświadczeń z pewnymi zachowaniami nigdy nie zetknęli się, toteż pewne sytuacje mogą być dla nich niezrozumiałe, wysoko szkodliwe dla ich psychiki, a co za tym idzie – dobrostanu.

Ponad wszelką wątpliwość konieczne są miejsca pieczy zastępczej, gdzie małoletni pokrzywdzeni czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności zostaną otoczeni opieką personelu, który będzie wiedział, jak prawidłowo je wspierać i prowadzić.

Działanie będzie przebiegać trzyetapowo. W pierwszym etapie zostanie opracowana koncepcja profilu pieczy zastępczej (kryterium geograficzne i kompetencyjne). W drugim etapie nastąpi przygotowanie miejsc pieczy zastępczej. W trakcie trzeciego etapu będzie istniała już możliwość umieszczania małoletnich w przygotowanych miejscach pieczy zastępczej. Stale będzie monitorowana liczba dzieci, które są predysponowane do umieszczania w specjalistycznej pieczy zastępczej, i będą podejmowane decyzje co do zwiększenia lub zmniejszenia liczby dostępnych miejsc.

Działanie to może być powiązane z działaniem 3.2.4.

3.1.4. Stworzenie lokalnego wykazu służb socjalnych, pedagogów szkolnych, dzielnicowych, przedstawicieli Straży Granicznej, kuratorów sądowych, ośrodków Funduszu Sprawiedliwości, organizacji pozarządowych i opublikowanie go na stronach Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, prokuratur, sądów oraz ich bieżąca aktualizacja

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), sądy, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel właściwego kuratora oświaty, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, powszechne jednostki organizacyjne Prokuratury

Wskaźniki:

- a) opracowanie koncepcji wykazu,
- b) liczba utworzonych wykazów,
- c) liczba miejsc publikacji wykazów w danym powiecie

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźniki b i c) działanie realizowane w latach 2025–2026

Działanie jest realizacją postulatów służb pomocowych, służb mundurowych, kuratorów, którzy wskazują na brak jednego wykazu (bazy danych), który skupiałby dane teleadresowe wszystkich podmiotów udzielających pomocy i wsparcia na danym obszarze (np. gminy). Jej istnienie ułatwiłoby znalezienie odpowiedniej jednostki / podmiotu nie tylko profesjonalistom, ale także osobom prywatnym. Natomiast bieżąca aktualizacja zapewniłaby społeczeństwu stały dostęp do wiarygodnych informacji. Wymaga podkreślenia, że w wykazie mają zostać umieszczone dane związane z wykonywaną pracą/funkcją, nie dane prywatne.

3.1.5. Opracowanie wykazu spełniających ustalone standardy miejsc/punktów specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, udzielających wsparcia materialnego, prawnego małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, z oznaczeniem miejsc/punktów przygotowanych na przyjęcie małoletnich z problemami komunikacyjnymi

Koordynator zadania: Biuro Rzecznika Praw Dziecka

Podmioty realizujące: Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości),

Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, zainteresowane podmioty / instytucje / organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) opracowanie standardów miejsc/punktów pomocy/wsparcia dla małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
- b)
 - liczba punktów pomocy i rodzaj oferowanej pomocy spełniających ustalone standardy,
 - liczba osób, które skorzystały z różnych form pomocy w punktach,
 - koszt świadczeń udzielonych osobom pokrzywdzonym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane w latach 2025–2026

Małoletni pokrzywdzeni czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności potrzebują szybkiego dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, niekiedy również wsparcia materialnego, prawnego. Brak odpowiednio przygotowanego/zorganizowanego zaplecza umożliwiającego skorzystanie z tych świadczeń skutkuje pozostawieniem małoletnich poza systemem pomocowym. Bezsownie wywołuje to negatywne skutki dla ich rozwoju i procesu wychowawczego.

Ujawniona skala przestępczości seksualnej determinuje liczbę osób wymagających objęcia ochroną i wsparciem. W tym kontekście należy w pierwszej kolejności dążyć do właściwego zorganizowania i wykorzystania już dostępnych zasobów pozostających w dyspozycji Funduszu Sprawiedliwości, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Biura Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowanych podmiotów / instytucji / organizacji pozarządowych. Przy okazji zostanie utworzona „mapa punktów pomocowych”, uwzględniająca rodzaj świadczonej pomocy, będąca punktem wyjściowym dla oceny potrzeb na danym terenie i ewentualnie tworzenia na bieżąco dodatkowych punktów pomocy.

W opracowanym wykazie zostaną wskazane także miejsca / placówki udzielające wsparcia małoletnim ze szczególnymi potrzebami komunikacyjnymi, np. przy pomocy wspomagających i alternatywnych sposobów komunikacji (AAC) czy języka migowego.

Działanie będzie przebiegać dwuetapowo: najpierw zostaną określone standardy, jakim powinny odpowiadać punkty udzielające wsparcia / pomocy, a dopiero potem zakwalifikowane do tej grupy określone podmioty/jednostki, oczywiście spełniające te wymogi.

Wymaga wskazania, że w ramach tego zadania koniecznym będzie przygotowanie wytycznych co do postępowania z osobami potrzebującymi wsparcia dla specjalistów, którzy jako pierwsi w danym miejscu/punkcie mają kontakt z potrzebującymi wsparcia. Stosowny dokument opracuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

Koordinatorem całego zadania i opiniodawcą jest Rzecznik Praw Dziecka, który na bieżąco współpracuje z organami administracji rządowej oraz organizacjami pozarządowymi.

3.1.6. Umieszczenie informacji z pkt 3.1.4. i 3.1.5. na platformie https://www.116sos.pl/wyszukiwarka_osrodkow

Realizator działania: NASK – PIB

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Rzecznik Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba podmiotów/instytucji pomocowych, których dane umieszczono na platformie

Termin realizacji: lata 2025–2026

Istniejąca już platforma 116sos.pl²⁸ powstała po to, aby usprawnić i wesprzeć udzielanie pomocy osobom dorosłym, będącym w kryzysie psychologicznym, społecznym lub prawnym. Docelowo ma być narzędziem pierwszego kontaktu w sytuacjach osobistego kryzysu.

Aktualnie na platformie już funkcjonuje wyszukiwarka ośrodków https://www.116sos.pl/wyszukiwarka_osrodkow, która po uzupełnieniu powinna stać się bazą informacji na temat instytucji państwowych, placówek, organizacji, stowarzyszeń, fundacji, miejsc, gdzie można uzyskać informację, pomoc i wsparcie.

²⁸ <https://www.116sos.pl/o-nas>

Realizatorem zadania polegającego na rozbudowie i sukcesywnym uzupełnieniu danych na platformie będzie odpowiedzialny za jej tworzenie NASK – PIB, z którym będą współpracować, przekazując stosowne dane, pozostałe podmioty. Przede wszystkim zostaną na niej umieszczone informacje uzyskane przez Rzecznika Praw Dziecka w ramach działania 3.1.4.

3.1.7. Upowszechnianie informacji o punktach / miejscach świadczących specjalistyczną pomoc i udzielających wsparcia małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz rodzaju świadczonej pomocy / wsparcia

Realizatorzy działania: NASK – PIB, Rzecznik Praw Dziecka, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Podmioty współpracujące: zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba i rodzaj działań na rzecz upowszechnienia informacji o punktach/miejscach świadczących pomoc i wsparcie dla małoletnich

Termin realizacji: lata 2025–2026

Działanie jest ściśle powiązane z działaniem 3.1.6. i wyznacza cel: upowszechnianie informacji o tym, kto, gdzie i jaką pomoc specjalistyczną lub wsparcie świadczy. Po opracowaniu wykazu i umieszczeniu go na platformie https://www.116sos.pl/wyszukiwarka_osrodkow zasadne będzie upowszechnianie informacji o kompleksowej bazie danych.

Działania będą podejmowane przez poszczególnych realizatorów samodzielnie (zamieszczenie informacji na swoich stronach internetowych) lub też we współpracy (wspólne wystąpienia).

3.1.8. Upowszechnienie informacji o działaniu i możliwości uzyskania wsparcia za pośrednictwem numeru 116 123

Realizator działania: NASK – PIB/Dyżurnet.pl

Podmiot wspierający: Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Wskaźniki:

- a) liczba i rodzaj działań na rzecz upowszechnienia informacji o numerze 116 123,
- b) liczba osób korzystających z numeru 116 123 (dane dostarczane przez NASK – PIB/Dyżurnet.pl)

Termin realizacji: lata 2024–2026

116 123 to ogólnopolska poradnia telefoniczna dla osób dorosłych, przeżywających kryzys emocjonalny, społeczny lub prawny²⁹. W poradni dyżurują specjaliści Instytutu Psychologii Zdrowia PTP, którzy udzielają wsparcia i pomocy psychologicznej. Infolinia rozwija się bardzo prędko, jednak jej oferta wymaga upowszechniania, tym bardziej że wszelkiego rodzaju profesjonalne wsparcie psychologiczne jest jak najbardziej pożądane w przypadku osób skrzywdzonych oraz rodzin takich osób.

Za techniczną stronę funkcjonowania infolinii, tj. narzędzia do obsługi systemu *contact center*, odpowiada NASK – PIB. W ramach swoich zadań, poza techniczną administracją i rozbudową platformy, NASK – PIB będzie realizował działania informacyjne.

W ramach upowszechniania informacji o działaniu infolinii 116 123 NASK – PIB planuje realizację szeregu działań promocyjno-informacyjnych w mediach społecznościowych, zapewnienie reklam typu *out-* i *indoor* w przestrzeni publicznej (*city lighty*, transport publiczny, *metroboardy*), w ośrodkach oferujących pomoc (ośrodki zdrowia, ośrodki pomocy społecznej) oraz na uczelniach wyższych. W planie jest również realizacja podcastów, które będą poruszać tematy związane z działalnością 116 123, konferencje upowszechniające, rozbudowa strony internetowej o bazę artykułów.

Działanie informacyjne będzie realizować także Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15.

Platforma powstaje w ramach dotacji celowej nr 2057/DZS/22 na realizację zadania publicznego: „Człowiek w kryzysie – platforma wiedzy i komunikacji” ze środków Skarbu Państwa będących w dyspozycji Ministra Cyfryzacji.

3.1.9. Opracowanie zasad współpracy między instytucjami i organizacjami, w tym prowadzącymi Infolinię, a ośrodkami działającymi w ramach Funduszu

²⁹ <https://www.116sos.pl/>.

Sprawiedliwości w celu ułatwienia osobom małoletnim skorzystania ze wsparcia prawnego, psychologicznego lub materialnego

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości), inne zainteresowane instytucje i organizacje

Wskaźniki:

- a) liczba zawartych porozumień,
- b) liczba małoletnich skierowanych z Infolinii do ośrodków Funduszu Sprawiedliwości

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie stale realizowane w latach 2024–2026

Celem działania jest efektywne wykorzystanie istniejących zasobów i polega ono na powiązaniu instytucji i organizacji, w tym między prowadzącymi Infolinię a istniejącymi punktami pomocy osobom pokrzywdzonym działającymi w ramach Funduszu Sprawiedliwości. Dzięki temu połączeniu małoletni, np. po rozmowie z ekspertem Infolinii, będzie mógł zostać przekierowany do punktu w jego lokalizacji i tam uzyskać pomoc bezpośrednią, dostosowaną do jego potrzeb. Bez wątpienia wzmocni to ochronę małoletnich.

Działanie będzie realizowane ze środków zainteresowanych instytucji i organizacji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości (Funduszu Sprawiedliwości) w zakresie działającej Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem na lata 2022–2025.

Pierwszy etap to podpisanie porozumienia, drugi etap to wdrażanie porozumienia, czego odzwierciedleniem będzie liczba małoletnich, którzy skorzystali z tego rodzaju pomocy.

3.1.10. Organizowanie konferencji poświęconych problematyce przeciwdziałania czynom zabronionym / czynom karalnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator zadania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: inne ministerstwa, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) liczba zorganizowanych konferencji,
- b) liczba osób uczestniczących w konferencjach

Termin realizacji: działanie stałe realizowane w latach 2023–2026

Przewidziana w działaniu każdoroczna konferencja o zasięgu ogólnopolskim ma być interdyscyplinarnym forum umożliwiającym wymianę doświadczeń, dobrych praktyk, wiedzy na temat działań istotnych dla zapobiegania i zwalczania przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich. Będzie również okazją do podnoszenia świadomości społeczeństwa na temat zjawiska i konieczności reagowania na wszelkie sygnały krzywdzenia.

Przewiduje się organizację 4 konferencji, każdorazowo przy okazji obchodów Europejskiego Dnia Ochrony Dzieci przed Wykorzystywaniem Seksualnym, który przypada 18 listopada. Realizatorem – organizatorem konferencji będzie Ministerstwo Sprawiedliwości, współpracujące z zainteresowanymi urzędami / instytucjami / organizacjami pozarządowymi.

Dział 3.2. Służby i instytucje odpowiedzialne za ochronę dzieci

Cel: Wyposażenie personelu pracującego z małoletnimi w kompetencje rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletniego czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej, udzielania pomocy i wsparcia umiejętnie i adekwatnie do indywidualnej sytuacji małoletniego oraz zapewnienie przestrzegania przez ten personel procedur pracy z dziećmi i młodzieżą

Rodzaje działań:

3.2.1. Opracowanie zaleceń co do standardów ochrony małoletnich dla każdej placówki oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, do której uczęszczają lub w których przebywają małoletni, oraz innych miejsc, gdzie są prowadzone zajęcia grupowe lub jest organizowana działalność tego rodzaju dla małoletnich

Realizator działania: Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) opracowanie zaleceń w zakresie standardów dla placówek określonego rodzaju,
- b) liczba placówek, instytucji, które wdrożyły standardy

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie stałe realizowane w latach 2024–2026

Wszystkie placówki oświatowe, opiekuńcze, wychowawcze, resocjalizacyjne, religijne, artystyczne, medyczne, rekreacyjne, sportowe lub związane z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, do których uczęszczają, w których przebywają lub mogą przebywać małoletni, a także organizatorzy takiej działalności muszą posiadać ustalone procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Przemoc seksualna wobec małoletnich ma charakter wielowymiarowy, toteż przeciwdziałanie jej wymaga przedsięwzięcia środków o charakterze tak profilaktycznym, jak i interwencyjnym ukierunkowanym na zawiadomienie właściwych organów oraz natychmiastową pomoc skrzywdzonemu, jego bliskim (o ile nie są krzywdzicielami), a także, w stosownych przypadkach, wsparcie otoczenia. Musi to znajdować odzwierciedlenie w omawianych procedurach.

Bez wątplenia inaczej należy ukształtować standardy ochrony w miejscach, gdzie małoletni przebywają z innymi małoletnimi, którzy również mogą być sprawcami czynów karalnych. Dlatego też proponuje się, aby w standardach tworzonych w placówkach lub miejscach, gdzie małoletni przebywają regularnie lub czasowo oraz mają styczność z innymi małoletnimi, opracować także wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone, zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu, procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.

Proces wdrażania standardów przez określone placówki bądź organizatorów działalności z udziałem małoletnich (etap II) zostanie poprzedzony opracowaniem zaleceń dotyczących przygotowania takich standardów, wraz z uwzględnieniem najczęściej występujących charakterystyk (etap I). Zalecenia będą uwzględniać różne rodzaje przemocy, nie tylko tę o charakterze seksualnym i obyczajowym.

3.2.2. Organizacja szkoleń kaskadowych dla nauczycieli/pedagogów z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego, rozpoznawania objawów wykorzystania seksualnego i postępowania w przypadku podejrzenia/ujawnienia czynu przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionego na szkodę małoletniego ucznia

Realizator działania: Ośrodek Rozwoju Edukacji

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) zasady organizacji szkoleń i programów szkoleń, przygotowanie szkoleń i materiałów do szkoleń,
- b) liczba szkoleń,
- c) liczba uczestników szkoleń

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b i c) działanie stałe realizowane w latach 2025–2026

Wychowawcy, pedagodzy, nauczyciele z racji częstego kontaktu z małoletnimi uczniami, przy należytej obserwacji i znajomości symptomów krzywdzenia, mają możliwość rozpoznania dziecka doznającego przemocy w rodzinie, w tym dziecka skrzywdzonego czynami o charakterze seksualnym, a dalej udzielenia mu właściwej pomocy. Jednak, aby mechanizm ten zadziałał, muszą oni posiadać wiedzę na temat objawów wskazujących na przemoc, w tym wykorzystywanie seksualne, tego, jak wygląda proces ujawnienia przemocy, jak zachować się w stosunku do małoletniego w sytuacji podejrzenia, iż było/jest wykorzystane, jak rozmawiać z innymi uczniami o sytuacji, aby chronić przed wtórną wiktyimizacją pokrzywdzonego ucznia, dbając jednocześnie o dobrostan tychże uczniów. Kompetencje nauczycieli muszą obejmować również postawy prawnej interwencji w takich sytuacjach, nie tylko z uwagi na osobę krzywdzoną, ale także krzywdziciela, bo tym może być również inny uczeń.

Niezbędne są regularne szkolenia z tej tematyki dla kadr placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych (realizatorów szkoleń dla pracowników szkół podstawowych i ponadpodstawowych) oraz placówek specjalnych (młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych i ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych). Dlatego też proponowane są kaskadowe szkolenia prowadzone na podstawie materiałów edukacyjnych (scenariuszy szkoleń, warsztatów, zajęć, lekcji) opracowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

W pierwszym etapie zostaną opracowane zasady szkoleń i programy szkoleń, drugi etap będzie miał charakter *stricte* wdrażający działanie.

3.2.3. Wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia z zakresu komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

Realizator działania: Ministerstwo Zdrowia

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– rodzaj i liczba działań wspierających

Termin realizacji: działanie stałe realizowane w latach 2024–2026

W przypadku ujawnienia czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej czy też obyczajności jedną z czynności procesowych/dowodowych jest badanie osoby pokrzywdzonej, niekiedy mocno ingerujące w jej sferę intymną. Badania te wywołują u pokrzywdzonych stres, zawstydzenie, dodatkowo wzmagające traumatyczne przeżycia będące konsekwencją czynu zabronionego. Dlatego niezwykle istotne jest umiejętne, wrażliwe podejście pielęgniarek, lekarzy do badanych.

Należy nadmienić, że lekarz musi też wiedzieć, jak postąpić, gdy osoba pokrzywdzona poprosi o badanie, zanim o zdarzeniu jest powiadomiona Policja. W tym przypadku ważna jest właściwa komunikacja i jednoznaczne wyjaśnienie obowiązujących procedur prawnych. Jest to o tyle istotne, że przestępstwa z rozdziału XXV k.k. są ścigane z urzędu i na kadrze medycznej ciąży obowiązek zawiadomienia organów ścigania o podejrzeniu ich wystąpienia. Jeśli osoba pokrzywdzona jest małoletnia, zawiadomienie obowiązkowo należy skierować do jej rodziców lub opiekunów prawnych.

Zadaniem Ministerstwa Zdrowia będzie udzielenie wsparcia kadrom systemu ochrony zdrowia przez informowanie / formułowanie rekomendacji, jak powinna przebiegać komunikacja z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jak zachowywać się podczas badania, w jakich warunkach je przeprowadzać, jakie kroki prawne i w jakim terminie należy podjąć.

3.2.4. Organizacja szkoleń dla asystentów rodziny, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 i 1429)³⁰, pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości z zakresu czynników ryzyka skrzywdzenia czynem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi tego rodzaju czynami

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumień międzyinstytucjonalnych, zasad naboru, liczby uczestników,
- b)
 - liczba szkoleń,
 - liczba przeszkolonych osób

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2025–2026 r.

Asystenci rodziny, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, pracownicy zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, tzw. pracownicy pierwszego kontaktu z ośrodków Funduszu Sprawiedliwości muszą posiadać wiedzę na temat objawów wskazujących na wykorzystywanie seksualne, umiejętność rozmowy z małoletnim w sytuacji podejrzenia, iż był/jest wykorzystywany, wiedzieć, jak reagować na określone zachowania będące konsekwencją wykorzystania seksualnego, jak interweniować. Dlatego też osoby te, w braku tego rodzaju kompetencji, należy przeszkolić, przy czym zakres szkoleń i poruszanych w ich trakcie zagadnień musi być dostosowany do potrzeb uczestników wynikających z pełnionej przez nich roli.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie, w 2023 r., nastąpi wypracowanie koncepcji szkoleń, co obejmuje ustalenie treści i zawarcie porozumień

³⁰ Chodzi o: wychowawców instytucjonalnych form pieczy zastępczej, wychowawców placówek wsparcia dziennego, asystentów rodziny, jak również osób zajmujących się kontrolą realizacji działań tych jednostek w ramach zarządu powiatu, województwa i służb wojewody oraz wójta.

międzyinstytucjonalnych, określenie zasad naboru, liczby uczestników. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania – prowadzenie szkoleń lub warsztatów, w latach 2024–2026.

3.2.5. Organizacja interdyscyplinarnych szkoleń lub warsztatów tematycznych dla służb socjalnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów oraz osób pierwszego kontaktu z Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w celu poprawy komunikacji, a także podnoszenia kompetencji w zakresie podejmowania interwencji i pracy z małoletnim skrzywdzonym czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości), prezesi sądów rejonowych, Policja, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników,
- b) liczba szkoleń/warsztatów,
- c) liczba osób, które ukończyły szkolenia/warsztaty

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) I półrocze 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b i c) realizowany w latach 2024–2026

Interdyscyplinarne szkolenia lub warsztaty tematyczne dla służb socjalnych, Policji, kuratorów oraz pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości są ukierunkowane na budowanie profesjonalnych relacji oraz naukę wykonywania swoich obowiązków w kontekście funkcjonowania całego systemu pomocowego, także w obliczu nowych wyzwań, które stanowią m.in. wprowadzane przez ustawodawcę regulacje prawne. Udział pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości korzystnie wpłynie na wzmacnianie lokalnej sieci pomocy. Przedmiotem ww. szkoleń mają być procedury interwencyjne, w tym procedura określona w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Szkolenia lub warsztaty, z uwagi na ich charakter, będą organizowane na poziomie lokalnym, przy takim układzie właściwości terytorialnej, aby uczestniczyli w nich profesjonaliści pracujący na jednym obszarze. Nie wyklucza to łączenia grup z różnych terenów podczas jednego wydarzenia, co daje szansę na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk.

Realizatorami działania będą współpracujący ze sobą na podstawie zawieranych porozumień określających zasady współpracy prezesi sądów rejonowych, właściwi wojewódzcy komendanci Policji, Ministerstwo Sprawiedliwości, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie nastąpi wypracowanie koncepcji szkoleń, co obejmuje ustalenie treści i zawarcie porozumień międzyinstytucjonalnych, określenie zasad naboru, liczby uczestników. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania – prowadzenie szkoleń lub warsztatów, w latach 2024–2026.

Dział 3.3. Środki kompensacyjne oraz procedury ich dochodzenia

Cel: Zwiększenie skuteczności procedur uzyskiwania prawa do świadczeń kompensacyjnych związanych z popełnieniem czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę osoby małoletniej oraz jego skuteczna realizacja

Rodzaje działań:

3.3.1. Podnoszenie kompetencji sędziów orzekających w sprawach karnych i cywilnych z zakresu dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym związanych z popełnieniem czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego

Realizator działania: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Wskaźniki:

- a) liczba szkoleń/warsztatów,
- b) liczba przeszkolonych osób

Termin realizacji: działanie stałe realizowane w latach 2024–2026

Przepisy prawa cywilnego i prawa karnego przewidują rozwiązania umożliwiające przyznanie osobie pokrzywdzonej szeroko pojmowanej rekompensaty finansowej za szkody wyrządzone czynem zabronionym lub doznane w jego konsekwencji krzywdy. Oznacza to, że istnieją tak materialnoprawne, jak i procesowe podstawy orzekania przez sąd odszkodowania lub zadośćuczynienia na rzecz małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (art. 46 § 1 k.k., art. 415, art. 445–448 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny; Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.). Dostrzegalna jest jednak potrzeba zmiany w praktyce orzekania wszelkiego rodzaju świadczeń kompensacyjnych, w tym

również ich wysokości. Nierzadko bowiem zasądzone kwoty są symboliczne. Zdarza się również w sprawach karnych, że sąd nie orzeka odszkodowania, zadośćuczynienia czy nawiązki wobec braku wniosku pokrzywdzonego, pomijając, że istnieje możliwość działania z urzędu, jeśli tylko istnieją ku temu materialne podstawy.

Zmiana praktyki może zostać zrealizowana przez szkolenia dla sędziów orzekających w sprawach cywilnych i karnych poświęcone tematyce dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym.

Realizatorem zadania będzie Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, do której należy szkolenie i doskonalenie zawodowe sędziów, asesorów sądowych, w celu uzupełnienia ich specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

Tematyka szkoleń predysponuje organizowanie ich *on-line*, co dopuszcza uczestnictwo do 200 osób. Planowane są trzy edycje szkoleń w ciągu roku.

3.3.2. Badanie jakościowe i ilościowe akt spraw karnych i cywilnych dotyczące zasądzanych świadczeń o charakterze kompensacyjnym oraz wykonywania orzeczeń

Realizatorzy działania: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15³¹

Wskaźnik:

– liczba i rodzaj raportów

Termin realizacji: działanie cykliczne, realizowane co dwa lata (w 2023 r. i w 2025 r.)

Działanie 3.3.2. jest powiązane z działaniem 3.3.1. Badanie jakościowe i ilościowe akt spraw karnych i cywilnych pozwoli na ustalenie liczby spraw, w których zasądzone świadczenie kompensacyjne na szkodę małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, ich wysokości, oraz liczby spraw, w których doszło do wykonania orzeczenia sądu. Umożliwi także ustalenie, czy szkolenia prowadzone przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury wpływają pozytywnie na zmianę praktyki, a także określenie, jakie obszary wymagają kolejnych działań podnoszących kompetencje orzeczników.

Pierwszy raport zostanie opublikowany przez PKDP w 2023 r. i będzie zawierał wnioski z analizy jakościowej akt spraw cywilnych, jak również wnioski z analizy danych uzyskanych

³¹ PKDP wyda raport w 2023 r. Raport w 2026 r. sporządzi IWS.

z ośrodków pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, finansowanych przez Fundusz Sprawiedliwości. Celem tak zaprojektowanych badań jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie, m.in. jakie kwoty są przyznawane pokrzywdzonym oraz ilu z nich korzysta ze wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy³². Raport merytoryczny PKDP nt. świadczeń o charakterze kompensacyjnym to kontynuacja prac nad problemem udzielanego wsparcia finansowego pokrzywdzonym, podjętych już w Pierwszym Raporcie, opublikowanym w 2021 r.³³

Dział 3.4. Infolinia dla dzieci

Cel: Infolinia dla małoletnich umożliwiająca także zawiadamianie o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Rodzaje działań:

3.4.1. Zwiększenie świadomości małoletnich o telefonach zaufania dla dzieci oraz możliwych formach komunikacji

Realizatorzy działania: Rzecznik Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) liczba podjętych działań,
- b) liczba przyjętych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa

Termin realizacji: lata 2023–2026

Dziecięce telefony zaufania spełniają rolę infolinii przyjmującej zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Obsługują je eksperci, zwykle psychologowie oraz pedagodzy.

Obecnie ważne jest zwiększenie świadomości małoletnich o sposobie ich funkcjonowania, w tym możliwości zawiadomienia za ich pośrednictwem o fakcie skrzywdzenia czynem zabronionym.

Istotne jest również, aby infolinie były przygotowane na małoletnich o złożonych problemach w komunikowaniu się.

³² Część IV „Środki kompensacyjne” Drugiego Raportu Państwowej Komisji, s. 146, <https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2022/12/raport-drugi-www-1.pdf> (dostęp 9.03.2023 r.).

³³ Część III Pierwszego Raportu Państwowej Komisji, s. 112–139, https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2021/08/Raport_PKDP.pdf (dostęp 9.03.2023 r.).

Obszar 4. Profilaktyka ogólnospołeczna

Dział 4.1. Program edukacyjny

Cel: Opracowanie, dostosowanych do potrzeb odbiorcy, materiałów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży, rodziców/opiekunów, nauczycieli, dyrektorów szkół i innych placówek oświatowych, personelu pomocowego oraz medycznego na temat czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnianych na szkodę małoletnich

Rodzaje działań:

4.1.1. Zaewidencjonowanie dostępnych, interdyscyplinarnych materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich i opiekunów/rodziców (broszury, wideo) oraz przedstawienie propozycji opracowania nowych materiałów, przeznaczonych do udostępnienia i wykorzystania w szkołach i placówkach

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie z Ministerstwem Edukacji i Nauki

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ośrodek Rozwoju Edukacji, NASK – PIB, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) zaewidencjonowanie materiałów,
- b) liczba materiałów w ewidencji,
- c) liczba zaakceptowanych propozycji opracowania nowych materiałów

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a i b) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik c) 2025 r.

Działanie na wstępie będzie polegać na dokonaniu zaewidencjonowania dostępnych w przestrzeni publicznej interdyscyplinarnych materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich, opiekunów / rodziców oraz kadr szkół i placówek oświatowych (broszury, wideo), pochodzących ze źródeł oficjalnych. Materiały w wolnym dostępie będą mogły zostać zamieszczone na stronach internetowych zainteresowanych podmiotów.

Następnie dokonanie oceny tych materiałów pod kątem ich aktualności i wypracowanie rekomendacji odnośnie do modyfikacji istniejących materiałów lub opracowania pozycji z zakresu brakujących zagadnień.

4.1.2. Opracowanie na bazie uwzględnionych rekomendacji z zadania 4.1.1. materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich oraz opiekunów/rodziców

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, NASK – PIB, Ośrodek Rozwoju Edukacji

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba opracowanych materiałów z dostosowaniem treści i metod do odbiorcy

Termin realizacji: działanie stałe realizowane w latach 2025–2026

Po analizie wyników działania 4.1.1. i uwzględnieniu sformułowanych rekomendacji podmiot właściwy dla danego obszaru przygotowuje ogólnodostępne materiały informacyjne (broszury, ewentualnie krótkie filmy). Przewiduje się, że będą one przeznaczone dla małoletnich, ich opiekunów/rodziców oraz kadr szkół i placówek oświatowych.

Działanie będzie wdrażane samodzielnie przez każdego z realizatorów lub z podmiotami współpracującymi.

4.1.3. Udostępnienie i upowszechnienie materiałów z pkt 4.1.1. i 4.1.2.

Realizatorzy działania: Ministerstwo Edukacji i Nauki wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości

Podmioty współdziałające: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, NASK – PIB, Ośrodek Rozwoju Edukacji

Wskaźniki:

- a) liczba udostępnionych materiałów,
- b) liczba miejsc udostępnienia

Termin realizacji: działanie stałe realizowane w latach 2025–2026

Działanie będzie polegało na upowszechnieniu i udostępnieniu materiałów zaewidencjonowanych oraz nowo opracowanych w ramach zadań pkt 4.1.1. i 4.1.2.

Materiały te będą umieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, a także innych urzędów. Zostaną udostępnione również innym zainteresowanym podmiotom.

4.1.4. Przeprowadzanie w szkołach i placówkach zajęć profilaktycznych poświęconych zagrożeniom czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym w Internecie, oraz zagadnieniom odpowiedzialności prawnej nieletnich z wykorzystaniem dostępnych materiałów lub przy udziale przedstawicieli Dyżurnet.pl, Policji, zaproszonych sędziów i prokuratorów

Realizatorzy działania: dyrektorzy szkół i placówek

Podmioty współdziałające: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ośrodek Rozwoju Edukacji, NASK – PIB, Policja, sądy, prokuratury, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) koncepcja zajęć – wypracowanie porozumienia z wybranymi jednostkami/institucjami zaproszonymi na zajęcia, opracowanie programu zajęć w sposób dostosowany do wieku uczniów,
- b) liczba szkół i placówek, w których prowadzono tego rodzaju zajęcia profilaktyczne,
- c) liczba osób uczestniczących w zajęciach profilaktycznych

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b i c) realizowany w latach 2025 i 2026

Działanie będzie polegało na zorganizowaniu i następnie wdrożeniu systemu szkoleń profilaktycznych poświęconych zagrożeniom czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym w Internecie, oraz zagadnieniom odpowiedzialności prawnej nieletnich w szkołach i innych placówkach. Podstawą szkoleń będą dostępne materiały informacyjne (także opracowane w ramach pkt 4.1.1. i 4.1.2.) z wykorzystaniem zasobu kadrowego przeszkolonych nauczycieli/pedagogów w zadaniu 3.2.2.

Realizacja działania będzie przebiegać dwuetapowo. W pierwszym etapie nastąpi wypracowanie koncepcji zajęć, co obejmuje ustalenie treści i zawarcie porozumień międzyinstytucjonalnych, opracowanie programu szkoleń. Drugi etap będzie realizacją głównego celu działania – prowadzenie szkoleń lub warsztatów, w latach 2025–2026 przy udziale zapraszanych sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy Policji.

4.1.5. Przygotowanie i prowadzenie działań informacyjnych na temat zjawiska występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich z udziałem Polskiego Centrum Programu Safer Internet oraz podnoszenie poziomu wrażliwości i świadomości społecznej na to zjawisko

Realizator działania: Ministerstwo Edukacji i Nauki

Podmioty współdziałające: NASK – PIB, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) przygotowanie programu działań informacyjnych,
- b) liczba i rodzaj działań

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane w latach 2025–2026

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania przestępczości seksualnej i obyczajowej, w świecie realnym czy też przy wykorzystaniu środków komunikacji na odległość, jest informowanie społeczeństwa, ostrzeganie przed istniejącymi zagrożeniami, wskazywanie, gdzie należy szukać wsparcia. Akcje tego rodzaju muszą być prowadzone w sposób dostosowany do wieku i rozwoju małoletnich. Tego rodzaju działanie przewiduje właśnie punkt 4.1.5. Będzie ono realizowane z udziałem Polskiego Centrum Programu Safer Internet.

4.1.6. Opracowanie przez polskie związki sportowe regulacji określających zasady etyczne uwzględniających specyfikę danego sportu oraz monitorowanie ich wdrażania

Realizator działania: Ministerstwo Sportu i Turystyki

Podmioty współdziałające: polskie związki sportowe

Wskaźniki:

- a) opracowane regulacje określające zasady etyczne,
- b) liczba związków, które wdrożyły zasady

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) lata 2025–2026

Przewidywane jest nałożenie na polskie związki sportowe posiadania regulacji określających zasady etyczne. Jako że będzie to nowa instytucja, zajdzie konieczność opracowania tych dokumentów w sposób uwzględniający specyfikę danego sportu. Kolejnym etapem będzie więc

monitorowanie realizacji wymogu wdrażania tychże zasad, a co za tym idzie ich upowszechnienie.

Wskazane działanie ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji, mobbingowi i innym nadużyciom w stosunku do osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polskie związki sportowe, związki sportowe oraz kluby sportowe. Dotychczasowe regulacje wewnętrzne i działania związane ze zwalczaniem wspomnianych negatywnych zjawisk wydają się być niewystarczające. Działanie ma na celu wyegzekwowanie od polskich związków sportowych, związków sportowych oraz klubów sportowych obowiązku uchwalenia i wdrożenia odpowiednich rozwiązań, które w sposób realny umożliwią zwalczanie negatywnych zjawisk we współzawodnictwie sportowym.

Dział 4.2. Zawiadamianie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego, także w cyberprzestrzeni

Cel: Zapewnienie spełniającego standardy dostępności mechanizmu zawiadamiania o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym o treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich zamieszczanych w cyberprzestrzeni, obejmującego organy ścigania, infolinię Dyżurnet.pl oraz dostawców produktów i usług internetowych

Rodzaje działań:

4.2.1. Opracowanie procedur postępowania dla sytuacji po ujawnieniu lub otrzymaniu zgłoszenia o wykorzystaniu lub treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletniego zamieszczanych w cyberprzestrzeni

Realizatorzy działania: Dyżurnet.pl, Policja

Podmioty współdziałające: zainteresowani dostawcy produktów i usług internetowych

Wskaźnik:

– opracowane procedury postępowania

Termin realizacji: 2024 r.

Działanie będzie polegało na opracowaniu procedury postępowania w przypadku otrzymania lub ujawnienia przez Dyżurnet.pl informacji o możliwości wykorzystania małoletniego lub o treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletniego zamieszczanych w cyberprzestrzeni. Założeniem systemu będzie jak najefektywniejsze wyeliminowanie ewentualnych zagrożeń dla małoletniego oraz sprawne przekazanie informacji organom

właściwym do prowadzenia postępowania karnego w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Istotnym elementem takiego postępowania jest otrzymywanie przez Dyżurnet.pl informacji zwrotnej, odnośnie do działań podjętych na podstawie przekazanego przez ten podmiot zgłoszenia.

Dział 4.3. Uczestnictwo małoletnich

Cel: Uwzględnianie, z zachowaniem należytej ostrożności i poszanowaniem zasady dobra dziecka, opinii dzieci i młodzieży przy opracowywaniu programów mających na celu przeciwdziałanie przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na ich szkodę

Rodzaje działań:

4.3.1. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych działań edukacyjnych i ich aktywny udział w tych działaniach

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Podmiot współdziałający: Ośrodek Rozwoju Edukacji

Wskaźnik:

– liczba skonsultowanych działań edukacyjnych

Termin realizacji: lata 2023–2026

4.3.2. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych zmian aktów prawnych

Realizatorzy działania: Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Podmiot współpracujący: Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości

Wskaźnik:

– liczba skonsultowanych projektów aktów prawnych

Termin: lata 2023–2026

Zgodnie z międzynarodowymi standardami dzieci powinny być angażowane, a ich opinie szanowane przy rozwijaniu, implementacji i ocenie standardów, polityk i działań, które ich dotyczą, mają wpływ na ich prawa i obowiązki. Aktywizacja osób poniżej 18 lat musi odbywać się w sposób dostosowany do ich wieku, rozwoju, z ostrożnością, tak aby nie stwarzać ryzyka dla ich zdrowia i samopoczucia.

Przewidziane działania 4.3.1. i 4.3.2. będą przeprowadzane w dziedzinach „bezpiecznych” dla osób poniżej 18 lat. Będą polegały na konsultowaniu z dziećmi i młodzieżą materiałów

informacyjnych, przygotowywanych kampanii i akcji informacyjnych, projektowanych aktów prawnych (np. załączników do rozporządzeń w sprawie pouczeń w postępowaniu karnym) lub innych publikacji (opracowanie metodyk przesłuchania, wysłuchania dziecka).

Dział 4.4. Programy pracy ze sprawcami i osobami, co do których istnieje ryzyko popełnienia przestępstwa o charakterze seksualnym na szkodę osoby małoletniej

Cel: Zapewnienie bezpłatnego wsparcia medycznego i psychologicznego dla sprawców przestępstw oraz nieletnich sprawców czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz osób zagrożonych ryzykiem ich popełnienia (edukacja, uświadamianie)

Rodzaje działań:

4.4.1. Diagnoza kompetencji kadr profesjonalistów podejmujących i mogących podejmować interwencje psychologiczne wobec skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

Realizator działania: Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Wskaźnik:

– raport / diagnoza kompetencji

Termin realizacji: 2023 r.

Celem badania jest ustalenie zasobów kadrowych oraz kompetencji specjalistów mogących podejmować interwencje psychologiczne wobec skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, wykonujących swoje obowiązki w ramach Służby Więziennej lub w ośrodkach opieki zdrowotnej. Realizowanie przez ośrodek naukowo-badawczy, przez system ankiet, pozwoli na ustalenie, czy system w tym zakresie jest wystarczająco obsadzony, a jeśli nie, to gdzie występuje niedokadrowanie, ewentualnie jakich kompetencji brakuje i jakie działania podjąć dla poprawy sytuacji.

4.4.2. Prace analityczne w kierunku ustalenia zakresu działania oraz trybu wdrożenia dedykowanej telefonicznej linii pomocowo-informacyjnej dotyczącej obszaru przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizator zadania: Ministerstwo Zdrowia

Podmioty współpracujące: Ministerstwo Sprawiedliwości, NASK – PIB (wsparcie techniczne)

Wskaźniki:

- a) opracowanie koncepcji funkcjonowania linii telefonicznej, zgodnie z wynikami analiz prawnych, określenie kompetencji ekspertów – konsultantów,
- b) liczba i charakter prac na rzecz uruchomienia dedykowanej telefonicznej linii pomocowo-informacyjnej dotyczącej obszaru przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2025 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) 2026 r.

Jednym z bardzo istotnych elementów systemu przeciwdziałania przestępstwom seksualnym na szkodę małoletnich jest uruchomienie linii telefonicznej, pomocowo-informacyjnej w obszarze przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich. Linia, przeznaczona dla pokrzywdzonych, ich rodzin, osób będących świadkami, a także osób z identyfikującymi u siebie niewłaściwe myśli i zachowania (potencjalnymi sprawcami), musi być obsługiwana przez specjalistów z dziedziny psychologii, seksuologii posiadających wiedzę i doświadczenie z zakresu interwencji prawnej.

Stworzenie infolinii jest zadaniem trudnym i wymagającym odpowiedniego, starannego przygotowania, przede wszystkim z uwagi na konieczność pozyskania wysokiej klasy specjalistów (patrz zadanie 4.4.1.). W pierwszej fazie konieczne będzie dokonanie analiz prawnych niezbędnych do ustalenia podstaw prawnych działania tej specjalistycznej linii, w tym uprawnień i obowiązków ekspertów – konsultantów. Następnie zostanie opracowana koncepcja zakresu działania linii oraz trybu jej wdrożenia, ze wsparciem technicznym po stronie NASK – PIB. W ostatniej fazie będą wykonane prace techniczne, przeprowadzone specjalistyczne szkolenia ekspertów – konsultantów.

Linie tego rodzaju funkcjonują już w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Holandii, Czechach oraz Stanach Zjednoczonych.

4.4.3. Stworzenie wykazu ośrodków udzielających świadczeń specjalistycznych z zakresu psychiatrii i seksuologii oraz jego udostępnienie na stronie Ministerstwa Zdrowia

Realizator działania: Ministerstwo Zdrowia

Wskaźnik: wykaz ośrodków wraz danymi adresowymi i kontaktowymi

Termin realizacji: 2024 r.

Działanie ma służyć ułatwieniu dostępu do ośrodków udzielających świadczeń specjalistycznych z zakresu psychiatrii i seksuologii. W jego ramach powstanie wykaz adresów ośrodków udzielających świadczeń tego rodzaju, o ile to konieczne z opisem oferowanego świadczenia, ewentualnie opisem terapii. Stworzony wykaz zostanie udostępniony na stronie Ministerstwa Zdrowia.

4.4.4. Opracowanie materiałów informacyjnych na temat problematyki zaburzeń preferencji seksualnych, działań prewencyjnych skierowanych do osób z takimi zaburzeniami, a następnie zapewnienie ich dostępności na stronach Ministerstwa Zdrowia oraz wyspecjalizowanych, zainteresowanych instytucji

Realizator działania: Ministerstwo Zdrowia

Wskaźniki:

- a) liczba opracowanych i umieszczonych na stronie Ministerstwa Zdrowia materiałów informacyjnych,
- b) liczba wyświetleń materiałów informacyjnych

Termin realizacji:

- a) I etap (wskaźnik a) 2024 r.,
- b) II etap (wskaźnik b) działanie realizowane w latach 2025–2026

Materiały informacyjne na temat zaburzeń preferencji seksualnych są przeznaczone przede wszystkim dla osób, które identyfikują u siebie / rozpoznają niepokojące zachowania i chcą uzyskać informacje niezbędne do podjęcia dalszych kroków, leczenia / terapii. Zostaną one przygotowane przez Ministerstwo Zdrowia, które udostępni je na swojej stronie internetowej. Zostaną one również przekazane wyspecjalizowanym, zainteresowanym instytucjom np. NASK – PIB.

4.4.5. Powiększenie bazy lokalowej w zakładach karnych na potrzeby utworzenia nowych oddziałów terapeutycznych

Realizator działania: Centralny Zarząd Służby Więziennej

Wskaźnik:

- liczba miejsc w oddziałach terapeutycznych

Termin realizacji: lata 2024–2026

Prowadzone analizy doprowadziły do wniosku, że aktualna liczba oddziałów terapeutycznych w zakładach karnych jest niewystarczająca. Aby odpowiedzieć na zidentyfikowane potrzeby, baza lokalowa oddziałów terapeutycznych będzie powiększona przez przekształcenie

i zaadoptowanie innych oddziałów mieszkalnych w zakładach karnych bądź powiększenie już funkcjonujących oddziałów terapeutycznych. Ponadto możliwości utworzenia oddziałów terapeutycznych będą rozważane w projektowanych i nowo budowanych pawilonach mieszkalnych. Obecnie przewiduje się zwiększenie liczby miejsc o 80 do 2024 r., następnie do 2026 r. w zależności od potrzeb uwarunkowanych populacją skazanych wymagających oddziaływań terapeutycznych.

Aktualnie trudno jest ocenić koszty dla budżetu, gdyż powiększenie bazy lokalowej w kolejnych latach programu będzie uwarunkowane populacją skazanych wymagających oddziaływań terapeutycznych.

Prace będą wykonane z budżetu państwa, w ramach środków przyznanych więziennictwu.

4.4.6. Zwiększenie liczby etatów dla terapeutów i psychologów w zakładach karnych

Realizatorzy działania: Centralny Zarząd Służby Więziennej, Ministerstwo Sprawiedliwości

Wskaźniki:

- a) liczba etatów terapeutów,
- b) liczba etatów psychologów

Termin realizacji: lata 2024–2026

Zwiększenie bazy lokalowej oddziałów terapeutycznych wymaga jednoczesnego zwiększenia kadry terapeutycznej i psychologicznej w więziennictwie. Zaniechanie tego działania uniemożliwiłoby pracę i prowadzenie terapii z osadzonymi. Koszty dla budżetu będą warunkowane powiększeniem bazy lokalowej w kolejnych latach. Z tego względu nie jest możliwe aktualne ich oszacowanie.

Koszty działania będą pokryte z budżetu państwa, w ramach środków przyznanych dla więziennictwa.

Obszar 5. Działania związane z przeciwdziałaniem przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich prowadzone w sektorze gospodarki i usług

Dział 5.1. Przeciwdziałanie wykorzystywaniu usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Cel: Wprowadzenie procedur i narzędzi służących przeciwdziałaniu wykorzystywaniu usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

5.1.1. Opracowanie rozwiązań legislacyjnych lub pozalegisacyjnych, służących przeciwdziałaniu niewłaściwemu wykorzystywaniu produktów i usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Realizatorzy działania: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB, Policja, Ministerstwo Sprawiedliwości

Podmiot współdziałający: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Wskaźnik:

– zakres i charakter opracowanych rozwiązań

Termin realizacji: 2026 r.

Działania będą polegały na dokonaniu oceny/identyfikacji zagrożeń w sferze usług społeczeństwa informacyjnego, które sprzyjają występowaniu zjawiska przestępczości skierowanej przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich. W zależności od obszarów zagrożeń zostaną sformułowane rekomendacje co do podjęcia prac o charakterze legislacyjnym lub też pozalegisacyjnym (dobre praktyki, procedury).

Dział 5.2. Zawiadamianie o czynach zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich przez podmioty sektora gospodarki i usług

Cel: Zwiększenie zaangażowania sektora gospodarki i usług w działania mające na celu profilaktykę oraz ujawnianie czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich

Rodzaje działań:

5.2.1. Podnoszenie świadomości pracowników / podmiotów z obszaru sektora gospodarki i usług na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, jego skali, procedury reagowania i powiadamiania o zagrożeniu

Realizatorzy działania: zainteresowane podmioty z sektora gospodarki i usług, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba inicjatyw (dyskusji, kampanii) oraz ich zasięg

Termin realizacji: lata 2024–2026

Działanie ma na celu podnoszenie świadomości pracowników / podmiotów z sektora gospodarki i usług (np. turystyka, hotelarstwo, transport) na temat zjawiska przestępczości seksualnej na szkodę małoletnich, nie tylko w świecie realnym, ale także cyberprzestrzeni. Profesjonaliści z tego obszaru muszą posiadać wiedzę na temat rodzaju czynów zabronionych, konieczności reagowania w przypadku podejrzenia / stwierdzenia wystąpienia takiego czynu, znajomości procedur interwencyjnych.

Działanie może być realizowane przez akcje informacyjne, konferencje i spotkania poświęcone zagrożeniom i występującym ryzykom.

Obszar 6. Etyczny przekaz medialny

Dział 6.1. Etyczny i świadomy przekaz medialny

Cel: Zapewnienie etycznego przekazu medialnego w sprawach związanych z popełnianiem czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w poszanowaniu prawa do prywatności i godności osób pokrzywdzonych

Rodzaje działań:

6.1.1. Organizacja dyskusji na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, opracowanie wytycznych dla mediów z zakresu przedstawiania problematyki wykorzystania seksualnego małoletnich oraz upowszechnianie terminologii wrażliwej na osobę skrzywdzoną i szanującą jej godność

Realizatorzy działania: NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Ministerstwo Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15,

Rada Etyki Mediów

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźnik:

– liczba podjętych inicjatyw

Termin realizacji: lata 2023–2026

6.1.2. Organizacja szkoleń/webinariów dla dziennikarzy na temat przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, unikania działań powodujących wtórną wiktyimizację małoletnich, poszanowania ich prywatności

Realizatorzy działania: NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Rada Etyki Mediów, zainteresowane instytucje i podmioty, których celem jest zapewnienie etycznego przekazu medialnego

Podmioty współpracujące: zainteresowane organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- a) liczba zrealizowanych działań szkoleniowych,
- b) liczba przeszkolonych osób

Termin realizacji: lata 2024–2026

Jak wskazano w Wytycznych Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom, dla osoby małoletniej konieczne może być zachowanie anonimowości i ochrona danych osobowych w kontekście środków masowego przekazu³⁴.

Jak stanowi Wytyczna numer 6, prywatność i dane osobowe dzieci, które są lub były zaangażowane w postępowanie sądowe lub pozasądowe bądź inne interwencje, powinny podlegać ochronie zgodnie z prawem krajowym. Oznacza to na ogół, że nie można udostępniać ani publikować, zwłaszcza w mediach, informacji lub danych osobowych, które mogłyby ujawnić lub pośrednio umożliwić ustalenie tożsamości dziecka, w tym zdjęć, szczegółowych opisów dziecka lub rodziny dziecka, nazwisk, adresów, nagrań audio i wideo.

³⁴<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806b7c62>, s. 64–66.

„Przykładowo w art. 11 ust. 3. Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi (CETS nr 197) podejmuje się kwestię prywatności i chroni się dane osobowe, jednocześnie nakładając państwu do utworzenia środków regulacji w odniesieniu do prasy. Część X pkt 27 wytycznych Narodów Zjednoczonych dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci (ECOSOC Res 2005/20, z dnia 22 lipca 2005 r.) stanowi: «Informacje dotyczące uczestnictwa dziecka w postępowaniu karnym powinny być chronione. Można to osiągnąć poprzez utrzymanie poufności i zawężenie dostępu do informacji, które mogłyby prowadzić do identyfikacji dziecka, które w postępowaniu karnym występuje jako pokrzywdzony lub świadek»” (<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806b7c62>, przypis na s. 64).

Z tego względu państwa członkowskie Rady Europy powinny zapobiegać naruszaniu przez media prawa do prywatności za pomocą środków ustawodawczych lub przez monitorowanie stosowanych przez media środków samoregulacji.

Niezwykle ważna jest również większa jasność pojęciowa i posługiwanie się spójną terminologią, wrażliwą na osobę skrzywdzoną. W tym aspekcie wzorcem są tzw. wytyczne luksemburskie.

Obserwacja polskiej przestrzeni medialnej prowadzi do smutnego wniosku, że prawa osób pokrzywdzonych nie są należycie respektowane, a korzystanie z wolności słowa odbywa się z jednoczesnym naruszeniem prawa do prywatności. Tymczasem przed każdym dziennikarzem stoi obowiązek i wyzwanie wykonywania tego zawodu zgodnie z zasadami etyki.

Działania objęte obszarem 6 będą ukierunkowane na podnoszenie świadomości na temat zjawiska przestępczości seksualnej wobec małoletnich, jego skutków dla psychiki i funkcjonowania małoletniego, konieczności szanowania jego prawa do prywatności i traktowania z szacunkiem i wrażliwością na jego krzywdę. Proponuje się tutaj organizację ogólnospołecznych dyskusji, debat tematycznych oraz szkoleń/webinariów dla dziennikarzy. Te ostatnie muszą obejmować zagadnienia z zakresu psychologii, etyki i prawa.

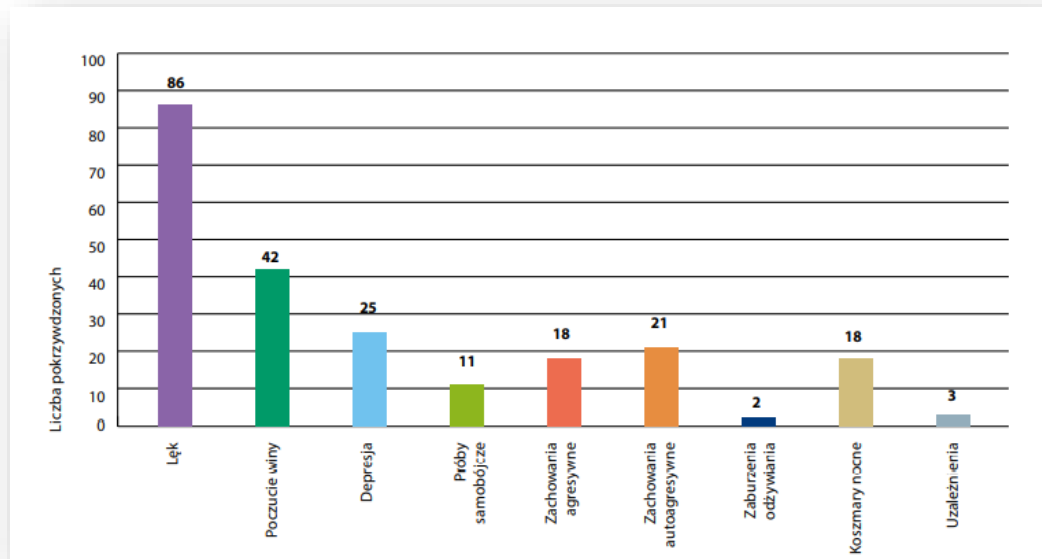
Realizatorami zadania będą NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Ministerstwo Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Rada Etyki Mediów.

VI. Skutki społeczne rozwiązań wynikających z Planu

Konieczność ochrony dzieci przed przemocą seksualną i jej skutkami jest zagadnieniem nieustająco podnoszonym w debacie publicznej. Apele dotyczące konieczności działań instytucjonalnych w celu zastosowania szerokiej ochrony dzieci przed tym rodzajem przestępczości podnoszą zarówno naukowcy, jak i przedstawiciele organizacji społecznych, a także politycy.

Należy wskazać, iż wykorzystywanie seksualne należy do czynów o bardzo wysokim stopniu społecznej szkodliwości i narusza najbardziej intymną sferę życia człowieka, tym bardziej dziecka.

Według „Pierwszego Raportu Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15”³⁵ konsekwencje wykorzystania seksualnego dla dziecka są następujące:

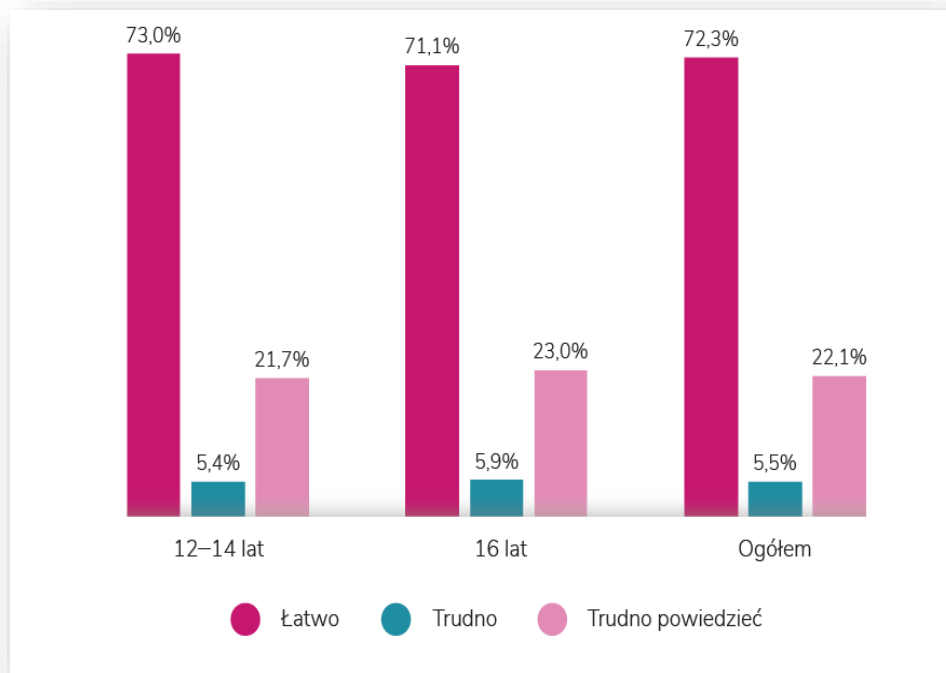
W 38% przypadkach wykorzystane seksualnie dzieci doświadczały lęku, w 19% – miały poczucie winy, a u 11% pokrzywdzonych rozwinęła się depresja. W wyniku powyższego u 14% dzieci zauważono występowanie trudności adaptacyjnych, zaś u 11% inne niewłaściwe zachowania (np. wdawanie się w bójki, słowna agresja).

Jeśli chodzi o dostęp do pornografii z badań NASK – PIB wynika, że nastolatki nie mają problemów z dostępem w Internecie do treści o charakterze pornograficznym. Prawie trzech na czterech ankietowanych, zarówno wśród starszej młodzieży (73,0%), jak i młodszych respondentów (71,1%), zadeklarowało łatwość dostępu do zdjęć i filmów o charakterze pornograficznym (72,3%). Trudności w odnalezieniu w sieci takich treści wskazało jedynie 5,5% badanych młodych ludzi³⁶.

³⁵ PKDP – Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15.

³⁶ Raport „Nastolatki wobec pornografii cyfrowej” <https://www.nask.pl/pl/raporty/raporty/5077,Raport-Nastolatki-wobec-pornografii-cyfrowej.html>.

Wykres. Rozkład odpowiedzi na pytanie: „Jak określił(a)byś dostępność treści pornograficznych w Internecie?”

Źródło: Raport „Nastolatki wobec pornografii cyfrowej”, wykres 1.

Negatywne konsekwencje dostępu dzieci i młodzieży do pornografii mają aspekt nie tylko psychiczny, ale także zdrowotny i rozwojowy.

Pornografia jest istotnym problemem, gdyż:

- wpływa destrukcyjnie na więzi z ludźmi;
- wywołuje uzależnienie;
- zwiększa koszty funkcjonowania opieki zdrowotnej;
- generuje koszty społeczne obejmujące coraz liczniejsze rozwody, których główną przyczyną było uzależnienie od pornografii;
- setki tysięcy uzależnionych od pornografii młodych ludzi jest niezdolnych do założenia rodziny i wydajnej twórczej pracy;
- skutecznie niszczy życie rodzinne i zakłóca rozwój psychofizyczny dzieci.

Realizacja wskazanych w Planie działań ma na celu przede wszystkim wzmocnienie ochrony małoletnich zarówno przed takimi przestępstwami, a tym samym zmniejszenie ich ilości, przez:

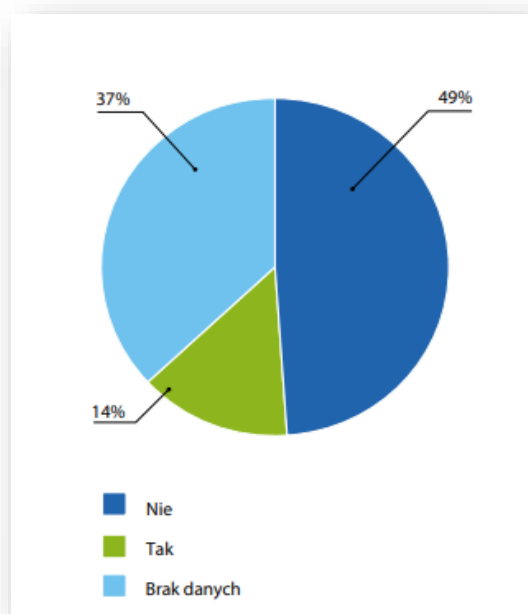
- obserwację zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w celu ustalenia m.in. sposobu działania sprawców, jakości opinii biegłych sądowych oraz standardów traktowania / podejścia do uczestników postępowania, w szczególności pokrzywdzonych, a także treści orzeczeń i uzasadnień sądu, co wpłynie na poprawę jakości stanowienia prawa i dobór właściwych kar i środków karnych;
- podwyższenie standardów ochrony małoletnich przed przestępstwami seksualnymi, także w cyberprzestrzeni, co jest szczególnie istotne w dobie rozwoju nowoczesnych technologii oraz znaczenia wykorzystania tego rodzaju narzędzi do rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich;
- realizację szkoleń skierowanych do podmiotów zaangażowanych w system przeciwdziałania przestępstwom seksualnym, w celu podniesienia ich kompetencji oraz umiejętności doboru właściwych narzędzi wsparcia dla pokrzywdzonych;
- stworzenie funkcjonariuszom organów ścigania warunków i wsparcia, a także ułatwienie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu sprawnego i prawidłowego prowadzenia śledztw, co pozwoli na uzyskanie efektywniejszych wyników pracy i wpłynie na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa;
- zapewnienie wsparcia psychologicznego prokuratorom, funkcjonariuszom Policji prowadzącym postępowania w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, które wydaje się konieczne w sytuacjach narażających funkcjonariuszy na sytuacje powodujące duże obciążenie psychiczne lub emocjonalne, co z kolei powinno przełożyć się na efektywniejszą pracę funkcjonariuszy;
- opracowanie metodyki wysłuchania/przesłuchania małoletniego, w celu uzyskania zadowalającego poziomu umiejętności komunikacyjnych sędziów z osobami, które nie ukończyły 18 lat, w celu ustandaryzowania oraz upowszechnienia właściwych środków i trybu postępowania z nimi dla uniknięcia traumatyzacji kontaktów nieletnich pokrzywdzonych z organami ścigania;
- pozyskanie kadr – wysoko wyspecjalizowanych specjalistów przygotowanych do pełnienia roli biegłego i opiniowania w toku postępowań sądowych, w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu kontaktów nieletniego pokrzywdzonego z organami wymiaru sprawiedliwości;
- zapewnienie dostępu do bazy Interpolu (ICSE) Koordynatorom KWP / KSP, policjantom służb kryminalnej oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji prowadzącym czynności w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej

- i obyczajności na szkodę małoletnich, prowadzącym czynności w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich;
- zapewnienie dostępu do programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych osobom dorosłym i nieletnim z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osobom, które popełniły czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w celu minimalizacji ryzyka powrotu do przestępczości;
 - umieszczenie informacji o podmiotach / instytucjach świadczących specjalistyczną pomoc i udzielających wsparcia małoletnim pokrzywdzonym i upowszechnienie informacji o działaniu i możliwości uzyskania wsparcia „przez poradnię telefoniczną”, co upowszechni, przyspieszy i usprawni proces udzielania pomocy;
 - przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, co pozwoli na rozpowszechnienie / informowanie społeczeństwa o problemie, ostrzeżenie przed istniejącymi zagrożeniami, wskazywanie, gdzie należy szukać wsparcia;
 - zapewnienie szybkiego dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, niekiedy również wsparcia materialnego, prawnego.

Problem w zakresie dostępu do opieki psychologicznej został także omówiony w pierwszym raporcie Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, mianowicie:

- w 218 przypadkach udało się ustalić, czy pokrzywdzony na etapie postępowania przygotowawczego był objęty opieką psychologiczną; w 170 przypadkach dziecko nie miało opieki psychologa;
- podobnie na **etapie postępowania sądowego** – w 170 przypadkach wykorzystane seksualnie dziecko nie było objęte żadną opieką psychologiczną.

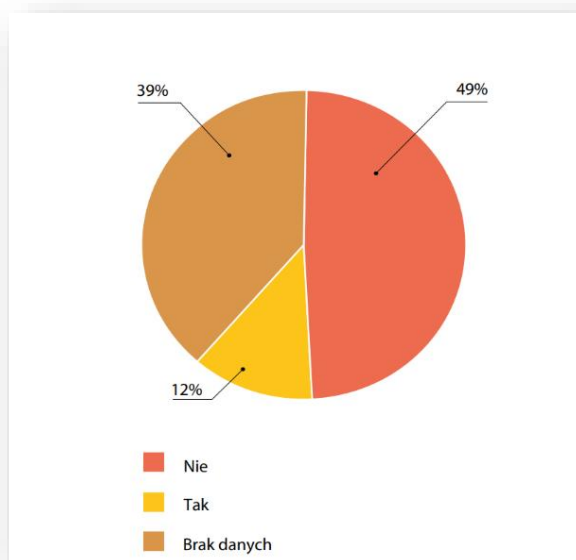
Wykres. Pokrzywdzeni* objęci opieką psychologiczną na etapie postępowania przygotowawczego

* Pokrzywdzeni – dzieci pokrzywdzone przestępstwem wykorzystania seksualnego objęte opieką psychologiczną na etapie postępowania przygotowawczego.

Źródło: Raport, s. 89.

Wykres. Pokrzywdzeni objęci opieką psychologiczną na etapie postępowania sądowego

Źródło: Raport PKDP, s. 90.

Triada objawów – lęk, poczucie winy i depresja – pojawia się u skrzywdzonego dziecka jako konsekwencja wykorzystania seksualnego. Wiele osób, które zostały wykorzystane seksualnie jako dzieci, boryka się z trwającą latami traumą, dlatego pomoc psychologiczna – nie tylko dla samego dziecka, ale i dla całej rodziny – ma kluczowe znaczenie dla profilaktyki traumy związanej z tym czynem.

Należy oczekiwać, iż powyższe działania pozwolą na osiągnięcie skutków społecznych w wielu obszarach, m.in.:

- kompleksowa, specjalistyczna, bezpłatna pomoc dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób pokrzywdzonych;
- wzrost świadomości społeczeństwa o formach pomocy w przypadku tego rodzaju przestępczości;
- zwiększenie świadomości i gotowości do informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę osoby małoletniej;
- poprawa poczucia bezpieczeństwa;
- ewaluacja oferowanej pomocy przez wnikliwy monitoring skali problemu krzywdzenia małoletnich oraz;
- rozwijanie sieci centrów pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, czyli skutecznych, kompleksowych modeli pomocy;
- podnoszenie kompetencji przedstawicieli wszystkich służb działających na rzecz ochrony pokrzywdzonych małoletnich;
- usprawnienie procedur ścigania oraz określenie ram współpracy w celu zminimalizowania zjawiska przestępczości.

Przygotowanie i zorganizowanie zaplecza instytucjonalnego dla korzystania przez małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami powinno przyczynić się do udzielania im efektywniejszej pomocy w ramach systemu.

VII. Źródła finansowania

Finansowanie działań zaplanowanych w Planie będzie realizowane przez odpowiednią alokację dostępnych środków finansowych, będących w dyspozycji jednostek sektora finansów publicznych, realizatorów przewidzianych w planie działań, z uwzględnieniem celów ustanowionych w dokumencie, oraz przeorganizowanie dostępnych zasobów ludzkich i zadań poszczególnych jednostek sektora finansów publicznych. Skutki finansowe zostaną

sfinansowane w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych, w tym w ramach limitu na wynagrodzenia, a wejście w życie projektowanych przepisów nie będzie stanowiło podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.

W wyniku wdrożenia działań przewidzianych w Planie obecne środki przeznaczone na przeciwdziałanie przestępczości będą wykorzystywane w sposób zdecydowanie bardziej efektywny.

Ostateczna wysokość środków przewidzianych do realizacji poszczególnych działań będzie ustalana corocznie przez Radę Ministrów w trakcie prac nad ustawą budżetową. Jednostki i inne podmioty wskazane do realizacji działań ujętych w Planie będą mogły korzystać także ze środków Unii Europejskiej czy też innych funduszy, w szczególności uzyskanych w ramach realizowanych projektów.

VIII. Sposób koordynacji, monitorowania i sprawozdawczości

1. Koordynacja

Minister Sprawiedliwości jest odpowiedzialny za koordynację działań uwzględnionych w Planie. Wspomniana koordynacja obejmuje ogół działań podejmowanych na rzecz:

- realizacji celów głównych, poszczególnych działań szczegółowych oraz ich wskaźników;
- spójności polityk krajowych mających na celu przeciwdziałanie czynom o charakterze seksualnym i nieobyczajnym na szkodę małoletnich.

2. Monitorowanie

Ocena postępów realizacji (wdrażania) Krajowego Planu będzie należała do powołanego przez Ministra Sprawiedliwości Zespołu do spraw Ochrony Małoletnich.

W niektórych przypadkach wdrażanie Planu będzie bez wątpienia wymagało przygotowania przez jednostki odpowiedzialne za dane działanie planów ich realizacji. Choć będą one miały charakter wewnętrzny, to warto wskazać, iż powinny zawierać szczegółowy zakres i harmonogram prac w obrębie danego działania, alokację środków finansowych niezbędnych dla jego realizacji, dokładne określenie ról podmiotów współpracujących. Tak ustalone warunki muszą umożliwiać osiągnięcie założonych dla danego działania celów i wskaźników, w określonych w Planie terminach.

Na podstawie danych sprawozdawczych rokrocznie będzie sporządzana ocena realizacji celów

szczegółowych oraz lista potencjalnych zagrożeń (ryzyk) mających wpływ na realizację celu głównego. Ocena będzie dokonywana przez Zespół do spraw Ochrony Małoletnich.

Planowane jest utworzenie **sześciu podzespołów eksperckich**, z których każdy będzie monitorował jeden z obszarów.

3. Sprawozdawczość

Ocena stanu realizacji przewidzianych w Planie działań będzie odbywała się w oparciu o prowadzoną sprawozdawczość. Za sporządzenie sprawozdania rocznego i końcowego odpowiedzialny będzie Minister Sprawiedliwości.

Sprawozdawczość roczna będzie obejmowała opis realizowanych działań, dane statystyczne dotyczące zjawiska przestępczości seksualnej z poprzedniego roku kalendarzowego, ocenę zgodności realizowanych działań z przyjętym harmonogramem, sposób i poziom finansowania działań oraz – jeżeli będzie zachodzić konieczność poprawy/usprawnienia określonych działań, wnioski i rekomendacje. Podstawą ewaluacji będą wskaźniki określone dla każdego działania, przy uwzględnieniu wyznaczonego terminu jego realizacji.

Kompleksowe sprawozdanie z realizacji całego Planu zostanie sporządzone po upływie okresu, na który zostanie przyjęty Plan.

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1: Wskaźniki i terminy monitorujące realizację Krajowego Planu Przeciwdziałania Przystępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023–2026 na potrzeby sprawozdawczości.

Załącznik nr 2: Harmonogram działań, określenie wykonawców i sposobu finansowania działań.

Załącznik nr 1: Wskaźniki i terminy monitorujące realizację Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023–2026 na potrzeby sprawodawczości

Nr	Nazwa działania	Organ/institucja wykonująca – przekazująca dane	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	<p>2.</p> <p>1.1.1. Kompleksowe gromadzenie danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni</p>	<p>3.</p> <p>Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Prokuraturą Krajową, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Biurem Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>4.</p> <p>I Etap 2023 r.</p> <p>II Etap 2024 r. 2025 r. 2026 r.</p>	<p>5.</p> <p>Schemat zasad pozyskiwania oraz gromadzenia danych i ustalenie ich zakresu.</p> <p>Liczba przekazanych do Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdań z ww. danymi statystycznymi.</p> <p>Liczba sprawozdań zawierających ww. dane statystyczne.</p>
2.	<p>1.1.2. Gromadzenie danych statystycznych o liczbie wydanych i wykonanych orzeczeń sądów nakładających obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych na osoby skazane za przestępstwa określone w art. 197–203 k.k.</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej</p>	<p>I Etap 2023 r.</p> <p>II Etap 2024 r. 2025 r. 2026 r.</p>	<p>Schemat zasad pozyskiwania oraz gromadzenia danych i ustalenie ich zakresu.</p> <p>Liczba orzeczeń nakładających na sprawców przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych.</p> <p>Liczba osób skazanych, które wykonały orzeczenie sądu nakładające obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych w warunkach kary o charakterze wolnościowym.</p> <p>Liczba osób, które wykonały orzeczenie sądu nakładające obowiązek</p>

				uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych w warunkach kary izolacyjnej.	
3.	1.1.3. Prowadzenie badań aktywnych w celu monitorowania występowania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Institut Wymiaru Sprawiedliwości, Institut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyzurnet.pl	2026 r.	Liczba sporządzonych raportów z badań aktywnych w latach 2023–2026	
4.	1.1.4. Opracowanie sprawozdań, badań, w tym badań społecznych, ekspertyz oraz analiz dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Ministerstwo Sprawiedliwości, Institut Wymiaru Sprawiedliwości, Institut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie (w sprawach przekazywanych do opiniowania) we współpracy z Prokuraturą Krajową, NASK – PIB/Dyzurnet.pl, Biurem Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024 r.	Sprawozdań	
			2025 r.	Liczba opracowanych Badań, w tym badań społecznych Ekspertyz	
			2026 r.	Analiz	
5.	1.2.1. Prowadzenie prac legislacyjnych w celu wzmocnienia ochrony małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Institut Wymiaru Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe, NASK – PIB	2023 r.	Liczba analiz prawnych przygotowanych na potrzeby planowanych prac legislacyjnych.	
			2024 r.		
			2025 r.		
			2026 r.		
			2023 r.		Liczba wprowadzonych zmian legislacyjnych oraz ocena wpływu nowych rozwiązań na realizację założonych celów.
			2024 r.		
2025 r.					
2026 r.					
6.	2.1.1. Przygotowanie programu oraz zasad wewnętrznej organizacji pracy Policji w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Policja	2024 r.	Program współpracy oraz zasad wewnętrznej organizacji pracy w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych przeciwko	

	wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.			
7.	2.1.2. Powierzenie Koordynatorom Komendy Wojewódzkiej Policji (KWP) / Komendy Stołecznej Policji (KSP), policjantom służb kryminalnej (zajmującym się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji uprawnień do prac przy wykorzystaniu bazy ICSE (International Child Sexual Exploitation database)	Policja	2025 r.	Liczba funkcjonariuszy, którym powierzono uprawnienia do prac przy wykorzystaniu bazy ICSE.
8.	2.1.3. Powierzenie koordynatorom z KWP/KSP/CBZC: – obowiązków konsultanta dla policjantów z jednostek podległych danej Komendzie Wojewódzkiej w sprawach z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, – uprawnień do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powszechnych jednostek Prokuratury, z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach	Policja	2024 r.	Liczba koordynatorów w KWP/KSP/CBZC.
9.	2.1.4. Specjalizacja funkcjonariuszy – wyznaczenie w Komendach Miejskich Policji, Komendach Powiatowych Policji oraz Komendach Wojewódzkich Policji funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań przygotowawczych dot. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Policja	2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba funkcjonariuszy w Komendach Miejskich Policji, Komendach Powiatowych Policji oraz Komendach Wojewódzkich Policji wyznaczonych do prowadzenia postępowań o czyny z rozdziału XXV Kodeksu karnego.
10.	2.1.5. Koordynacja prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej postępowań o czyny zabronione dotyczące handlu ludźmi na szkodę małoletniego, połączone z czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przez powierzenie koordynatorom ds. zwalczania i zapobiegania handlu ludźmi:	Komenda Główna Straży Granicznej	2024 r.	Liczba koordynatorów pełniących obowiązki konsultanta w oddziałach Straży Granicznej.

	<p>– obowiązków konsultanta dla funkcjonariuszy z jednostek podległych danemu oddziałowi Straży Granicznej,</p> <p>– uprawnien do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powstających jednostek Prokuratury, z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach</p>			<p>Liczba koordynatorów posiadających uprawnienia do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powstających jednostek Prokuratury, z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach.</p>
<p>11.</p>	<p>2.1.6. Organizowanie szkoleń z języka angielskiego – dla policjantów z służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP/KSP</p>	<p>Policja</p>	<p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Liczba policjantów/koordynatorów, którzy odbyli szkolenie z języka angielskiego.</p>
<p>12.</p>	<p>2.1.7. Organizowanie szkoleń z zakresu identyfikacji osoby pokrzywdzonej, uwidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich dla policjantów służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP/KSP</p>	<p>Policja</p>	<p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p> <p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Liczba szkoleń z zakresu identyfikacji osoby pokrzywdzonej, uwidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich, w których uczestniczyli funkcjonariusze Policji i CBZC.</p> <p>Liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji/koordynatorów.</p>
<p>13.</p>	<p>2.1.8. Organizowanie interdyscyplinarnych, międzyinstytucjonalnych szkoleń dla policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, pracowników NASK – PIB/Dyżurnet.pl, z zakresu aspektów psychospołecznych zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym w cyberprzestrzeni, oraz metodologii prowadzenia postępowań w sprawach o czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obywatelności na szkodę małoletnich, komunikacji z małoletnimi, w tym niepełnosprawnymi</p>	<p>Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury</p>	<p>I Etap – I półrocze 2024 r.</p> <p>II półrocze 2024 r.</p> <p>II Etap 2025 r.</p>	<p>Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników.</p> <p>Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji, liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Straży Granicznej, liczba przeszkolonych sędziów, liczba przeszkolonych</p>

				prokuratorów, liczba przeszkolonych pracowników Dyżurnet.pl.
14.	2.1.9. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń warsztatowych dla funkcjonariuszy Policji, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, kuratorów sądowych, specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii poświadczonych praktycznym aspektem zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury we współpracy z Instytutem im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru PIB/Dyżurnet.pl, Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	I Etap – I półrocze 2024 r. II półrocze 2024 r. 2025 r. 2026 r. II Etap 2026 r.	Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników. Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji, liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Straży Granicznej, liczba przeszkolonych sędziów, liczba przeszkolonych kuratorów, liczba przeszkolonych prokuratorów, liczba przeszkolonych pracowników Dyżurnet.pl, liczba przeszkolonych specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii.
15.	2.1.10. Superwizja dla funkcjonariuszy Policji oraz Straży Granicznej, prowadzących postępowania z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Policja, Komenda Główna Straży Granicznej	I Etap – I półrocze 2024 r. II półrocze 2024 r. 2025 r. 2026 r. II Etap	Zasady uzyskiwania dostępu do superwizji i zapewnienie superwizorów oraz punktów dostępności. Liczba zrealizowanych warsztatów superwizyjnych, liczba funkcjonariuszy Policji uczestniczących w warsztatach superwizyjnych, liczba funkcjonariuszy SG uczestniczących w warsztatach superwizyjnych.
16.	2.1.11. Zapewnienie wsparcia psychologicznego funkcjonariuszom Policji prowadzącym postępowania w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Policja	I Etap – I półrocze 2024 r. II półrocze 2024 r. 2025 r. 2026 r. II Etap	Zasady uzyskiwania dostępu do wsparcia psychologicznego i zapewnienie punktów dostępności. Liczba funkcjonariuszy Policji korzystających ze wsparcia psychologicznego.

17.	2.1.12. Przygotowanie do wdrożenia i wdrożenie systemu wymiany informacji o wartościach hash między Policją, NASK – PIB/Dyżurnet.pl oraz sektorem prywatnym	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl we współpracy z zainteresowanymi przedstawicielami sektora prywatnego	I Etap 2024 r.	Opracowanie koncepcji funkcjonowania systemu.	
			II Etap – 2025 r.	Uruchomienie systemu; liczba wartości hash znajdujących się w systemie.	
			III Etap 2026 r.	Liczba zapytań kierowanych do systemu.	
18.	2.1.13. Analiza prawnych i technologicznych możliwości adaptacji i wdrożenia narzędzi / rozwiązań technologicznych umożliwiających proaktywne przeszukiwanie Internetu i ujawnianie treści pornograficznych z udziałem małoletnich	Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja	2026 r.	Liczba analiz obowiązujących przepisów i rozwiązań technologicznych.	
19.	2.2.1. Opracowanie systemu i zasad koordynacji w Prokuraturze w zakresie: zbierania danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich; przeprowadzanie analiz akt tej kategorii postępowań, sporządzanie cyklicznych sprawozdań z tych analiz i wydawanie na podstawie uzyskanych wniosków pism instrukcyjnych	Prokurator Krajowy	I Etap – I półrocze 2024 r.	Opracowanie systemu koordynacji.	
			II Etap	II półrocze 2024 r.	Liczba i rodzaj działań podjętych na poziomie poszczególnych jednostek prokuratur usprawniających prowadzenie postępowań o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
				2025 r.	
20.	2.2.2. Opracowanie i wydanie wytycznych dotyczących metodologii prowadzenia postępowań dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich w powszechnych jednostkach organizacyjnych Prokuratury i ich aktualizacje	Prokurator Generalny we współpracy z Prokuraturą Krajową	I Etap – I półrocze 2024 r.	Opracowanie wytycznych dotyczących zasad prowadzenia postępowań przez Powszechne jednostki organizacyjne Prokuratury i ich udostępnienie.	
			II Etap	2024 r.	Ocena potrzeby aktualizacji wytycznych i jej rezultat.
				2025 r.	
21.	2.2.3. Wyznaczenie w prokuraturach, w tym w prokuraturach okręgowych, prokuratorów koordynatorów ds. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz wypracowanie zasad i ram ich współpracy z koordynatorami z Komend	Prokurator Krajowy	2024 r.	Liczba koordynatorów w jednostkach Prokuratury, w tym w prokuraturach okręgowych; ustalenie zasad i ram współpracy prokuratorów koordynatorów z koordynatorami	

<p>22.</p>	<p>Wojewódzkich Policji oraz z oddziałów Straży Granicznej</p> <p>2.2.4. Wsparcie psychologiczne dla prokuratorów prowadzących postępowania o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz biegłych uczestniczących w takich postępowaniach</p>	<p>Prokurator Krajowy, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi w ramach podlegających im grup zawodowych</p>	<p>I Etap – I półrocze 2024 r.</p> <p>II Etap</p> <p>II półrocze 2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>z Komend Wojewódzkich Policji oraz z oddziałów Straży Granicznej.</p> <p>Ustalenie zasad uzyskiwania dostępu do wsparcia psychologicznego i zapewnienie punktów dostępności.</p> <p>Liczba osób uczestniczących w różnych formach wsparcia psychologicznego.</p>
<p>23.</p>	<p>2.2.5 Inwentaryzacja i zaewidencjonowanie istniejących materiałów edukacyjnych/dydaktycznych dla funkcjonariuszy Policji, sędziów, prokuratorów, kuratorów, biegłych dotyczących metodyki prowadzenia przez nich czynności z małoletnimi pokrzywdzonymi przestępstwami i nieletnimi sprawcami czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz umieszczenie materiałów na stronie internetowej realizatorów działań</p>	<p>Akademia Wymiaru Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury</p>	<p>I Etap 2024 r.</p> <p>II Etap 2024 r.</p> <p>III Etap 2025 r.</p>	<p>Inwentaryzacja materiałów (stworzenie wykazu materiałów).</p> <p>Liczba materiałów umieszczonych w wykazie.</p> <p>Rekomendacje dotyczące opracowania nowych pozycji.</p>
<p>24.</p>	<p>2.2.6. Opracowanie przeznaczonych dla sędziów i prokuratorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metodyki wysłuchania małoletniego w postępowaniu cywilnym i opiekuńczym; - metodyki przesłuchiwania nieletniego (na potrzeby postępowania na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.); - metodyki przesłuchania oskarżonego, który nie ukończył 18 lat; - metodyki przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego i świadka w procesie karnym, z uwzględnieniem metodyki przesłuchania osób poniżej 18 lat ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi oraz cudzoziemców 	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie oraz z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>2024 r.</p>	<p>Liczba opracowanych metodyk.</p>

25.	2.2.7. Opracowanie wytycznych dotyczących standardów opiniowania przez biegłych z zakresu psychologii, informatyki, antropologii/antroposkopii, ginekologii, seksuologii, psychiatrii uczestniczących w postępowaniach dotyczących popełnienia czynu zabronionego / czynu karalnego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Instytutem im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi	2026 r.	Wytyczne dotyczących standardów opiniowania przez biegłych z danej dziedziny (liczba wytycznych).
26.	2.2.8. Otwarcie odpłatnych studiów podyplomowych dla specjalistów z zakresu informatyki, antropologii/antroposkopii, seksuologii, psychologii sądowej, psychiatrii oraz ginekologii z zakresu prawnych aspektów opiniowania oraz uczestnictwa w czynnościach procesowych z udziałem małoletnich	Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, inne zainteresowane jednostki naukowe, oświatowe	I Etap 2025 r.	Otwarcie kierunku w ramach studiów podyplomowych; liczba uczelni posiadających studia podyplomowe z zakresu prawnych aspektów opiniowania oraz uczestnictwa w czynnościach procesowych z udziałem małoletnich.
27.	2.3.1. Zapewnienie dostępu do programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych osobom z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osobom, które popełniły czynny zabronione / czynny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia, Centralny Zarząd Służby Więziennej we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości	II Etap 2025 r. 2026 r.	Liczba osób, które podjęły i ukończyły studia podyplomowe. Liczba jednostek oraz ośrodków ochrony zdrowia, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia medyczne wskazanym osobom.
28.	2.3.2. Przygotowanie informacji o programach terapeutycznych oraz świadczeniach medycznych w publicznym systemie ochrony zdrowia dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osób, które popełniły czynny zabronione / czynny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia	2025 r.	Liczba jednostek penitencjarnych, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia medyczne wskazanym osobom. Liczba placówek resocjalizacyjnych, w których są realizowane programy terapeutyczne lub udzielane świadczenia.
2025 r.				Liczba osób, które skorzystały ze wskazanych informacji.

29.	2.3.3. Ewaluacja zapotrzebowania, dostępności i korzystania z programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych przez osoby z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz osoby, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia	<p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Liczba osób ubiegających się o udział w programie terapeutycznym lub dostęp do świadczenia medycznego; liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań terapeutycznych lub udzielających świadczeń medycznych osobom z zaburzeniami preferencji seksualnych, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich; liczba osób, które skorzystały z programów oddziaływań terapeutycznych lub świadczeń medycznych dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.</p>
30.	2.3.4. Opracowanie wytycznych dotyczących opiniowania w sprawach o czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w których jest konieczne powołanie biegłych z zakresu różnych specjalności	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Selma w Krakowie, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości	2025 r.	Liczba wytycznych dotyczących opiniowania we wskazanym zakresie.

31.	2.3.5. Dokonywanie oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego przez osoby, które popełniły czyn zabroniony / czyn karalny przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Prokuratury, sądy, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024 r.	Liczba oskarżonych / skazanych / nieletnich, co do których sporządzono opinię na okoliczność oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich. Liczba sprawców / nieletnich, wobec których zdiagnozowano potrzebę objęcia terapią.
			2025 r.	
			2026 r.	
32.	2.3.6. Monitorowanie przypadków recydywy wśród osób, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, po ukończeniu oddziaływań terapeutycznych	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z sądami powszechnymi, Centralnym Zarządem Służby Więziennej	2024 r.	Liczba osób skazanych za czyny przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, które po ukończeniu programu terapeutycznego ponownie popełniły czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego. Liczba nieletnich sprawców czynów karalnych, którzy po ukończeniu programu terapeutycznego ponownie popełnili czyn karalny albo czyn zabroniony przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego.
			2025 r.	
			2026 r.	
33.	2.3.7. Zachęcanie do zawierania porozumień między jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej oraz podmiotami leczniczymi w zakresie diagnozowania / zapewniania oddziaływań terapeutycznych dla osób, które dopuściły się czynów zabronionych przeciwko	Ministerstwo Zdrowia, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024 r.	Liczba zawartych porozumień.
			2025 r.	
			2026 r.	

	<p>wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich</p> <p>2.3.8. Organizacja szkoleń dla kadr zakładów dla nieletnich: – zespołów psychologiczno-pedagogicznych, – pracowników pedagogicznych, – pracowników niepedagogicznych</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości, zakłady dla nieletnich we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>2024–2025</p>	<p>Liczba przeszkolonych osób z kadry zakładów dla nieletnich.</p>
34.		<p>Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl</p>	<p>I Etap – I półrocze 2025 r. II Etap 2026 r.</p>	<p>Opracowanie dobrych praktyk. Ocena aktualności / przydatności opracowanych dobrych praktyk.</p>
35.	<p>2.4.1. Opracowanie dobrych praktyk w obszarze klasyfikacji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich</p>	<p>Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości</p>	<p>I Etap 2025 r. II Etap 2025–2026 r.</p>	<p>Opracowanie koncepcji funkcjonowania bazy, zgodnie z wynikami opinii prawnych. Propozycje zmian legislacyjnych, zgodnie z wynikami analiz prawnych.</p>
36.	<p>2.4.2. Przygotowanie do wdrożenia krajowej bazy materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci</p>	<p>Policja</p>	<p>2025 r.</p>	<p>Liczba koordynatorów posiadających dostęp do bazy Interpolu (ICSE).</p>
37.	<p>2.4.3. Zapewnienie dostępu do bazy Interpolu (ICSE) koordynatorom KWP/KSP, policjantom służb kryminalnej oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji prowadzącym czynności w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel wydziałów oświaty z danej gminy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi i zainteresowanymi jednostkami ochrony zdrowia. Podmiot wspierający – Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15</p>	<p>2024 r. 2025 r. 2026 r.</p>	<p>Liczba i rodzaj podjętych działań we wskazanym zakresie.</p>
38.	<p>3.1.1. Działania na rzecz wzmocnienia współpracy między przedstawicielami poszczególnych służb: kuratorów sądowych, Policji, Straży Granicznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli kuratorów oświaty, centrum edukacji artystycznej i zainteresowanych jednostek ochrony zdrowia, działających na obszarze właściwości sądu rejonowego w celu zapewnienia spójności działań służb oraz podniesienia skuteczności niesionej pomocy</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel wydziałów oświaty z danej gminy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi i zainteresowanymi jednostkami ochrony zdrowia. Podmiot wspierający – Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15</p>	<p>2024 r. 2025 r. 2026 r.</p>	<p>Liczba i rodzaj podjętych działań we wskazanym zakresie.</p>

39.	3.1.2. Opracowanie wytycznych dla ośrodków pomocy społecznej dotyczących organizacji pracy na potrzeby zastosowania procedury określonej w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.)	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sprawiedliwości	2024 r.	Wytyczne dotyczące organizacji pracy.
40.	3.1.3. Przygotowanie miejsc pieczy zastępczej dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym / czynem karalnym przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości w celu zapewnienia im właściwej ochrony i opieki	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	I Etap 2024 r. II Etap 2025 r.	Opracowanie koncepcji lokalizacji i profilu miejsc pieczy zastępczej dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości. Liczba miejsc dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości.
41.	3.1.4. Stworzenie lokalnego wykazu służb socjalnych, pedagogów szkolnych, dzielnicowych, przedstawicieli Straży Granicznej, kuratorów sądowych, ośrodków Funduszu Sprawiedliwości, organizacji pozarządowych i opublikowanie go na stronach Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, prokuratur, sądów oraz ich bieżąca aktualizacja	Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), sądy, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel właściwego kuratora oświaty, powołane jednostki organizacyjne prokuratury, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego	III Etap 2025 r. 2026 r. I Etap 2024 r.	Liczba małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości, które zostały umieszczone w miejscach pieczy dostosowanych do ich potrzeb. Koncepcja wykazu.
42.	3.1.5. Opracowanie wykazu spełniających ustalone standardy miejsc/punktów specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, udzielających wsparcia materialnego, prawnego małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami	Biuro Rzecznika Praw Dziecka we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny	II Etap 2025 r. 2026 r. I Etap 2024 r.	Liczba utworzonych wykazów. Liczba miejsc publikacji w danym powiecie. Opracowanie standardów miejsc / punktów pomocy / wsparcia dla małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości.

	karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, z oznaczeniem miejsc / punktów przygotowanych na przyjęcie małoletnich z problemami komunikacyjnymi	i Polityki Społecznej, zainteresowanymi podmiotami/institucjami/organizacjami pozarządowymi	II Etap	2025 r.	Liczba punktów pomocy i rodzaj oferowanej pomocy spełniających ustalone standardy; liczba osób, które skorzystały z różnych form pomocy w punktach; koszt świadczeń udzielonych osobom pokrzywdzonym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
				2026 r.	
43.	3.1.6. Umieszczenie informacji z pkt 3.1.4. i 3.1.5. na platformie https://www.116sos.pl/wyszukiwarka_osrodkow .	i Polityki Społecznej, zainteresowanymi podmiotami/institucjami/organizacjami pozarządowymi	2025 r.	2025 r.	Liczba podmiotów / instytucji pomocowych, których dane umieszczono na platformie.
44.	3.1.7. Upowszechnianie informacji o punktach / miejscach świadczących specjalistyczną pomoc i udzielających wsparcia małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz rodzaju świadczonej pomocy / wsparcia	NASK – PIB, Rzecznik Praw Dziecka, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Rzecznikiem Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2025 r.	2025 r.	Liczba i rodzaj działań na rzecz upowszechnienia informacji o punktach / miejscach świadczących pomoc i wsparcie dla małoletnich.

			spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 we współpracy z zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2026 r.	
45.	3.1.8. Upowszechnienie informacji o działaniu i możliwości uzyskania wsparcia za pośrednictwem numeru 116 123	NASK – PIB/Dyzurnet.pl, podmiot wspierający – Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15	2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba i rodzaj działań na rzecz upowszechnienia informacji o numerze 116 123.	
46.	3.1.9. Opracowanie zasad współpracy między instytucjami i organizacjami, w tym prowadzonymi Infolinię, a ośrodkami działającymi w ramach Funduszu Sprawiedliwości w celu ułatwienia osobom małoletnim skorzystania ze wsparcia prawnego, psychologicznego lub materialnego	Ministerstwo Sprawiedliwości (Fundusz Sprawiedliwości), inne zainteresowane instytucje i organizacje	I Etap 2024 r.	Liczba zawartych porozumień.	
47.	3.1.10. Organizowanie konferencji poświęconych problematyce przeciwdziałania czynom zabronionym / czynom karalnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z innymi ministerstwami, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi.	II Etap 2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba małoletnich skierowanych z Infolinii do ośrodków Funduszu Sprawiedliwości.	
			2023 r. 2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba zorganizowanych konferencji; liczba osób uczestniczących w konferencjach.	

48.	<p>3.2.1. Opracowanie zaleceń co do standardów ochrony małych dla każdej placówki oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małych, do której uczęszczają lub w których przebywają małolatni, oraz innych miejsc, gdzie są prowadzone zajęcia grupowe lub jest organizowana działalność tego rodzaju dla małych</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sportu i Turystyki, Ministerstwem Edukacji i Nauki, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>I Etap – I półrocze 2024 r.</p> <p>II Etap</p> <p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Opracowanie zaleceń w zakresie standardów dla placówek określonego rodzaju.</p> <p>Liczba placówek, instytucji, które wdrożyły standardy.</p>
49.	<p>3.2.2. Organizacja szkoleń kaskadowych dla nauczycieli / pedagogów z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego, rozpoznawania objawów wykorzystania seksualnego i postępowania w przypadku podejrzenia / ujawnienia czynu przeciwko wolności seksualnej i obywatelskiej popełnionego na szkodę małego ucznia</p>	<p>Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>I Etap 2024 r.</p> <p>II Etap</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Zasady organizacji szkoleń i programów szkoleń, przygotowanie szkoleń i materiałów do szkoleń.</p> <p>Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń.</p>
50.	<p>3.2.3. Wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia z zakresu komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami przeciwko wolności seksualnej i obywatelskiej</p>	<p>Ministerstwo Zdrowia we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>2024 r.</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Rodzaj i liczba działań wspierających.</p>
51.	<p>3.2.4. Organizacja szkoleń dla asystentów rodziny, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości z zakresu czynników ryzyka skrzywdzenia czynnem przeciwko wolności seksualnej i obywatelskiej oraz komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi tego rodzaju czynami</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>I Etap – I półrocze 2024 r.</p> <p>II Etap</p> <p>2025 r.</p> <p>2026 r.</p>	<p>Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumień międzyinstytucjonalnych, zasad naboru, liczby uczestników.</p> <p>Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych osób.</p>

52.	3.2.5. Organizacja interdyscyplinarnych szkoleń lub warsztatów tematycznych dla służb socjalnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów oraz osób pierwszego kontaktu z Sieci Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w celu poprawy komunikacji, a także podnoszenia kompetencji w zakresie podejmowania interwencji i pracy z małoletnim skrzywdzonym czynem zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), prezesi sądów rejonowych, Policja, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu, zainteresowane organizacje pozarządowe	I Etap – I półrocze 2024 r.		Koncepcja szkoleń – wypracowanie porozumienia, zasad naboru, liczby uczestników.
			II Etap	2024 r. 2025 r. 2026 r.	
53.	3.3.1. Podnoszenie kompetencji sędziów orzekających w sprawach karnych i cywilnych z zakresu dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym związanych z popełnieniem czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	2024 r.	Liczba szkoleń/warsztatów. Liczba przeszkolonych osób.	
			2025 r.		
			2026 r.		
54.	3.3.2. Badanie jakościowe i ilościowe akt spraw karnych i cywilnych dotyczące zasadzanych świadczeń o charakterze kompensacyjnym oraz wykonywania orzeczeń	Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 Instytut Wymiaru Sprawiedliwości	2023 r.	Liczba i rodzaj raportów.	
			2025 r.		
55.	3.4.1. Zwiększenie świadomości małoletnich o telefonach zaufania dla dzieci oraz możliwych formach komunikacji	Rzecznik Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe	2023 r.	Liczba podjętych działań. Liczba przyjętych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa.	
			2024 r.		
			2025 r.		
			2026 r.		
56.	4.1.1. Zaewidencjonowanie dostępnych, interdyscyplinarnych materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich oraz opiekunów/rodziców (broшуry, wideo) oraz przedstawienie propozycji opracowania nowych materiałów, przeznaczonych do udostępnienia i wykorzystania w szkołach i placówkach	Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie z Ministerstwem Edukacji i Nauki we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, NASK – PIB, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	I Etap 2024 r.	Zaewidencjonowanie materiałów. Liczba materiałów w ewidencji. Liczba zaakceptowanych propozycji opracowania nowych materiałów.	
			II Etap 2024 r.		
			III Etap 2025 r.		

57.	4.1.2. Opracowanie na bazie uwzględnionych rekomendacji z zadania 4.1.1. materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich oraz opiekunów/rodziców	Ministerstwo Sprawiedliwości, NASK – PIB, Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2025 r.	Liczba opracowanych materiałów z dostosowaniem treści i metod do odbiorcy.
			2026 r.	
58.	4.1.3. Udostępnienie i upowszechnienie materiałów z pkt 4.1.1. i 4.1.2.	Ministerstwo Edukacji i Nauki wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, NASK – PIB, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji	2025 r.	Liczba udostępnionych materiałów. Liczba miejsc udostępnienia.
			2026 r.	
59.	4.1.4. Przeprowadzanie w szkołach i placówkach zajęć profilaktycznych poświęconych zagrożeniom czynnymi zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym w Internecie, oraz zagadnieniom odpowiedzialności prawnej nieletnich z wykorzystaniem dostępnych materiałów lub przy udziale przedstawicieli Dyżurnet.pl, Policji, zaproszonych sędziów i prokuratorów	Dyrektorzy szkół i placówek we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, NASK – PIB, Policją, sądami, Prokuraturą, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	I Etap 2024 r.	Koncepcja zajęć – wypracowanie porozumienia z wybranymi jednostkami/instytucjami zaproszonymi na zajęcia, opracowanie programu zajęć w sposób dostosowany do wieku uczniów.
			II Etap 2025 r. 2026 r.	
60.	4.1.5. Przygotowanie i prowadzenie działań informacyjnych na temat zjawiska występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich z udziałem Polskiego Centrum Programu Safer Internet oraz podnoszenie poziomu wrażliwości i świadomości społecznej na to zjawisko	Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z NASK – PIB, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	I Etap 2024 r.	Program działań informacyjnych.
			II Etap 2025 r. 2026 r.	
61.	4.1.6. Opracowanie przez polskie związki sportowe regulacji określających zasady etyczne		I Etap 2024 r.	Opracowanie regulacji określających zasady etyczne.

	uwzględniających specyfikę danego sportu oraz monitorowanie ich wdrażania	Ministerstwo Sportu i Turystyki we współpracy z Polskimi Związkami Sportowymi	II Etap	2025 r. 2026 r.	Liczba Związków, które wdrożyły regulacje określające zasady etyczne.
62.	4.2.1. Opracowanie procedur postępowania dla sytuacji po ujawnieniu lub otrzymaniu zgłoszenia o wykorzystaniu lub treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletniego zamieszczanych w cyberprzestrzeni	Dyżurnet.pl, Policja we współpracy z zainteresowanymi dostawcami produktów i usług internetowych	2024 r.		Opracowane procedury postępowania.
63.	4.3.1. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych działań edukacyjnych i ich aktywny udział w tych działaniach	Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji	2023 r. 2024 r. 2025 r. 2026 r.		Liczba skonsultowanych działań edukacyjnych.
64.	4.3.2. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych zmian aktów prawnych	Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości we współpracy z Młodzieżową Radą Sprawiedliwości	2023 r. 2024 r. 2025 r. 2026 r.		Liczba skonsultowanych projektów aktów prawnych.
65.	4.4.1 Diagnoza kompetencji kadr profesjonalistów podejmujących i mogących podejmować interwencje psychologiczne wobec skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Instytut Wymiaru Sprawiedliwości	2023 r.		Raport/diagnoza kompetencji.
66.	4.4.2. Prace analityczne w kierunku ustalenia zakresu działania oraz trybu wdrożenia dedykowanej telefonicznej linii pomocowo-informacyjnej dotyczącej obszaru przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości i wsparciu technicznym NASK – PIB	I Etap 2025 r. II Etap 2026 r.		Opracowanie koncepcji funkcjonowania linii telefonicznej, zgodnie z wynikami analiz prawnych, określenie kompetencji ekspertów – konsultantów. Liczba i charakter prac na rzecz uruchomienia dedykowanej telefonicznej linii pomocowo-informacyjnej dotyczącej obszaru przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności

67.	4.4.3. Stworzenie wykazu ośrodków udzielających świadczeń specjalistycznych z zakresu psychiatrii i seksuologii oraz jego udostępnienie na stronie Ministerstwa Zdrowia	Ministerstwo Zdrowia	2024 r.	seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.
68.	4.4.4. Opracowanie materiałów informacyjnych na temat problematyki zaburzeń preferencji seksualnych, działań prewencyjnych skierowanych do osób z takimi zaburzeniami, a następnie zapewnienie ich dostępności na stronach Ministerstwa Zdrowia oraz wyspecjalizowanych, zainteresowanych instytucji	Ministerstwo Zdrowia	I Etap 2024 r. II Etap 2025 r. 2026 r.	Wykaz ośrodków wraz z danymi adresowymi i kontaktowymi. Liczba opracowanych i umieszczonych na stronie Ministerstwa Zdrowia materiałów informacyjnych. Liczba wyświetleń materiałów informacyjnych.
69.	4.4.5. Powiększenie bazy lokalowej w zakładach karnych na potrzeby utworzenia nowych oddziałów terapeutycznych	Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba miejsc w oddziałach terapeutycznych.
70.	4.4.6. Zwiększenie liczby etatów dla terapeutów i psychologów w zakładach karnych	Centralny Zarząd Służby Więziennej, Ministerstwo Sprawiedliwości	2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba etatów terapeutów. Liczba etatów psychologów.
71.	5.1.1. Opracowanie rozwiązań legislacyjnych lub pozalegisłacyjnych, służących przeciwdziałaniu niewłaściwemu wykorzystywaniu produktów i usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB, Policja, Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej	2026 r.	Zakres i charakter opracowanych rozwiązań.
72.	5.2.1. Podnoszenie świadomości pracowników / podmiotów z obszaru sektora gospodarki i usług na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, jego skali, procedury reagowania i powiadamiania o zagrożeniu	Zainteresowane podmioty z sektora gospodarki i usług, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi.	2024 r. 2025 r. 2026 r.	Liczba inicjatyw (dyskusji, kampanii) oraz ich zasięg.
	6.1.1. Organizacja dyskusji na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i	NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Ministerstwo Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do	2023 r.	Liczba podjętych inicjatyw.

73.	<p>obyczajności na szkodę małoletnich, opracowanie wytycznych dla mediów z zakresu przedstawiania problematyki wykorzystania seksualnego małoletnich oraz upowszechnianie terminologii wrażliwej na osobę skrzywdzoną i szanującą jej godność.</p>	<p>spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Rada Etyki Mediów we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	2024 r.	<p>Liczba zrealizowanych działań szkoleniowych, liczba przeszkolonych osób.</p>
			2025 r.	
			2026 r.	
74.	<p>6.2.2 Organizacja szkoleń/webinariów dla dziennikarzy na temat bezpieczeństwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, unikania działań powodujących wtórna wiktymizację małoletnich, poszanowania ich prywatności</p>	<p>NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Rada Etyki Mediów, zainteresowane instytucje i podmioty, których celem jest zapewnienie etycznego przekazu medialnego, we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	2024 r.	<p>Liczba zrealizowanych działań szkoleniowych, liczba przeszkolonych osób.</p>
			2025 r.	
			2026 r.	

Załącznik nr 2: Harmonogram działań, określenie wykonawców i sposobu finansowania działań

Nr	Nazwa działania	Organ/instytucja wykonująca	Termin realizacji	Szacunkowe nakłady finansowe	Potencjalne źródło finansowania
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	1.1.1. Kompleksowe gromadzenie danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obywateli na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Prokuraturą Krajową, NASK – PIB/Dyzurnet.pl, Biurem Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2023 r., II Etap 2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
2.	1.1.2. Gromadzenie danych statystycznych o liczbie wydanych i wykonanych orzeczeń sądów nakładających obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach terapeutycznych na osoby skazane za przestępstwa określone w art. 197–203 k.k.	Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2023 r., II Etap 2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
3.	1.1.3. Prowadzenie badań aktowych w celu monitorowania występowania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obywateli na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyzurnet.pl	2026 r.	Całkowity koszt 30 000,00 zł (trzydzieści tysięcy zł rocznie)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
4.	1.1.4. Opracowanie sprawozdań, badań, w tym badań społecznych, ekspertyz oraz analiz dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obywateli na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie (w sprawach przekazywanych do opiniowania) we współpracy z Prokuraturą Krajową, NASK – PIB/Dyzurnet.pl, Biurem Rzecznika Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024–2026 r.	Całkowity koszt 100 000,00 zł (sto tysięcy zł rocznie)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.

5.	1.2.1. Prowadzenie prac legislacyjnych w celu wzmocnienia ochrony małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, zainteresowane organizacje pozarządowe, NASK – PIB	2023–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z pracami legislacyjnymi.	-
6.	2.1.1. Przygotowanie programu oraz zasad wewnętrznej organizacji pracy Policji w obszarze zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Policja	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
7.	2.1.2. Powierzenie Koordynatorom Komendy Wojewódzkiej Policji (KWP) / Komendy Stożecznej Policji (KSP), policjantom służb kryminalnej (zajmującymi się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji uprawnień do prac przy wykorzystaniu bazy ICSE (International Child Sexual Exploitation database)	Policja	2025 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem – nie planuje się dodatków dla obsługujących bazę ICSE.	-
8.	2.1.3. Powierzenie koordynatorom z KWP/KSP/CBZC: – obowiązków konsultanta dla policjantów z jednostek podległych danej Komendzie Wojewódzkiej w sprawach z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności; – uprawnień do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powołanych jednostek Prokuratury z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach	Policja	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem – nie planuje się dodatków dla koordynatorów.	-
9.	2.1.4. Specjalizacja funkcjonariuszy – wyznaczenie w Komendach Miejskich Policji, Komendach Powiatowych Policji oraz Komendach Wojewódzkich Policji funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań	Policja	2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem – nie planuje	-

	przygotowawczych dot. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obywatelności na szkodę małoletnich				się dodatków dla wyspecjalizowanych funkcjonariuszy.	
10.	<p>2.1.5. Koordynacja prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej postępowań o czyny zabronione dotyczące handlu ludźmi na szkodę małoletniego, połączone z czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obywatelności, przez powierzenie koordynatorom ds. zwalczania i zapobiegania handlu ludźmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obowiązków konsultanta dla funkcjonariuszy z jednostek podległych danemu oddziałowi Straży Granicznej; - uprawnień do współpracy z wyznaczonymi koordynatorami z powołanych jednostek Prokuratury z wyłączeniem współpracy merytorycznej w prowadzonych sprawach 	Komenda Główna Straży Granicznej	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem – nie planuje się dodatków dla koordynatorów.	-	
11.	2.1.6. Organizowanie szkoleń z języka angielskiego dla policjantów ze służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP/KSP	Policja	2024–2026 r.	Całkowity koszt 250 000,00 zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.	
12.	2.1.7. Organizowanie szkoleń z zakresu identyfikacji osoby pokrzywdzonej, uwiidocznionej na materiałach cyfrowych przedstawiających treści pornograficzne z udziałem małoletnich dla policjantów służb kryminalnej (zajmujących się sprawami z zakresu handlu ludźmi) oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji, koordynatorów z Komend Wojewódzkich Policji, członków Zespołów do walki z Handlem Ludźmi z KWP/KSP	Policja	2024–2026 r.	Całkowity koszt 400 000,00 zł (czteryście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.	
13.	2.1.8. Organizowanie interdyscyplinarnych, międzyinstytucjonalnych szkoleń dla policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, pracowników NASK – PIB/Dyżurnet.pl, z zakresu aspektów psychospołecznych zjawiska	Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	Działanie realizowane w dwóch etapach:	Całkowity koszt 300 000,00 zł (trzysta tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.	

	wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym w cyberprzestrzeni, oraz metodologii prowadzenia postępowań w sprawach o czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich, komunikacji z małoletnimi, w tym z niepełnosprawnościami		I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.		
14.	2.1.9. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń warsztatowych dla funkcjonariuszy Policji, funkcjonariuszy Straży Granicznej, prokuratorów, sędziów, kuratorów sądowych, specjalistów z zakresu psychologii, psychiatrii, seksuologii poświęconych praktycznym aspektom zapobiegania i zwalczania czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury we współpracy z Instytutem im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Całkowity koszt 300 000,00 zł (trzysta tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
15.	2.1.10. Superwizja dla funkcjonariuszy Policji oraz Straży Granicznej, prowadzących postępowania z zakresu czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich	Policja, Komenda Główna Straży Granicznej	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Całkowity koszt 300 000,00 zł (trzysta tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
16.	2.1.11. Zapewnienie wsparcia psychologicznego funkcjonariuszom Policji prowadzącym postępowania w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich	Policja	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Całkowity koszt 450 000,00 zł (czteryście pięćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.

17.	2.1.12. Przygotowanie do wdrożenia i wdrożenie systemu wymiany informacji o wartościach <i>hash</i> między Policją, NASK – PIB/Dyżurnet.pl oraz sektorem prywatnym	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, we współpracy zainteresowanymi przedstawicielami sektora prywatnego	Działanie realizowane w trzech etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025 r., III Etap 2026 r.	Dokładne koszty zostaną przedstawione po ich oszacowaniu na dalszym etapie prac.	-
18.	2.1.13. Analiza prawnych i technologicznych możliwości adaptacji i wdrożenia narzędzi /rozwiązań technologicznych umożliwiających proaktywne przeszukiwanie Internetu i ujawnianie treści pornograficznych z udziałem małoletnich 2.2.1. Opracowanie systemu i zasad koordynacji w Prokuraturze w zakresie: zbierania danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich; przeprowadzanie analiz akt tej kategorii postępowań, sporządzanie cyklicznych sprawozdań z tych analiz i wydawanie na podstawie uzyskanych wniosków pism instrukcyjnych	Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja Prokurator Krajowy	2026 r. Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Dokładne koszty zostaną przedstawione po ich oszacowaniu na dalszym etapie prac.	-
19.				Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
20.	2.2.2. Opracowanie i wydanie wytycznych dotyczących metodologii prowadzenia postępowań dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich w powszechnych jednostkach organizacyjnych Prokuratury i ich aktualizacje	Prokurator Generalny we współpracy z Prokuraturą Krajową	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
21.	2.2.3. Wyznaczenie w prokuraturach, w tym w prokuraturach okręgowych, prokuratorów koordynatorów ds. czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz wypracowanie zasad i ram ich	Prokurator Krajowy	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem. Nie przewiduje się dodatków	-

	współpracy z koordynatorami z Komend Wojewódzkich Policji oraz z oddziałów Straży Granicznej	Prokurator Krajowy, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi (w ramach podlegających im grup zawodowych)	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Całkowity koszt 270 000,00 zł 90 000,00 zł rocznie (dwieście siedemdziesiąt tysięcy zł / dziewięćdziesiąt tysięcy zł rocznie) od II etapu	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
22.	2.2.4. Wsparcie psychologiczne dla prokuratorów prowadzących postępowania o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich oraz biegłych uczestniczących w takich postępowaniach	Prokurator Krajowy, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi (w ramach podlegających im grup zawodowych)	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap – II półrocze 2024–2026 r.	Całkowity koszt 270 000,00 zł 90 000,00 zł rocznie (dwieście siedemdziesiąt tysięcy zł / dziewięćdziesiąt tysięcy zł rocznie) od II etapu	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
23.	2.2.5. Inwentaryzacja i zaewidencjonowanie istniejących materiałów edukacyjnych/dydaktycznych dla funkcjonariuszy Policji, sędziów, prokuratorów, kuratorów, biegłych dotyczących metodyki prowadzenia przez nich czynności z małoletnimi pokrzywdzonymi przestępstwami i nieletnimi sprawcami czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz umieszczenie materiałów na stronie internetowej realizatorów działania	Akademia Wymiaru Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury	Działanie realizowane w trzech etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2024 r., III Etap 2025 r.	Całkowity koszt 100 000,00 zł (sto tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
24.	2.2.6. Opracowanie przeznaczonych dla sędziów i prokuratorów: – metodyki wysłuchania małoletniego w postępowaniu cywilnym i opiekuńczym; – metodyki przesłuchiwania nieletniego (na potrzeby postępowania na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.); – metodyki przesłuchania oskarżonego, który nie ukończył 18 lat; – metodyki przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego i świadka w procesie karnym, z uwzględnieniem metodyki przesłuchania osób poniżej 18. roku życia ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi oraz cudzoziemców	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie oraz zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024 r.	Całkowity koszt 350 000,00 zł (trzysta pięćdziesiąt tysięcy zł)	Działanie finansowane ze środków projektowych.

25.	2.2.7. Opracowanie wytycznych dotyczących standardów opiniowania przez biegłych z zakresu psychologii, informatyki, antropologii/antroposkopii, ginekologii, seksuologii, psychiatrii uczestniczących w postępowaniach dotyczących popełnienia czynu zabronionego / czynu karalnego przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Instytutem im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi	2026 r.	Całkowity koszt 400 000,00 zł (czteryście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
26.	2.2.8. Otwarcie odpłatnych studiów poddyplomowych dla specjalistów z zakresu informatyki, antropologii/antroposkopii, seksuologii, psychologii sądowej, psychiatrii oraz ginekologii z zakresu prawnych aspektów opiniowania oraz uczestnictwa w czynnościach procesowych z udziałem małoletnich	Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, inne zainteresowane jednostki naukowe, oświatowe	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2025 r., II Etap 2025–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	Studia finansowane z opłat uczestników.
27.	2.3.1. Zapewnienie dostępu do programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych osobom z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osobom, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich.	Ministerstwo Zdrowia ¹⁾ , Centralny Zarząd Służby Więziennej we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości	2025 r.	Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
28.	2.3.2. Przygotowanie informacji o programach terapeutycznych oraz świadczeniach medycznych w publicznym systemie ochrony zdrowia dla osób z zaburzeniami preferencji seksualnych lub osób, które popełniły czyny zabronione / czyny karalne przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia	2025 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
29.	2.3.3. Ewaluacja zapotrzebowania, dostępności i korzystania z programów terapeutycznych oraz świadczeń medycznych przez osoby z zaburzeniami preferencji seksualnych oraz osoby, które popełniły	Ministerstwo Zdrowia	2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-

¹⁾ Wszystkie skutki finansowe zadań wskazanych w załączniku nr I do uchwały Rady Ministrów, do realizacji przez Ministerstwo Zdrowia lub we współpracy z Ministerstwem Zdrowia z tytułu realizacji uchwały, zostaną zabezpieczone w ramach limitów wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań w obszarze zdrowia, w tym w ramach ustalonego funduszu wynagrodzeń (niezwiększonego z tytułu tej uchwały), określonych zgodnie z art. 131c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.).

30.	czynny zabronione / czynny karalne przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich 2.3.4. Opracowanie wytycznych dotyczących opiniowania w sprawach o czynny zabronione / czynny karalne przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletnich, w których jest konieczne powołanie biegłych z zakresu różnych specjalności	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. prof. Jana Sehna w Krakowie, Instytutem Ekspertyz Medycznych w Łodzi, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości	2025 r.	Całkowity koszt 200 000,00 zł (dwieście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
31.	2.3.5. Dokonywanie oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego przez osoby, które popełniły czyn zabroniony / czyn karalny przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Prokuratura, sądy, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024-2026 r.	Informacje pozyskiwane w ramach opinii biegłych, wydawanych na takich zasadach jak dotychczas.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
32.	2.3.6. Monitorowanie przypadków recydywy wśród osób, które dopuściły się czynów zabronionych / czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, po ukończeniu oddziaływań terapeutycznych	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z sądami powszechnymi, Centralnym Zarządem Służby Więziennej	2024-2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
33.	2.3.7. Zachęcanie do zawierania porozumień między jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej oraz podmiotami leczniczymi w zakresie diagnozowania / zapewniania oddziaływań terapeutycznych dla osób, które dopuściły się czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024-2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
34.	2.3.8. Organizacja szkoleń dla kadr zakładów dla małoletnich: - zespołów psychologiczno-pedagogicznych, - pracowników pedagogicznych, - pracowników niepedagogicznych	Ministerstwo Sprawiedliwości, zakłady dla małoletnich	2024-2025 r.	Całkowity koszt 518 000,00 zł (pięćset osiemnaście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
35.	2.4.1. Opracowanie dobrych praktyk w obszarze klasyfikacji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich	Policja, NASK – PIB/Dyżurnet.pl	I półrocze 2025-2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-

36.	2.4.2. Przygotowanie do wdrożenia krajowej bazy materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB/Dyżurnet.pl, Policja we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2025 r., II Etap 2025–2026 r.	Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
37.	2.4.3. Zapewnienie dostępu do bazy Interpolu (ICSE) koordynatorom KWP/KSP, policjantom służb kryminalnej oraz zwalczania cyberprzestępczości z Komendy Głównej Policji prowadzącym czynności w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości na szkodę małoletnich	Policja	2025 r.	Całkowity koszt 300 000,00 zł (trzysta tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
38.	3.1.1. Działania na rzecz wzmacniania współpracy między przedstawicielami poszczególnych służb: kuratorów sądowych, Policji, Straży Granicznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli kuratorów oświaty, centrum edukacji artystycznej i zainteresowanych jednostek ochrony zdrowia, działających na obszarze właściwości sądu rejonowego w celu zapewnienia spójności działań służb oraz podniesienia skuteczności niesionej pomocy	Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel wydziałów oświaty z danej gminy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi i zainteresowanymi jednostkami ochrony zdrowia. Podmiot wspierający – Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15	2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
39.	3.1.2. Opracowanie wytycznych dla ośrodków pomocy społecznej dotyczących organizacji pracy na potrzeby zastosowania procedury określonej w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.)	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sprawiedliwości	2024 r.	Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
40.	3.1.3. Przygotowanie miejsc pieczy zastępczej dostosowanych do potrzeb małoletnich pokrzywdzonych czynem zabronionym / czynem karalnym przeciwko wolności seksualnej i obywatelskości w celu zapewnienia im właściwej ochrony i opieki	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Działanie realizowane w trzech etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025 r.	Działanie powiązane z działaniem 3.2.4.	-

41.	3.1.4. Stworzenie lokalnego wykazu służb socjalnych, pedagogów szkolnych, dzielnicowych, przedstawicieli Straży Granicznej, kuratorów sądowych, ośrodków Funduszu Sprawiedliwości, organizacji pozarządowych i opublikowanie go na stronach Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, prokuratur, sądów oraz ich bieżąca aktualizacja	Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), sądy, ośrodki pomocy społecznej, Policja, Komendant właściwego oddziału Straży Granicznej, przedstawiciel właściwego kuratora oświaty, powołane jednostki organizacyjne Prokuratury, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego	III Etap 2025–2026 r. Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
42.	3.1.5. Opracowanie wykazu spełniających ustalone standardy miejsc / punktów specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, udzielających wsparcia materialnego, prawnego małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, z oznaczeniem miejsc / punktów przygotowanych na przyjęcie małoletnich z problemami komunikacyjnymi	Rzecznik Praw Dziecka we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, zainteresowanymi podmiotami / instytucjami / organizacjami pozarządowymi	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.	Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.	-
43.	3.1.6. Umieszczenie informacji z pkt 3.1.4. i 3.1.5. na platformie https://www.116sos.pl/wyszukiwarka_osrodkow	NASK – PIB we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwem Edukacji i Nauki, Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Policją, Komendą Główną Straży Granicznej, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Rzecznikiem Praw Dziecka, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2025–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
44.	3.1.7. Upowszechnianie informacji o punktach / miejscach świadczących specjalistyczną pomoc i udzielających wsparcia małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karalnymi	NASK – PIB, Rzecznik Praw Dziecka, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rodziny i Polityki	2025–2026 r.	Całkowity koszt 400 000,00 zł (cztery sta tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.

45.	przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz rodzaju świadczonej pomocy / wsparcia	3.1.8. Upowszechnienie informacji o działaniu i możliwości uzyskania wsparcia za pośrednictwem numeru 116 123	Spolecznej, Policja, Komenda Główna Straży Granicznej, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 we współpracy z zainteresowanymi jednostkami samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024–2026 r.	Całkowity koszt 200 000,00 zł (dwieście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
46.	3.1.9. Opracowanie zasad współpracy między instytucjami i organizacjami, w tym prowadzącymi Infolinię, a ośrodkami działającymi w ramach Funduszu Sprawiedliwości w celu ułatwienia osobom małoletnim skorzystania ze wsparcia prawnego, psychologicznego lub materialnego	Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), inne zainteresowane instytucje i organizacje	NASK – PIB/Dyzurnet.pl., podmiot wspierający – Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
47.	3.1.10. Organizowanie konferencji poświęconych problematyce przeciwdziałania czynom zabronionym / czynom karalnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z innymi ministerstwami, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z innymi ministerstwami, Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Akademią Wymiaru Sprawiedliwości, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2023–2026 r.	Całkowity koszt 100 000,00 zł (sto tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
48.	3.2.1. Opracowanie zaleceń co do standardów ochrony małoletnich dla każdej placówki oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, do której uczęszczają lub w których przebywają małoletni, oraz innych miejsc, gdzie są	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sportu i Turystyki, Ministerstwem Edukacji i Nauki, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu	Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sportu i Turystyki, Ministerstwem Edukacji i Nauki, Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r.,	Całkowity koszt 130 000,00 zł (sto trzydzieści tysięcy zł)	Działanie finansowane z funduszy jednostki.

<p>49.</p>	<p>3.2.2. Organizacja szkoleń kaskadowych dla nauczycieli / pedagogów z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego, rozpoznawania objawów wykorzystania seksualnego i postępowania w przypadku podejrzenia / ujawnienia czynu przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionego na szkodę małoletniego ucznia</p>	<p>seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>Ośrodek Rozwoju Edukacji, zainteresowane organizacje pozarządowe</p>	<p>Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.</p>	<p>Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.</p>	<p>Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.</p>
<p>50.</p>	<p>3.2.3. Wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia z zakresu komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności</p>	<p>Ministerstwo Zdrowia, zainteresowane organizacje pozarządowe</p>	<p>Ministerstwo Zdrowia, zainteresowane organizacje pozarządowe</p>	<p>2024–2026 r.</p>	<p>Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.</p>	<p>Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.</p>
<p>51.</p>	<p>3.2.4. Organizacja szkoleń dla asystentów rodziny, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.), pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości z zakresu czynników ryzyka skrzywdzenia czynnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi tego rodzaju czynami</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi</p>	<p>Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap – I półrocze 2024 r., II Etap 2025–2026 r.</p>	<p>Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.</p>	<p>Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.</p>	
<p>52.</p>	<p>3.2.5. Organizacja interdyscyplinarnych szkoleń lub warsztatów tematycznych dla służb socjalnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów oraz osób pierwszego kontaktu z Siecią Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześtępstwem w celu poprawy komunikacji, a także podnoszenia kompetencji w zakresie podejmowania interwencji i pracy z małoletnim skrzywdzonym czynnym zabronionym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości (w tym Fundusz Sprawiedliwości), prezesi sądów rejonowych, Policja, zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminy i powiatu, zainteresowane organizacje pozarządowe</p>	<p>Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2023 r., II Etap 2024–2026 r.</p>	<p>Całkowity koszt 1 200 000,00 zł (milion dwieście tysięcy zł /trzysta tysięcy zł rocznie)</p>	<p>Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.</p>	

53.	3.3.1. Podnoszenie kompetencji sędziów orzekających w sprawach karnych i cywilnych z zakresu dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym związanych z popełnieniem czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	2024–2026 r.	Całkowity koszt 24 000,00 zł 8 000,00 zł rocznie (dwadzieścia cztery tysiące zł / osiem tysięcy zł rocznie)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek – dotacja na szkolenia. Wysokość wynagrodzenia uzależniona od statusu naukowego wykładowcy.
54.	3.3.2. Badanie jakościowe i ilościowe akt spraw karnych i cywilnych dotyczące zasądzonych świadczeń o charakterze kompensacyjnym oraz wykonywania orzeczeń	Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15	2023 r. i 2025 r.	Całkowity koszt 40 000,00 zł (czterdzieści tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
55.	3.4.1. Zwiększenie świadomości małoletnich o telefonach zaufania dla dzieci oraz możliwych formach komunikacji	Rzecznik Praw Dziecka, zainteresowane organizacje pozarządowe	2023–2026 r.	Całkowity koszt 200 000,00 zł (dwieście tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
56.	4.1.1. Zaewidencjonowanie dostępnych, interdyscyplinarnych materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich oraz opiekunów / rodziców (broшуry, wideo) oraz przedstawienie propozycji opracowania nowych materiałów, przeznaczonych do udostępnienia i wykorzystania w szkołach i placówkach	Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie z Ministerstwem Edukacji i Nauki we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, NASK – PIB, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	Działanie realizowane w trzech etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2024 r., III Etap 2025 r.	Całkowity koszt 100 000,00 zł (sto tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
57.	4.1.2. Opracowanie na bazie uwzględnionych rekomendacji z zadania 4.1.1. materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, w tym w cyberprzestrzeni, dla małoletnich oraz opiekunów / rodziców	Ministerstwo Sprawiedliwości, NASK – PIB, Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2025–2026 r.	Całkowity koszt 40 000,00 zł (czterdzieści tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.

58.	4.1.3. Udostępnienie i upowszechnienie materiałów z pkt 4.1.1 i 4.1.2.	Ministerstwo Edukacji i Nauki wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, NASK – PIB, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji	2025–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
59.	4.1.4. Przeprowadzanie w szkołach i placówkach zajęć profilaktycznych poświęconych zagrożeniom czynnymi zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obywatelskiej, w tym w Internecie, oraz zagadnieniom odpowiedzialności prawnej nieletnich z wykorzystaniem dostępnych materiałów lub przy udziale przedstawicieli Dyżurnet.pl, Policji, zaproszonych sędziów i prokuratorów	Dyrektorzy szkół i placówek we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, NASK–PIB, Policją, sądami, Prokuraturą, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
60.	4.1.5. Przygotowanie i prowadzenie działań informacyjnych na temat zjawiska występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obywatelskiej na szkodę małoletnich z udziałem Polskiego Centrum Programu Safer Internet oraz podnoszenie poziomu wrażliwości i świadomości społecznej na to zjawisko	Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z NASK – PIB, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Młodzieżową Radą Sprawiedliwości, zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.	Całkowity koszt 60 000,00 zł (sześćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
61.	4.1.6. Opracowanie przez polskie związki sportowe regulacji określających zasady etyczne uwzględniających specyfikę danego sportu oraz monitorowanie ich wdrażania	Ministerstwo Sportu i Turystyki we współpracy z polskimi związkami sportowymi	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
62.	4.2.1. Opracowanie procedur postępowania dla sytuacji po ujawnieniu lub otrzymaniu zgłoszenia o wykorzystaniu lub treściach przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletniego zamieszczanych w cyberprzestrzeni	Dyżurnet.pl, Policja we współpracy z zainteresowanymi dostawcami produktów i usług internetowych	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
63.	4.3.1. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych działań edukacyjnych i ich aktywny udział w tych działaniach	Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości	2023–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-

64.	4.3.2. Prowadzenie konsultacji z dziećmi i młodzieżą w zakresie planowanych zmian aktów prawnych	Ministerstwo Sprawiedliwości, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości we współpracy z Młodzieżową Radą Sprawiedliwości	2023–2026 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
65.	4.4.1. Diagnoza kompetencji kadr profesjonalistów podejmujących i mogących podejmować interwencje psychologiczne wobec skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	Instytut Wymiaru Sprawiedliwości	2023 r.	Całkowity koszt 30 000,00 zł (trzydzieści tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
66.	4.4.2. Prace analityczne w kierunku ustalenia zakresu działania oraz trybu wdrożenia dedykowanej telefonicznej linii pomocowo-informacyjnej dotyczącej obszaru przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Ministerstwo Zdrowia we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości i wsparciu technicznym NASK – PIB	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2025 r., II Etap 2026 r.	Dokładne koszty zostaną określone po ich oszacowaniu, przed przystąpieniem do prac.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
67.	4.4.3. Stworzenie wykazu ośrodków udzielających świadczeń specjalistycznych z zakresu psychiatrii i seksuologii oraz jego udostępnienie na stronie Ministerstwa Zdrowia	Ministerstwo Zdrowia	2024 r.	Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
68.	4.4.4. Opracowanie materiałów informacyjnych na temat problematyki zaburzeń preferencji seksualnych, działań prewencyjnych skierowanych do osób z takimi zaburzeniami, a następnie zapewnienie ich dostępności na stronach Ministerstwa Zdrowia oraz wyspecjalizowanych, zainteresowanych instytucji	Ministerstwo Zdrowia	Działanie realizowane w dwóch etapach: I Etap 2024 r., II Etap 2025–2026 r.	Całkowity koszt 50 000,00 zł (pięćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
69.	4.4.5. Powiększenie bazy lokalowej w zakładach karnych na potrzeby utworzenia nowych oddziałów terapeutycznych	Centralny Zarząd Służby Więziennej	2024–2026 r.	Obecnie nie ma możliwości oszacowania kosztów, są uzależnione od liczby osadzonych.	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
70.	4.4.6. Zwiększenie liczby etatów dla terapeutów i psychologów w zakładach karnych	Centralny Zarząd Służby Więziennej, Ministerstwo Sprawiedliwości	2024–2026 r.	Obecnie nie ma możliwości oszacowania kosztów, są warunkowane	Środki własne w ramach budżetów

					powiększeniem bazy lokalowej.	właściwych jednostek.
71.	5.1.1. Opracowanie rozwiązań legislacyjnych lub pozalegislacyjnych, służących przeciwdziałaniu niewłaściwemu wykorzystywaniu produktów i usług społeczeństwa informacyjnego do podejmowania zachowań stanowiących czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Cyfryzacji, NASK – PIB, Policja, Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej	2026 r.		Nie jest przewidywane poniesienie kosztów związanych z tym działaniem.	-
72.	5.2.1. Podnoszenie świadomości pracowników / podmiotów z obszaru sektora gospodarki i usług na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, jego skali, procedury reagowania i powiadamiania o zagrożeniu	Zainteresowane podmioty z sektora gospodarki i usług, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2024–2026 r.		Całkowity koszt 100 000,00 zł (sto tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
73.	6.1.1. Organizacja dyskusji na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, opracowanie wytycznych dla mediów z zakresu przedstawiania problematyki wykorzystania seksualnego małoletnich oraz upowszechnianie terminologii wrażliwej na osobę skrzywdzoną i szanującą jej godność	NASK – PIB/Dyzumet.pl, Ministerstwo Sprawiedliwości, Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, Rada Etyki Mediów we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2023–2026 r.		Całkowity koszt 150 000,00 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.
74.	6.2.2. Organizacja szkoleń/webinariów dla dziennikarzy na temat przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, unikania działań powodujących wtrąmą wiktymizację małoletnich, poszanowania ich prywatności	NASK – PIB/Dyzumet.pl, Rada Etyki Mediów, zainteresowane instytucje i podmioty, których celem jest zapewnienie etycznego przekazu medialnego we współpracy z zainteresowanymi organizacjami pozarządowymi	2023–2026 r.		Całkowity koszt 150 000,00 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy zł)	Środki własne w ramach budżetów właściwych jednostek.